

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการสอน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียน
และสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑

ปริญญานิพนธ์

ของ

วราภา โพธิ์สัทยา

๑๑ ก.พ. ๒๕๓๕

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการ
ปริญญามหาบัณฑิต
กันยายน ๒๕๓๒
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการสอน
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียน
 และสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์
 กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑

บทคัดย่อ
 ของ
 วราภา โพธิ์สัทยา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 กันยายน ๒๕๓๒ :

การศึกษาค้นคว้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียน และสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 70 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน ใช้เวลาในการทดลอง 15 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกัน กลุ่มทดลองเรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าสถิติที (t - test)

ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติต่อการสอนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

807

A COMPARISON ON THAI ACHIEVEMENT AND ATTITUDE TOWARDS TEACHING
OF MATHAYOM SUKSA V STUDENTS THROUGH THE LEARNING PACKAGE
AND THE TEACHING PLAN OF THE SUPERVISORY UNIT UNDER
THE GENERAL EDUCATION DEPARTMENT
OF EDUCATIONAL REGION I

AN ABSTRACT
BY
WARAPA POTHISATTHA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakhariwiroet University
September 1989

The purpose of this study was to compare Thai achievement and attitude towards teaching of Mathayom Suksa V students through the learning package and the teaching plan of the supervisory unit under the general education department of educational region I.

The samples were the 70 Mathayom Suksa V students in Wisutthikasattree School, Phrapradaeng, Samutprakarn during the first semester of the 1989 academic year. They were randomized selected into experimental and control groups, with 35 students in each.

The experimental group was taught through the learning package while the control group was taught through the teaching plan of the supervisory unit under the general education department of educational region I. It took 15 periods each (1 period = 50 minutes) to study the same content.

The randomized control group pretest - posttest design was used in the study. At the end of the experiment, Thai achievement test and the inventory checklist on attitude towards teaching were statistically analysed by using t - test.

The results indicated that the experimental group got higher achievement than the control group. It was significantly different at the .01 level. And the attitude of the students in the two groups towards their teacher's instruction was no significant occurs in difference.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาโทฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(อจ. พิศตรี แจ่มไพบ)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร. สุนันท์ สกลโกศล)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(อจ. พิศตรี แจ่มไพบ)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร. สุนันท์ สกลโกศล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ท.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
อาจารย์พิศศรี แจ้งไพโร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ทลโกสุม ผู้วิจัยชาวชียง
ในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม และผู้ช่วย
ศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวิสุทธิกษัตริ ครูใหญ่โรงเรียนปราโมช
วิทยารามอินทรา อาจารย์เคื่อนเหญ นาคสิงห์ อาจารย์สังค นาคสิงห์ อาจารย์
สาลี หักเรือนดี อาจารย์นาคยา เชิงกรานต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวของ
อาจารย์ยุวดี บุญญาวานิชย์ และขอขอบใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
วิสุทธิกษัตริ ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ได้รับความเมตตาและกำลังใจจากมารดา และ
เพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา (กลุ่มการสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2530 โดยมีคุณรัตนา ถินขาว เป็นหัวหน้า

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดามารดา และครู
อาจารย์ทุกท่าน

วราภา โพธิ์สีหธา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้	11
งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้	18
เอกสารเกี่ยวกับระบบการสอนของกาเย	21
งานวิจัยเกี่ยวกับระบบการสอนของกาเย	23
เอกสารเกี่ยวกับเจตคติ	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ	26
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	28
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
ประชากร	30
กลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	30
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	38
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	41

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	การสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อ การสอน	48
	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนที่ เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอน ของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	50
	ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอน ของนักเรียนที่เรียนจากการสอน โดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	51
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	52
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	52
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	52
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
	การวิเคราะห์ข้อมูล	54
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	54
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	54
	ข้อเสนอแนะ	57
	บรรณานุกรม	59
	ภาคผนวก	66

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการเรียน	33
2	วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้	35
3	แบบแผนการทดลอง	39
4	ช่วงเวลาในการทดลอง	40
5	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ...	48
6	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติต่อการสอนวิชา ภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	49
7	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	50
8	เปรียบเทียบเจตคติต่อการสอน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	51
9	ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียน	68
10	คะแนนแบบทดสอบอัตนัยของนักเรียนซึ่งตรวจโดยผู้ตรวจ 2 คน	69
11	ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน	71

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แผนภูมิแสดงเหตุการณ์การสอน 9 เหตุการณ์ และหน้าที่ของแต่ละเหตุการณ์ .. 23

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวชนให้ถึงความเป็นชาติ เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง เป็นเสมือนเอกราชของชาติ ถ้าภาษาสูญสิ้นไปก็เหมือนชาติตกเป็นทาสทางภาษา ในโลกนี้มีชนชาติไม่มากนักที่มีภาษาเป็นของตนเอง ชนชาวไทยจึงภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่มีภาษาไทย ไม่ต้องใช้ภาษาของชนชาติอื่น ถึงแม้ชาติไทยจะมีอาณานิคมเล็ก ๆ แต่ก็มีภาษาเป็นของตนเอง ซึ่งแสดงถึงความมีอารยธรรมอันสูงส่ง ตรงข้ามกับบางประเทศที่มีอาณานิคมใหญ่ มีอำนาจมากแต่กลับต้องใช้ภาษาของชนชาติอื่นในการสื่อสารภายในประเทศ ภาษาเป็นเครื่องมือให้ชนในชาติติดต่อสื่อสารในการดำรงชีวิต ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ด้านการศึกษา ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสหวิทยาสาต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่า ภาษาไทยสำคัญต่อชนชาติไทย

แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 (พ.ศ. 2504 - 2529) ได้ปรับปรุงโครงสร้างระบบการศึกษา ได้พิจารณาหลักสูตรและการเรียนการสอนตลอดมาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต นักวิชาการกำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยหลักสูตรกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะวิชาภาษาไทยไว้ว่า " ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองทุกด้าน เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม ตลอดจนให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อหรือหรือในการศึกษาค้นคว้า วิทยาการต่าง ๆ ตามความสนใจ " และการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทุกคนต้องสอบผ่านวิชาภาษาไทยด้วย ครูภาษาไทยและผู้เกี่ยวข้องจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่เท่าที่ผ่านมาผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยน้อยเกินไป ดังทำกล่าวของ บุญถิ่น อัตถากร ในข้อคิดเห็นในการสอนภาษาไทยว่า " การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของคนไทย เพราะในปัจจุบันเป็น means ของการศึกษาวิชาการทุกแขนง ทุกสิ่งทุกอย่างในการดำรงชีวิต เราใช้ภาษา สำหรับเราคนไทยทุกคน วิชา

ภาษาไทยสำคัญยิ่งกว่าวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรืออะไรทั้งนั้น แต่เป็นแขนงวิชาที่ถูกทอดทิ้ง และได้รับการเอาใจใส่น้อยที่สุด" (บุญถิ่น อัตถากร. 2514 : 292) แม้แต่ในวงการ ปีกหักครู ก็มีคนจำนวนน้อยที่เห็นว่า การสอนภาษาไทยเป็นงานที่สำคัญที่สุดในกระบวนการสอน วิชาต่าง ๆ (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. 2523 : 5)

การสัมมนาระดับชาติเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษา โดยกรมวิชาการ เมื่อวันที่ 3 - 7 สิงหาคม พุทธศักราช 2530 สรุปปัญหาวิธีการเรียนรู้นักเรียนว่า ครูไม่คำนึงถึงวิธีการ เรียนของนักเรียนแต่ละคนว่าแตกต่างกัน ครูมุ่งสอนตามวิธีสอนของตนและเนื้อหาวิชามาก เวลาเรียนน้อย ไม่เพียงพอ ครูไม่ได้คำนึงถึงการให้นักเรียนใช้เวลาเรียนเองนอกห้องเรียน (กรมวิชาการ. 2531 : 22) ครูยังมีลักษณะเป็นศูนย์กลางของห้องเรียน ให้ความรู้ด้วยการบรรยาย ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2531 : 9) ครูมีวิธีสอนไม่น่าสนใจ ขั้นตอนการสอนสับสน จัดกิจกรรมซ้ำ ๆ ผิดแผนหัตถะ น้อย ไม่แจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบถึงความสามารถของตน (วิลาวัลย์ อิมเอม. 2528 : 170 - 176) และจากการประชุมคณะครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและผู้เกี่ยวข้อง ได้อภิปรายเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สรุปได้ ปัญหาที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญแก่ภาษาไทยมากเท่าที่ควร การจัดบุคลากรเข้าสอนไม่เหมาะสม จำนวนนักเรียนแต่ละห้องมากเกินไป (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรี สิรินหารัฐสีมา กุณากรปิชาติ สยามบรมราชกุมารี. 2530 : 14 - 15) จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยไม่ดีนัก โดยเฉพาะ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ศรีวิไล ดอกจันทร์. 2531 : 16) ซึ่งการสอนของครูมีอิทธิพลโดยตรงกับเจตคติต่อวิชา (Salem. 1984 : 94 - A) และเจตคติต่อวิชาและตัวครูนั้นมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาและตัวครูย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาและตัวครู (ชวนชัย เพื่อสำรุชน. 2522 : 123)

ปัญหาดังกล่าวมานี้ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพไม่สูงเท่าที่หลักสูตรต้องการ จากการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2529 ผลปรากฏว่า วิชาภาษาไทย กำหนดเกณฑ์ให้นักเรียนทำข้อสอบได้ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม แต่นักเรียน

ทำได้เพียงร้อยละ 36.58 เท่านั้น และจากการวิเคราะห์แยกเขตการศึกษาพบว่า วิชาภาษาไทยนั้น นักเรียนจากทุกเขตการศึกษาหรือทั่วประเทศจะแนบค่านหุทธิพิสัยที่กำหนดเกณฑ์ไว้ร้อยละ 50 มีนักเรียนถึงเกณฑ์ประมาณร้อยละ 9 ส่วนเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนถึงเกณฑ์ประมาณร้อยละ 1 (กรมวิชาการ. 2530 : 44 , 143) สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2529 ในโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 49.40 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 ก่อนข้างน้อย อยู่ในระดับควรปรับปรุง (กรมวิชาการ. 2530 : 129)

อีกประการหนึ่ง ธรรมชาติของวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ฝึกจากง่ายไปหายากและฝึกบ่อย ๆ การฝึกทักษะทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียน ต้องได้รับความแนะนำแก้ไข ซึ่งขอบบหรืออย่างสม่ำเสมอจึงช่วยให้นักเรียนแก้ไขได้ถูกต้อง แต่สภาพการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อวิชาที่ต้องฝึกฝนเลย เพราะจำนวนนักเรียนในห้องมีมาก ครูไม่สามารถฝึกฝน ให้คำแนะนำ แก้ไขได้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเวลาเรียนเพียง 2 คาบต่อสัปดาห์ เวลาไม่เพียงพอ จึงเป็นเหตุให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทางแก้ไขคือ ลดบทบาทครูในการบรรยาย สาธิตให้ความรู้ในห้องเรียน มาเป็นผู้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำ แก้ไขนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อที่ครูมีเวลาพูดคุยกับนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น สามารถให้กำลังใจแก่นักเรียนด้วยตนเอง แก้ปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย นวัตกรรมที่น่าสนใจมาใช้ คือ ชุดการเรียน

ชุดการเรียน เป็นนวัตกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนมากกว่าในชั้นเรียนปกติ ผู้เรียนจะเรียนแต่ละชุดเร็วหรือช้าตามความสามารถของตน คือ ผู้ที่เรียนรู้ได้ช้าก็สามารถเรียนได้ แม้ใช้เวลามากกว่าโดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น และผู้ที่เรียนรู้ได้เร็วก็ใช้เวลาเรียนตามความสามารถโดยไม่ต้องรอคอยผู้อื่น ผู้เรียนสามารถเลือกสื่อการเรียน วิธีเรียน และกำหนดเวลาที่จะประเมินผลตนเองได้ ขณะที่เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองตามลำพัง หรือจะปรึกษาหารือ ทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียนอื่น หรือขอคำแนะนำจากผู้อื่นก็ได้ หลักการสร้างชุดการเรียนใช้หลักจิตวิทยาและการเสริมแรง โดยการเรียนแต่ละชุดมาจากการตัดตอนเนื้อหาเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มี

แบบทดสอบด้วยตนเองทุกชั้น ถ้าทำได้ถูกต้องจะมีคำชมเชย ถ้าทำผิดจะมีข้อความให้กำลังใจ และแนะนำ หลักการเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้ทุกคน ยิ่งไปกว่านั้น ชุดการเรียนสามารถฝึกและส่งเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมปัจจุบันทั้ง 5 ประการ คือ การแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี การตัดสินใจด้วยตนเอง การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2531 : 9) ในต่างประเทศมีการวิจัยผลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพบว่า ผู้เรียนไม่เพียงแต่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีในชั้นเรียนวิชาที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเท่านั้น หากยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นดีด้วย และผู้เรียนยังสามารถทงไว้ในสิ่งที่เรียนรู้ได้ยาวนานกว่า และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองยังช่วยฝึกความรับผิดชอบ ช่วยให้มียุทธศาสตร์การเรียน ซึ่งจะเป็นผู้เรียนที่นำตนเองได้ นับได้ว่า การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ (ชาญชัย อาจิมสมาจาร. 2531 : 60 - 62) นอกจากนี้ การสอนโดยชุดการเรียนทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสอน (Brian and Smith. 1975 : 25) จากเหตุผลที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและมีเจตคติที่ดีต่อการสอนด้วย

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ช่วยส่งเสริมคุณลักษณะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้นักเรียน และทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสอนด้วย ผู้วิจัยได้ทดลองสร้างชุดการเรียนในวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อศึกษาผลการสอนโดยใช้ชุดการเรียน และเจตคติต่อการสอน เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบผลการสอนโดยใช้ชุดการเรียน และเป็นแนวทางแก่ครู ผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนวิสุทธิกษัตรี ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียน 250 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนวิสุทธิกษัตรี ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 70 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยสุ่มมา 2 ห้องเรียนจาก 6 ห้องเรียน แล้วจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 35 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 ใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 15 คาบ คาบละ 50 นาที

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้เนื้อหาเรื่อง หัวใจนักปราชญ์ ในหนังสือวรรณวิจักขณ์ เล่ม 2 และเรื่อง ความคิดกับภาษา การใช้วิจารณญาณในการฟัง การวิเคราะห์และวิจารณ์ การถามและการตอบ การเขียนรายงานเชิงวิชาการ ในหนังสือทักษะพัฒนา เล่ม 2

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอน 2 วิธี

- 5.1.1 การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้
- 5.1.2 การสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 1
- 5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
 - 5.2.2 เจตคติต่อการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่จัดเตรียมไว้เป็นชุดให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองทีละขั้นตอน โดยใช้เวลาเร็วช้าตามความสามารถ และเลือกกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อให้ทุกคนบรรลุจุดประสงค์ได้ มีโครงสร้างดังนี้

1.1 กำหนดนำชุดการเรียนรู้และการใช้ เป็นข้อความที่เกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนด้วยตนเอง ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้และขั้นตอนในการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ในการสร้างชุดการเรียนรู้ ผู้วิจัยแยกคำแนะนำนี้บรรจุลงในคู่มือเรียนของนักเรียน

1.2 ความถี่รวบยอด เป็นข้อความที่ระบุให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุดการเรียนรู้แต่ละตอน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถจับสาระสำคัญของชุดการเรียนรู้ได้ และรู้ว่าชุดการเรียนรู้จะกล่าวถึงอะไรบ้าง

1.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นจุดประสงค์ของชุดการเรียนรู้ที่ระบุให้นักเรียนมีพฤติกรรมนั้น ๆ หลังจากเรียนจบในแต่ละชุด

1.4 แบบทดสอบก่อนเรียน เป็นเครื่องมือทดสอบนักเรียนทุกคนก่อนที่จะเริ่มเรียนชุดการเรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียนเป็นการวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ เพื่อครูจะได้ตัดสินใจและวางแผนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนแต่ละคนว่า ควรจะเริ่มที่ตรงไหนของชุดการเรียนรู้

1.5 กิจกรรมการเรียนรู้ มีรายละเอียดและขั้นตอนที่เสนอแนะให้นักเรียนปฏิบัติตาม เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้นี้ นักเรียนสามารถเลือกปฏิบัติตามความสนใจในขอบเขตที่กำหนดให้ กิจกรรมจะระบุสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมกับ

เนื้อหาและจุดประสงค์ ได้แก่ การฟังจากแถบเสียง การศึกษาจากแถบภาพ การดูรูปภาพ แถบภูมิ การศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูป การอ่านจากเอกสารความรู้และหนังสือ

1.6 แบบทดสอบด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือที่นักเรียนใช้ประเมินผลตนเอง หลังจากทำกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว โดยทำแบบทดสอบและตรวจคำตอบเองจากเฉลย ไม่มีคะแนน เป็นการวัดความก้าวหน้าของตัวนักเรียนบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ พร้อมทั้งจะทำแบบทดสอบหลังเรียนหรือยัง และยังเป็นแรงเสริมให้นักเรียนนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.7 แบบทดสอบหลังเรียน เป็นเครื่องมือที่นักเรียนขอสอบจากครูหลังจากที่นักเรียนมั่นใจว่า เรียนรู้จนบรรลุจุดประสงค์แล้ว แบบทดสอบหลังเรียนจะช่วยวัดว่า นักเรียนเกิดพฤติกรรมตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ ครูตรวจคำตอบให้คะแนน และบันทึกผลลงตารางแสดงผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

1.8 กิจกรรมสำรอง เป็นกิจกรรมที่จัดเตรียมไว้ให้นักเรียนผู้ผ่านแบบทดสอบหลังเรียนได้เร็วกว่าเวลาที่กำหนด และสนใจที่จะทำ เพื่อเพิ่มเติมความรู้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการเรียนรู้ขึ้นเอง เป็นชุดการเรียนรู้สำหรับวิชาภาษาไทย ท 503 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 คือ

ชุดการเรียนรู้เรื่อง หัวใจนักปราชญ์ แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 การคิด
- ตอนที่ 2 การฟัง
- ตอนที่ 3 การอ่าน
- ตอนที่ 4 การถามและการตอบ
- ตอนที่ 5 การจดบันทึก
- ตอนที่ 6 การเขียน

2. การสอนโดยชุดการเรียนรู้ หมายถึง การสอนที่ให้นักเรียนศึกษา และทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดการเรียนรู้ โดยครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียน ขั้นตอนในการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ครูตรวจให้คะแนน แล้วพิจารณาวางแผนร่วมกับนักเรียนว่า ควรเริ่มเรียนตรงไหนของชุดการเรียนรู้ ถ้านักเรียนทำคะแนนได้ถึงร้อยละ 80 นักเรียนมีสิทธิ์ขอทำแบบทดสอบหลังเรียนได้โดยไม่ต้องเรียนชุดการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 นักเรียนศึกษาและทำกิจกรรมโดยเลือกปฏิบัติตามความสนใจ ภายในขอบเขตที่ระบุไว้ในชุดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 นักเรียนทำแบบทดสอบด้วยตนเองและตรวจจากเฉลย ถ้าทำแบบทดสอบได้ถูกต้องทั้งหมด แสดงว่าเรียนรู้เนื้อหาในชุดการเรียนรู้แล้วและพร้อมที่จะทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ แต่ถ้าทำแบบทดสอบด้วยตนเองถูกต้องไม่หมด นักเรียนต้องค้นหาคำไม่เข้าใจในส่วนใด ซึ่งอาจขอคำแนะนำจากครู แล้วกลับไปศึกษาและทำกิจกรรมในส่วนนั้นใหม่

ขั้นที่ 4 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครูตรวจให้คะแนน ถ้าได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ถือว่าผ่านชุดการเรียนรู้ได้ ครูบันทึกผลลงในตารางแสดงผลการเรียนรู้ในหนังสือคู่มือนักเรียน ถ้านักเรียนได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 80 นักเรียนต้องกลับไปศึกษาชุดการเรียนรู้ใหม่ เมื่อพร้อมจึงกลับมาขอสอบใหม่จนกว่าจะผ่าน

ขั้นที่ 5 ถ้านักเรียนคนใดสามารถผ่านชุดการเรียนรู้เร็วกว่าเวลาที่กำหนด นักเรียนอาจขอทำกิจกรรมสำรองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ หรือขอเรียนชุดการเรียนรู้ชุดต่อไปก็ได้

ขั้นที่ 6 ในท้ายคาบเรียนแต่ละชุดการเรียนรู้ ครูนำนักเรียนอภิปรายสรุปถึงสารที่ได้รับจากชุดการเรียนรู้ และปัญหาในการเรียน เพื่อความเข้าใจและร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนทั้ง 6 ขั้นนี้ สรุปเป็นกิจกรรมได้ 3 ประเภท คือ

กิจกรรมของครู ได้แก่ การควบคุมการทดสอบก่อนและหลังเรียน ให้คำแนะนำในการเรียน ตัดสินผลการผ่านชุดการเรียนรู้ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน

กิจกรรมของนักเรียน ได้แก่ การตัดสินใจทำกิจกรรมและแบบทดสอบด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนอาจเรียนตามลำพัง หรือปรึกษากับเพื่อนก็ได้ และจะใช้อัตราการเรียนรู้เร็วช้าตามความสามารถของตนโดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น แต่ต้องอยู่ภายในเวลาที่กำหนด

กิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายท้ายคาบเรียนของแต่ละชุดการเรียน

3. แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 หมายถึง แนวทางในการสอนของครู ที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ทำร่วมกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีงบประมาณ 2529 ในแผนการสอนแต่ละแผนมีกิจกรรมการเรียนการสอน 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

ครูเป็นผู้สร้างความสนใจและนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนโดยการสนทนา เล่าเรื่องราว นำภาพมาให้นักเรียนดู หรือให้นักเรียนฟังบทความจากเครื่องบันทึกเสียง อย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมาะสมกับบทเรียน

ขั้นที่ 2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้

ครูบอกให้นักเรียนทราบว่า เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมใดบ้าง

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ก่อนที่จะสอนบทเรียนใหม่ ครูทบทวนความรู้เดิมที่เป็นพื้นฐานของความรู้ใหม่ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ความรู้ใหม่ โดยครูใช้การสนทนา ชักถาม

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้สื่อ

ครูเสนอวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ รูปภาพ เอกสารความรู้ ของจำลอง ของตัวอย่าง แถบเสียง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเริ่มเรียนรู้บทเรียนใหม่

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้อย่างอิสระ

ครูอธิบายหลักการ และแนะแนวการปฏิบัติงานกลุ่มหรือรายบุคคล

ขั้นที่ 6 ให้นักเรียนปฏิบัติ

นักเรียนปฏิบัติงานตามแนวทางที่ครูแนะให้

ขั้นที่ 7 แจ้งผลการปฏิบัติ

ครูติชม ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 8 ประเมินค่าการปฏิบัติ

ครูวัดผลด้วยการสังเกตความสนใจ การปฏิบัติงาน และตรวจ

ผลงาน

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและถ้อยโอน

ครูนำผลงานดีเด่น จัดทำป้ายนิเทศ เพื่อให้นักเรียนศึกษาผลงานที่ดี และมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นการบ้าน เพื่อย้ำความเข้าใจในบทเรียนที่เรียนหรือนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายหลังจากการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 503 ในจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวกับ การแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล การวิเคราะห์เรื่องที่ฟัง การวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน การตั้งคำถามจากเรื่อง การจับบันทึก และการเขียนรายงานเชิงวิชาการ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. เจตคติต่อการสอน หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่มีต่อการสอนโดยชุดการเรียน และการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 วัดได้จากการให้นักเรียนตอบแบบสอบถามเจตคติต่อการสอน โดยมีรายละเอียดในการสอบถามเกี่ยวกับเนื้อหา การใช้ภาษา กิจกรรมการเรียน อุปกรณ์ประกอบการเรียน วิธีสอน และผลที่ได้รับ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามวิธีของเรนิส ลิเกอร์ท์ และได้ทดสอบหาคุณภาพแล้ว

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการสอนของกาเย่
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติ

เอกสารเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ชุดการสอน (Instructional Package) ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - Instruction Package) ชุดการสอนรายบุคคล (Individualized Learning Package) เป็นต้น เป็นนวัตกรรมการใช้สื่อการสอน โดยนำวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการในรูปแบบของสื่อประสม (Multi - Media) ที่สอดคล้องกับวิชาและหัวข้อเรื่องมาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะรับรู้และเข้าใจสิ่งที่จัดไว้เป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับขั้น ผู้จัดทำชุดการเรียนรู้เชื่อว่า ผู้เรียนจะสามารถเข้าใจได้ด้วยตนเอง และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ชุดการเรียนรู้มีจัดไว้ในกล่องหรือซองเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการใช้ (สมานบุญถน. 2520 : 1)

ชุดการสอน (Instructional Package) เป็นคำที่ใช้กันมาดั้งเดิมจากแนวทางการจัดสื่อการสอนให้ครูเป็นผู้ใช้ ในปัจจุบัน นักการศึกษาเปลี่ยนมาใช้คำว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning Package) เพื่อเน้นแนวการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้เพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (กาญจนา เกียรติประวัติ. ม.ป.ป. : 60 - 61)

ชุดการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยขจัดปัญหาทางการศึกษาบางประการ ได้แก่ (สมาน บุญถน. 2520 : 1 - 2 ; อ้างอิงมาจาก สุภัทท์ ปัทมาคม.

2518)

1. แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและส่งเสริมการศึกษารายบุคคล ชุติการเรียนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ตามเวลา และโอกาสที่เอื้ออำนวย
2. ขจัดปัญหาการขาดแคลนครู ชุติการเรียนทำให้ผู้เรียนเรียนได้โดยอาศัยความช่วยเหลือของครูเพียงเล็กน้อย ทั้งสามารถเรียนด้วยตนเองได้ด้วย จึงทำให้ครูคนหนึ่งสามารถสอนนักเรียนได้จำนวนมากขึ้น
3. ช่วยในการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะชุติการเรียนสามารถเรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

ชุติการเรียนจะสร้างขึ้นเป็นรายวิชา แต่ละรายวิชาก็แบ่งเป็นหน่วยย่อย ในแต่ละหน่วยย่อยสร้างชุติการเรียนขึ้น 1 ชุด เรียงลำดับจากง่ายไปยาก ผู้เรียนจะเริ่มเรียนตั้งแต่ชุดแรกจนจบบทเรียน และมีโอกาสเลือกเรียนแต่ละสาขาวิชาที่ตนชอบได้ด้วยความพอใจ ทั้งจะเรียนให้ก้าวหน้าไปเท่าใดก็ได้

แนวคิดที่นำมาสู่ระบบการผลิตชุติการสอนมีหลายแนว (สมาน บุญถนอม. 2520 : 2 - 3 ; อ้างอิงมาจาก ชัยวงศ์ พรหมวงศ์. 2518)

แนวคิดแรก คือ ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดที่สอง คือ ความคิดที่จะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิม ที่เคยยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ

แนวคิดที่สาม คือ การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกเป็นสื่อการสอน ซึ่งมีความหมายรวมถึงการจัดชบวนการต่าง ๆ มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักเรียน แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการสอน อันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือ เปลี่ยนจากครูเป็นผู้มอบใช้สอน มาให้นักเรียนใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตัวนักเรียนเอง โดยอยู่ในรูปของ

ชุดการเรียนรู้

แนวคิดที่สี่ คือ ปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม แต่เดิมนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีลักษณะทางเดียว ครูเป็นผู้นำ นักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ส่วนนักเรียนต่อนักเรียนแทบไม่มีเลย เพราะครูส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ให้นักเรียนคุยกัน นักเรียนมีโอกาสดีก่อนการทำงานเป็นหมู่คณะน้อย ส่วนสภาพแวดล้อมก็มักอยู่กับอุปกรณ์เพียง ชอล์ค กระดานดำ และแบบเรียน ในห้องสี่เหลี่ยมแคบ ๆ เป็นส่วนใหญ่ แนวโน้มใหม่ในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปชุดการสอน

แนวคิดที่ห้า คือ การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ โดยจัดสภาพการเรียนรู้เป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึงระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง นักเรียนจะทราบว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร มีการเสริมแรงบวกให้นักเรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต และนักเรียนค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตอน ตามความสามารถ ความสนใจ โดยไม่ต้องมีใครบังคับ การจัดสภาพการณ์ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตามนี้ดังกล่าว จะต้องมีเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง โดยจัดสอนแบบโปรแกรมในรูปของกระบวนการและใช้ชุดการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญ

แม้ว่าชุดการเรียนรู้ จะมีความหลากหลายในรูปแบบ แต่ชุดการเรียนรู้ทุกประเภท มีลักษณะร่วมกันอยู่หลายประการ ดังนี้ (อรพรรณ พรสีมา. 2530 : 6)

1. ระบุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ชัดเจน
2. การนำเสนอประสบการณ์หรือเนื้อหา เป็นขั้นตอนและมีความต่อเนื่อง
3. กำหนดวิธีเรียนซึ่งจะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายไว้ชัดเจน
4. ผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และต้องทำกิจกรรมทุกขั้นตอนตาม

ที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้

5. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อแสดงพฤติกรรมตอบสนองสิ้นสุดลง ผู้เรียนจะได้ทราบผลแห่งการกระทำทันที

6. อัตราความเร็วในการเรียนเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นไปตามความสามารถ ความพร้อม และความต้องการของแต่ละบุคคล จึงเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนตามเอ็กติภาพ

จากการศึกษาโครงสร้างชุดการเรียนที่นักการศึกษาหลายคนกล่าวถึงจะเห็นว่า มีลักษณะสอดคล้องกัน นักการศึกษาบางคนได้รวมหัวข้อย่อยไว้ด้วยกัน บางคนได้เพิ่มเติมหัวข้อ และศัพท์ที่ใช้ก็แตกต่างกันไปบ้าง โครงสร้างหลักที่นักศึกษากำหนดตรงกัน คือ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียน การประเมินผลก่อนและหลังบทเรียน ลัดดาวัลย์ กัณหาสุวรรณ (2518 : 35) และณรงค์ เทียนส่ง (2523 : 7) ได้กำหนดการทดสอบด้วยตนเองไว้เป็นหัวข้อหนึ่ง แต่ คาร์ดาเรลลี (Cardarelli. 1972 : 10) ได้รวมหัวข้อนี้ไว้กับกิจกรรม และได้เพิ่มหัวข้อการทดสอบย่อย (Quiz) แต่ ลัดดาวัลย์ กัณหาสุวรรณ และ ณรงค์ เทียนส่ง กลับเพิ่มหัวข้อกิจกรรมเพิ่มความสามารถ (Quest) สำหรับฮุสตัน (Houston and others . 1972 : 46) ได้กำหนดคำชี้แจง อธิบายความมุ่งหมาย และขอบเขตของการสอนไว้เป็นข้อแรก

สำหรับงานศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างโดยยึดหลักของ P.S. Ward and E.C. Williams ผู้เขียนหนังสือ Learning Packets ซึ่ง ณรงค์ เทียนส่ง และคนอื่นๆ แปล โครงสร้างของชุดการเรียนที่สร้างขึ้นในการทดลองครั้งนี้มีดังนี้

1. คำแนะนำชุดการเรียนและการใช้
2. ความคิดรวบยอด
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. แบบทดสอบก่อนเรียน
5. กิจกรรมการเรียน
6. แบบทดสอบด้วยตนเอง
7. แบบทดสอบหลังเรียน
8. กิจกรรมเสริม

ชุดการเรียนรู้มีแนวการสร้าง ดังนี้ (กาญจนา เกียรติประวัติ. ม.ป.ป. : 62-63)

1. เลือกเรื่อง เรื่องที่จะทำจะต้องรู้สึกว่ามีปัญหาในการสอนด้วยวิธีอื่น ๆ จึงจะมีคุณค่าพอสำหรับการสร้าง
2. พัฒนาเรื่องให้เป็นปัญหา เพื่อยั่วให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยในคำตอบ วิธีนี้เป็นวิธีเร้าความสนใจให้แก่ผู้เรียนได้ดี ข้อสำคัญปัญหานั้นจะต้องสัมพันธ์กับจุดสำคัญที่ครูต้องการสอน
3. เนื้อหาสาระ ครูกำหนดเนื้อหาสาระจากการศึกษาขอบเขตในหลักสูตร จะทำให้ครูรู้ระยะเวลาของการสอนว่า ควรเน้นย้ำรายละเอียดเพียงใด
4. เขียนสังกัป (Concept) หรือหลักการ (Generalization) ของเรื่อง เพื่อเป็นหลักในการจัดกิจกรรมและการตั้งคำถามของครู ครูที่สอนโดยคำนึงถึงหลักการและสังกัปของเรื่องเท่ากับส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็นด้วย
5. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วเรียงลำดับก่อนหลัง โดยเริ่มจากสิ่งที่จะต้องสอนก่อน
6. ระบุวิชาที่จะนำมาสัมพันธ์หรือบูรณาการกันได้ จะช่วยให้การติดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูส่งเสริมความคิดของผู้เรียนให้กว้างขวางออกไปในเชิงบูรณาการ
7. คำนึงถึงจิตวิทยาพัฒนาการของผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละระดับมีช่วงความสนใจต่างกัน ลักษณะกิจกรรมที่จัดจะต้องคำนึงถึงวัยผู้เรียนด้วย
8. วิเคราะห์งาน โดยนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อมาวิเคราะห์กิจกรรมที่ครูและผู้เรียนจะต้องทำ ตลอดจนกำหนดสื่อที่จำเป็น แล้วเรียงลำดับกิจกรรมดังกล่าว การกำหนดกิจกรรมต้องระบุให้ชัดเจน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบให้วงเล็บหมายเลขไว้
9. รายการอุปกรณ์ เอกสารประกอบการเรียน ควรมีหมายเลขกำกับเพื่อสะดวกต่อการหยิบใช้ สิ่งที่ได้จากจิตวิทยาาสตร์หรือล้าบมากในการบรรจุเข้าแฟ้ม ควรระบุไว้เป็นอุปกรณ์ส่วนที่ครูต้องหามาเพิ่มเติมก่อนสอน แผนภูมิใหญ่ ควรคิดวิธีหับเก็บให้เรียบร้อย สวยงาม
10. การวัดผล จะต้องใช้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก วัดพฤติกรรมที่คาดหวังเป็นสำคัญ พยายามออกแบบการวัดผลให้ผู้เรียนวัดกันเองและตรวจคำตอบเองได้
11. กิจกรรมสำรอง จัดไว้สำหรับซ่อมพื้นฐานที่จำเป็นของเด็กเรียนอ่อน และเสริม

ความรู้ของเด็กที่เรียนเร็ว สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการรักษาวินัยของห้องเรียนด้วย

12. คู่มือการใช้ชุดการเรียน

13. แฟ้มสำหรับบรรจุชุดการเรียน ควรมีขนาดมาตรฐานเพื่อสะดวกในการจัดวางและการใช้ โดยถือหลักประโยชน์ ประหยัด คงทน สะดวก และภูมิฐาน

14. การทดลองใช้ เมื่อสร้างเสร็จแล้วควรได้มีการทดลองใช้กับผู้เรียนในระดับที่ต่ำกว่าก่อน เพื่อการปรับปรุง แก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง ครูควรบันทึกข้อดี ข้อบกพร่องลงในแบบบันทึกในคู่มือครูในการใช้แต่ละครั้งด้วย

การใช้ชุดการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากจะขึ้นอยู่กับตัวชุดการเรียนที่ต้องสร้างอย่างมีขั้นตอน มีระบบแล้ว วิธีการนำมาใช้ในห้องเรียนโดยตัวครูเป็นผู้จัดการมีความสำคัญมาก นักการศึกษาอธิบายถึงวิธีการเรียนโดยใช้ชุดการเรียน ดังนี้

แคปเฟอร์ (Kapfer. 1972 : 263) สรุปว่า ผู้เรียนจะต้องมีการทดสอบพื้นความรู้ก่อนเรียน ถ้าหากว่าผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่วางไว้ก็อาจข้ามไปเรียนในหน่วยอื่นต่อไปได้เลย เมื่อศึกษาชุดการเรียนแล้ว ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุดการเรียนกำหนดไว้ เช่น ศึกษาจากวัสดุ ค้นคว้าเพิ่มเติม ทำการทดสอบตนเองเป็นระยะ ๆ หลังจากจบบทเรียนแล้วก็ประเมินผลก่อนจะไปศึกษาในหน่วยอื่นต่อไป

สมิธ (Smith. 1973 : 24 - 25) อธิบายเกี่ยวกับชุดการเรียนว่า ผู้เรียนมีโอกาสข้ามชั้นชุดการเรียนในบางหน่วยได้ เมื่อนักเรียนมีพื้นฐานหรือสอบได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และให้ผู้เรียนได้มีโอกาสตรวจผลความก้าวหน้าของตนเองก่อนที่ครูจะวัดผล ในการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนนั้นต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก และหาวิธีการต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนด้วย เพื่อให้การเรียนนั้นบรรลุเป้าหมาย เช่น

1. ใช้สื่อหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางการเรียนด้วย
 2. หาวิธีการหลาย ๆ รูปแบบ โดยมีจุดมุ่งหมายและขอบข่ายการหลายอย่าง
 3. แบ่งเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย
 4. จัดหากิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ให้ผู้เรียนได้เลือกและมีส่วนร่วมในบทเรียน
- นอกจากนี้ ชุดการเรียนที่ดีนั้นต้องมีสิ่งดึงดูดความสนใจ เช่น สีสัน ภาพประกอบ เป็นต้น แล้วรวบรวมสื่อและเรื่องราวต่าง ๆ ใส่กล่องเล็ก ๆ ที่เหมาะสม จะทำให้สะดวกในการ

เก็บรักษาและนำไปใช้อีกด้วย

วิลแมน (Wileman 1975 : 30 - 32) อธิบายถึงการเรียนจากชุดการเรียนว่า ผู้เรียนจะต้องเริ่มต้นในหน่วยที่หนึ่งก่อน แล้วจึงศึกษาในหน่วยอื่นต่อไปตามลำดับ โดยผู้เรียนจะต้องทดสอบพื้นฐานความรู้เสียก่อนในห้องเรียน ซึ่งครูหรือเจ้าหน้าที่เป็นผู้ควบคุม หลังจากนั้น ผู้เรียนจะได้รับแจกชุดการเรียน ซึ่งสามารถนำไปเรียนที่ไหนก็ได้ และไม่จำกัดเวลา เมื่อผู้เรียนเรียนจบบทเรียนแล้วก็มาทดสอบความรู้ ถ้าคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีก็ส่งไว้ก็ผ่านไปเรียนในหน่วยต่อไป

การเรียนโดยใช้ชุดการเรียน เป็นวิธีการที่กำลังได้รับความนิยมกันอย่างกว้างขวางสำหรับในต่างประเทศ และกำลังแพร่หลายเพิ่มขึ้นในประเทศไทย เพราะชุดการเรียนมีข้อดีหลายประการ ดังนี้ (อรพรรณ พรสีมา. 2530 : 7)

1. เป็นรูปแบบของการเรียนที่สอดคล้องกับหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนตามระดับความสามารถ ความสนใจ และความพร้อม อัตราความเร็วเข้าในการเรียนเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล
2. เนื่องจากผู้เรียนต้องกระทำกิจกรรมทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ตั้งแต่การทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมการเรียน และการทดสอบหลังเรียน จึงทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง
3. เป็นเครื่องกระตุ้นและทวงโไว้ซึ่งความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีสิ่งเร้าที่ผู้เรียนจะต้องตอบสนอง และหลังจากการตอบสนองจะได้ทราบผลของการกระทำทันที จึงทำให้บทเรียนน่าสนใจและน่าติดตาม นอกจากนี้ยังเป็นการลดความตึงเครียดในการเรียน เพราะเมื่อตอบผิดก็ไม่มีใครรู้ และไม่ถูกลงโทษ
4. ช่วยให้ผู้เรียนปลอดจากอารมณ์ของผู้อื่น
5. เมื่อครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้ประสานงาน ผู้ชี้แนะ และให้คำปรึกษา จึงทำให้ครูมีเวลาเอาใจใส่กับนักเรียนแต่ละคนได้มากขึ้น และมีเวลาในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูบางสาขาวิชา

7. ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากมีทิศทางในการเรียนและการวัดผลที่แน่นอน มีการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผู้เรียนมีโอกาสนำไปใช้สิ่งที่ตนได้เรียนรู้มาแล้ว

งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนด้วยชุดการเรียนรู้

อัครวิณ พรหมโสภา (2519 : 35) วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในวิชาเทคโนโลยีทางการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ปีการศึกษา 2518 จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำของกลุ่มที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ (2521 : 29 - 30) ศึกษาผลการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้โดยการให้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2520 โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติมีผลการเรียนรู้ดีกว่านักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่นักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกลับมีความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติ

นิรมล ศทวุฒิ (2526 : 143) ในปี พ.ศ. 2523 ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบเอกัตบุคลลกับแบบที่มีครูสอนตามปกติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ในปีเดียวกัน นพคุณ คุณาชีวะ ได้ทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคลลกับการสอนตามปกติ ผลปรากฏว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ชะออน ทองส่องโสม (2525 : 35) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนรู้

ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

อุทัย บุญมาดี (2529 : 60 - 61) ได้วิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและตามคู่มือครู สสวท. ผลปรากฏว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อุษา คำประกอบ (2530 : 97) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ด้านความมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยให้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับในต่างประเทศ มีผู้สนใจและศึกษาเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้หลายคน เช่น บวน (Baun. 1972 : 48) ได้กล่าวถึงความร่วมมือของศูนย์วัสดุสำหรับการศึกษาพิเศษ ร็อดค็อก เมานานท์ กับศูนย์การศึกษาพิเศษของมหาวิทยาลัยแคนซัส ได้ร่วมมือกันปรับปรุงชุดการเรียนรู้สำหรับการฝึกหัดครูระดับประถมศึกษา ในการวินิจฉัยและการแก้ปัญหาในการอ่าน จุดมุ่งหมายสำคัญของการทดลองครั้งนี้ คือ

1. ฝึกให้ครูรู้จักสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนในการอ่านหนังสือ
2. ฝึกให้ครูรู้จักเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมที่จะกำหนดระดับการอ่านของนักเรียน

3. ฝึกให้ครูรู้จักการเลือกเนื้อหาที่พิเศษสำหรับให้ยูเรียนอ่าน
4. ฝึกให้ครูรู้จักสังเกตและบันทึกพฤติกรรม การตอบสนองของผู้เรียน
5. ฝึกให้ครูรู้จักวิธีการเสริมแรงในการสอนอ่าน

ทางศูนย์การศึกษาพิเศษได้นำเอาชุดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาจำนวน 25 คน ใช้เวลาเรียน 2 วันต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 3

สัปดาห์ สำหรับการฝึกหัดเทคนิคการสอน ผลปรากฏว่า ครู 25 คน สามารถฝึกหัดได้ผลสมจุดมุ่งหมายตามเนื้อหาของชุดการเรียน และผลการฝึกหัดครั้งนี้ ทำให้ครูผู้ใช้ชุดการเรียนทั้ง 25 คนสามารถใช้ชุดการเรียนขยายความรู้ให้แก่ครูระดับประถมศึกษาอื่น ๆ ได้ถึง 150 คน ถ้าพิจารณาในแง่การลงทุนแล้วถือว่าคุ้มค่าและสามารถขยายข่ายงานได้กว้างขวาง

ต่อมา เคลเลอร์ (Keller. 1974 : 104 - 107) ได้ศึกษาถึงการนำเอาชุดการเรียนด้วยตนเองไปใช้สอนวิชาบรรณารักษ์ ในมหาวิทยาลัยเท็กซัส โดยใช้กระบวนการสอนลักษณะแบ่งวัสดุและเนื้อหาออกเป็นหน่วย ๆ แต่ละหน่วยจะมีปัญหาต่าง ๆ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นอื่น ๆ หนังสืออ้างอิง และแบบทดสอบ นักศึกษาจะต้องเรียนแต่ละหน่วยไปตามลำดับขั้น หลังจากจบบทเรียน นักศึกษา 2 ห้องเรียน จำนวน 75 คน ได้ให้ข้อคิดเห็นดังนี้

1. เห็นว่าวิธีเรียนแบบนี้ดีที่สุดร้อยละ 39 ดีปานกลางร้อยละ 54 เหมือนกับแบบอื่น ๆ ร้อยละ 7
2. เห็นว่าวิธีนี้ให้ความรู้ดีที่สุดร้อยละ 64 ดีปานกลางร้อยละ 25 พอ ๆ กับวิธีอื่นร้อยละ 8.4 ต่ำกว่าวิธีอื่นร้อยละ 2.6
3. เห็นว่าดีกว่าการบรรยายร้อยละ 100
4. มีความต้องการที่จะเรียนโดยวิธีนี้ในวิชาอื่น ๆ ร้อยละ 100
5. เห็นว่ากิจกรรมในการเรียนวิธีนี้ดีที่สุดร้อยละ 36 ดีกว่าร้อยละ 49 พอ ๆ กับวิธีอื่นร้อยละ 10 ต่ำกว่าวิธีอื่นร้อยละ 5

ในปีต่อมา ไบรแอน และสมิธ (Brian and Smith . 1975 : 24 - 25) ได้ตั้งศูนย์การเรียนวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัย เซาท์ คาโรไลนา (South Carolina) โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง ประกอบด้วยสื่อประสม และกิจกรรมทางการเรียนในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การสัมมนา การศึกษาในห้องศิลปะ เพื่อที่จะทำให้ประสบการณ์ของผู้เรียนกว้างขวางยิ่งขึ้น ในสัปดาห์แรกสำหรับการเรียนด้วยวิธีนี้จะมีการอธิบายแนะนำเครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนด้วยชุดการเรียนในศูนย์ ซึ่งประกอบด้วยคู่มือสำหรับรายบุคคล 8 ที่ แต่ละที่ประกอบด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น เทป เครื่องฉายสไลด์ ในห้องเรียนก็มีการจัดแสดงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ในห้องศิลป์ขนาดย่อมก็มีเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้

พร้อม เมื่อผู้เรียนจะเริ่มต้นศึกษาบทเรียนแต่ละหน่วยก็จะมีทดสอบพื้นฐานความรู้ก่อน แล้วจะได้รับชุดการเรียนด้วยตนเองไปศึกษาที่ซึ่งเตรียมไว้ โดยได้รับคำแนะนำและอำนวยความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ เนื้อหาบทเรียนจะแบ่งออกเป็นหน่วย ๆ แต่ละหน่วยจะมีกิจกรรมการเรียนที่แตกต่างกันออกไป ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้โดยไม่จำกัดเวลา การเรียนนี้ใช้เวลา 3 ภาคเรียน หลังจากนั้นประเมินผลปรากฏว่า นักเรียนส่วนมากมีความพอใจในการเรียนด้วยวิธีนี้ ร้อยละ 96 ของนักศึกษาทั้งหมดเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองเพียงครั้งเดียวก็สามารถผ่านบทเรียนไปได้ โดยทำแบบทดสอบได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ร้อยละ 74 ของนักศึกษาทั้งหมดชอบการเรียนด้วยวิธีนี้มากกว่าการสอนแบบปกติ

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ชุดการเรียนมีคุณค่าพอที่จะนำมาใช้สอนได้ เพราะผลการเรียนจากชุดการเรียนไม่แตกต่างจากการสอนแบบปกติ ในบางโอกาสการเรียนจากชุดการเรียนให้ผลการเรียนดีกว่าการสอนแบบปกติ นอกจากนี้ ชุดการเรียนยังมีข้อดีในค่านอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น ผู้เรียนมีความพอใจในการเรียน ช่วยให้มีความงอกงามในการจำดีกว่า ช่วยให้ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองได้ในบางเรื่อง บางโอกาส ดังนั้น จึงควรศึกษาวิธีใช้ชุดการเรียนให้เกิดผลดีที่สุดและส่งเสริมการผลิต การให้ชุดการเรียนให้แพร่หลาย

เอกสารเกี่ยวกับระบบการสอนของกาเย

หน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 กับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายร่วมกันเขียนแผนการสอน ท 503 ท 504 โดยใช้ระบบการสอนของกาเยเป็นหลัก ดังนั้นจึงขอเสนอรายละเอียดของระบบการสอนของกาเย ดังนี้

แนวคิดและทัศนะของ Robert Mill Gagne¹ ในเรื่องการเรียนรู้การสอนมีว่า รูปแบบของการสอนมีความแตกต่างกันไปตามชนิดของสมรรถภาพที่ต้องการให้เกิดในผู้เรียน กาเยเสนอว่า ในการจัดการสอนนั้นต้องจัดโดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ปัจจัยที่หนึ่งคือผลผลิตการเรียนรู้ ได้แก่ สมรรถภาพ 5 ประเภท ปัจจัยที่สอง ได้แก่ เหตุการณ์การเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขภายในตัวผู้เรียนที่ผู้สอนต้องเร้าให้เกิดขึ้น และเงื่อนไขภายนอกตัวผู้เรียนคือ เหตุการณ์สอนที่ผู้สอนจัดการให้เกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน เพื่อให้เกิดสมรรถภาพตามที่ต้องการ เหตุการณ์การสอนนี้ประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย 9 เหตุการณ์

โดยแต่ละเหตุการณ์มีหน้าที่แตกต่างกันในการสอนสมรรถภาพใดสมรรถภาพหนึ่ง แต่ละเหตุการณ์
ย่อยภายในชุดของเหตุการณ์การสอนจะมีกิจกรรมแตกต่างกันไปอีกตามชนิดของแต่ละสมรรถภาพ

กาเบ (Gagne . 1974 : 23 - 25) ได้แบ่งสมรรถภาพของมนุษย์ออกเป็น 5
ประเภท ดังนี้

1. สมรรถภาพด้านข้อเท็จจริง (verbal information) ได้แก่ การรู้จักชื่อ
ตัวเลข คำศัพท์ รู้ข้อเท็จจริง รู้เรื่องต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น รู้เรื่องราวในวรรณคดี รู้
หลักและกฎเกณฑ์ทางภาษา รู้คำศัพท์ต่าง ๆ
2. สมรรถภาพด้านทักษะเชาว์ปัญญา (intellectual skills) ได้แก่ การ
มีการแผนจำแนกสิ่ง ๆ ได้ การมีมโนภาพรูปธรรม การมีมโนภาพนามธรรม การมีกฎต่าง ๆ
การรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น การนำความรู้ทางภาษาไปแก้ปัญหา การรู้จักพูด
ให้ผู้อื่นเห็นข้อเท็จจริงและกล้อยตามได้ การเขียนบรรยายได้อย่างดี
3. สมรรถภาพด้านยุทธศาสตร์การคิด (cognitive strategies) ได้แก่
การคิดหรือทำอย่างสร้างสรรค์ การริเริ่มสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ตัวอย่างเช่น การเขียน
บทกลอน โคลง และบทความได้
4. สมรรถภาพด้านทักษะการเคลื่อนไหว (motor skills) ได้แก่ การประสาน
งานของกล้ามเนื้อและประสาทต่าง ๆ ด้วยความคล่องแคล่ว ว่องไว การทำสิ่งต่าง ๆ ด้วย
ความแม่นยำ ถูกต้อง และประณีตเรียบร้อย ตัวอย่างเช่น การเขียนโคลงกลอนแคล้วว่องไว
การคัดลายมือด้วยความสวยงามและรวดเร็ว การประดิษฐ์อักษรในบัตรอวยพรต่าง ๆ
5. สมรรถภาพด้านเจตคติ (attitudes) ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิดภายในที่มี
ผลต่อการตัดสินใจเลือกทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การมีเจตคติและค่านิยมที่พึงประสงค์ การ
มีจริยธรรม คุณธรรมอันดีงาม ตัวอย่างเช่น การชอบอ่านวรรณคดีไทย ชอบบทกลอน โคลง
รักที่จะใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เห็นความสำคัญของภาษาไทย

กาเบได้วางรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพของมนุษย์ หรือเหตุการณ์การ
สอนมี 9 ขั้นตอน โดยที่แต่ละเหตุการณ์มีหน้าที่แตกต่างกันไป ดังแสดงในแผนภูมิ (ดูที่ สัตถาวรพงศ์,
2531 : 53)

ลำดับที่	เหตุการณ์การสอน	หน้าที่ของเหตุการณ์การสอน
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.	เราความสนใจ แจ้งจุดประสงค์ ให้สิ่งเร้าเพื่อดึงความรู้เดิมที่จำเป็น เสนอบทเรียนใหม่โดยใช้สื่อช่วย ให้แนวการเรียนรู้สิ่งใหม่ ผู้เรียนปฏิบัติสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลป้อนกลับ ประเมินผลการเรียนรู้ เน้นให้เกิดความแม่นยำและการถ่ายโอน	ช่วยเสริมความตั้งใจและเลือกรับรู้ ช่วยดึงสมรรถภาพที่จำเป็นต่อการเรียนสิ่งใหม่ ของผู้เรียนออกมาเชื่อมกับสิ่งที่ต้องการให้เรียน ช่วยในการเลือกรับรู้ ช่วยผู้เรียนในการจัดสารสนเทศให้เรียบร้อย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตอบสนอง เพื่อเสริมแรงผู้เรียน ช่วยในการทบทวนสิ่งใหม่และเป็นการเสริมแรง ช่วยให้ได้ทบทวนสิ่งใหม่อีกครั้งและช่วยให้ขยาย ความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงเหตุการณ์การสอน 9 เหตุการณ์ และหน้าที่ของแต่ละเหตุการณ์

งานวิจัยเกี่ยวกับระบบการสอนของกาเย

นันทิยา ฤทธิ์ทิพย์พันธ์ (2525) ได้เปรียบเทียบการสอนภาษาไทยเรื่อง "แข่งขันทอง" ด้วยบทเรียนสไลด์เทปโดยอาศัยทฤษฎีของกาเยกับการสอนแบบบรรยาย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ผลว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรีวรรณ ช้อยหิรัญ (2526) ได้เปรียบเทียบผลการสอนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ด้วยชุดการสอนตามระบบการสอนของกาเยกับการสอนแบบบรรยายในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลปรากฏว่า ทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

เอกสารเกี่ยวกับเจตคติ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาให้ความหมายของเจตคติไว้มากหลายประการ ดังมี

นิวคัมบ์ (Newcomb. 1954 : 128) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความรู้สึก
เอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ เจตคติแสดงออกได้ทางพฤติกรรมซึ่ง
แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การแสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ เรียก
ลักษณะเช่นนี้ว่า เจตคติเชิงนิมมาน (Positive Attitude) อีกลักษณะหนึ่ง เป็นการ
แสดงออกที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เบื่อหน่าย ชิงชัง เรียกลักษณะนี้ว่า เจตคติ
เชิงนิเสธ (Negative Attitude)

เดโซ สวานานท์ (2512 : 28) กล่าวว่า เจตคติ เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่
สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อ
สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น เจตคติจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ
หรือล้มเหลวในหน้าที่การงานหรืออาชีพของตน

ดวงเดือน หันขุนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง (2518 : 3) ให้ความหมายของ
เจตคติว่า เป็นความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจเป็น
ไปในทางดี ชัดแจ้ง หรือเป็นกลางก็ได้ เป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลวของ
บุคคลหรือสถานการณ์นั้น ๆ

เชิดศักดิ์ โยวาสินธุ์ (2520 : 38) ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นความ
รู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็น
ตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทาง
ใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรม
ให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม เจตคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดเจนในกรณีที่
สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) ให้ความหมายของเจตคติว่า เจตคติเป็น
ความคิดเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อ
สถานการณ์ภายนอก

จากความหมายของเจตคติที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

เจตคติเป็นสิ่งที่วัดได้ วิธีการที่จะวัดเจตคตินั้นมีอยู่หลายวิธี เช่น การวัดเจตคติโดยวิธี Equal - Appearing Interval ของ เทอร์สโตน (Thurstone) วิธี Summated Rating หรือ Likert Method ของ เรนีส ลิกเอิร์ท (Rensis Likert) วิธี Scalogram Analysis ของ กัตต์แมน (Guttman) และวิธี Semantic Differential ของ ออสกู๊ด (Osgood) และผู้ร่วมงาน เป็นต้น

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างมาตราวัดเจตคติตามแนวทางของ ลิกเอิร์ท ซึ่งเชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ และประภาเพ็ญ สุวรรณ ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการสร้างไว้ดังนี้ (เชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์. 2520 : 50 - 56 ; ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 28 - 32)

1. พิจารณาว่าต้องการจะวัดเจตคติของใคร มีต่ออะไร และให้ความหมายของเจตคติและสิ่งที่จะวัดนั้นให้แน่นอน
2. เมื่อตีความหมายของสิ่งที่จะวัดแน่นอนแล้ว ก็สร้างข้อความในแต่ละหัวข้อนั้น ๆ ให้คลุมเนื้อหาในหัวข้อเหล่านั้น ข้อความนี้อาจจะเขียนขึ้นเอง หรือนำมาจากผู้อื่น เช่น จากสิ่งพิมพ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนั้น ก็ได้ แต่ต้องมีลักษณะดังนี้
 - 2.1 ต้องเป็นข้อความที่เขียนแจ้งความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ใช่ข้อเท็จจริง
 - 2.2 ข้อความแต่ละข้อความจะต้องสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่กำกวม
 - 2.3 ข้อความที่บรรจุลงในสเกลจะต้องประกอบด้วยข้อความที่เป็นบวกและลบ ควบคู่กันไป

จำนวนข้อความที่สร้างขึ้นครั้งแรกนี้ควรมีประมาณ 30 ข้อความขึ้นไป เพราะจะต้องเลือกข้อความให้เหลือประมาณ 20 - 25 ข้อความในแต่ละหัวข้อของสิ่งที่จะวัด

3. เมื่อได้ข้อความเพียงพอแล้วก็บรรจุลงในสเกล โดยให้มีข้อเลือก 5 ข้อ ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การกำหนดค่าน้ำหนักในการตอบข้อเลือกต่าง ๆ แต่ละข้อความ มีวิธีการ 3 วิธี

แต่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ วิธี Arbitrary Weighting Method ซึ่งกำหนดให้แต่ละข้อเลือกมีน้ำหนักเป็น 5 4 3 2 1 หรือ 1 2 3 4 5 ขึ้นอยู่กับชนิดของข้อความว่าเป็นบวกหรือลบ

5. นำข้อความที่สร้างขึ้นไปทดลองกับบุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานคล้าย ๆ กันกลุ่มที่จะศึกษา จุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการปรับปรุงข้อความและคัดเลือกข้อความ โดยวิธีวิเคราะห์ข้อความ จากจำนวนที่บุคคลให้ทดลองทำแบบสอบถามนี้อาจประมาณ 80 - 100 คน เหตุผลที่ต้องวิเคราะห์แต่ละข้อความ ก็เพื่อจะเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความแตกต่างของคะแนนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงที่สุดกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุด เพราะถือว่าข้อความเหล่านั้นจะสามารถวัดความรู้สึกที่แตกต่างกันได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการศึกษาเจตคติต่อบทเรียน เจตคติต่อเนื้อหาวิชา และเริ่มมีผู้วิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการสอนภาษาไทย แต่ยังไม่มียุคใดวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย ดังผลการวิจัยที่ปรากฏต่อไปนี้

มณเฑียร พรหมประพันธ์ (2522 : 83) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ และศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนโมดูล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

บุหดี หุลเวชประชาสุข (2525 : 57 - 61) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเจตคติต่อการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำกับการเขียนตามคำบอก ผลปรากฏว่า เจตคติต่อการเขียนสะกดคำของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนี ชูสงค์ (2525 : 52 - 54) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาหลักภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติสูงกว่าก่อนทำการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จารุณี โชคสมัย (2526 : 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบแบบฝึกการอ่าน 2 แบบที่ส่งผลกระทบต่อผลการอ่านเร็วและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อวิชาภาษาไทยหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึก

มาสวิล รักษานเกิด (2526 : 78 - 79) ได้ทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากในวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนคำยากและเจตคติต่อการเขียนสะกดคำสูงขึ้นกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัทธยา สายศิลป์ (2526 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกสมรรถภาพทางการอ่านเร็ว กับการสอนที่ฝึกตามกิจกรรมในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีเจตคติต่อภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พจนานพร เข้มว่อง (2528 : 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 (ปวช. 1) ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนตามคู่มือครูของกลุ่มวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติวิธีสอนของนักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณี หังรุ่ง (2528 : 52) ได้เปรียบเทียบผลการเตรียมความพร้อมทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกมและแผนการเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เตรียมความพร้อมโดยใช้เกมกับแผนการเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผาณิต เพชรจำรัส (2529 : 61) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบซินดิเคท กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รักดี วิเศษอนุพงษ์ (2529 : 61) ได้ศึกษาความสามารถของการเขียนร้อยแก้วด้วยคำสัทลักษณ์และเจตคติต่อการเขียนร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ผลวิจัยพบว่า หลังการทดลองทั้ง 2 กลุ่มมีเจตคติต่อการเขียนสูงกว่าก่อนการทดลอง

หะซันนา หงษ์หล้า (2530 : 49) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยสถานการณ์จำลองกับการเรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยทางสถิติ และพัฒนาการเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองระหว่างก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเจตคติที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า บทเรียน แบบฝึก ต่างมีผลต่อการพัฒนาเจตคติของนักเรียน และเจตคติมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย หากครูใช้วิธีสอนที่น่าสนใจ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้จะทำให้เจตคติต่อการสอนของนักเรียนสูงขึ้น และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีเจตคติต่อการสอนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียน 214 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 70 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. สุ่มห้องเรียนด้วยวิธีการจับสลากมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากจำนวน 6 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน ได้จำนวนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 70 คน
2. สุ่มห้องเรียนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองดำเนินการสอนโดยใช้ชุดการเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมดำเนินการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมี 2 แบบ คือ
 - 1.1 ชุดการเรียน เรื่อง หัวใจนักปราชญ์
 - 1.2 แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

2. เครื่องมือวัดผลการวิจัย มี 2 แบบ คือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 503

2.2 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน

การสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง หัวใจนักปราชญ์

ชุดการเรียนรู้ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นชุดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท.503 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. การเลือกเนื้อหาสำหรับสร้างชุดการเรียนรู้

ในการเลือกเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 แผนการสอน หนังสือแบบเรียน ได้แก่ หนังสือวรรณวิภังค์ เล่ม 2 หนังสือทักษะพัฒนา เล่ม 2 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เรื่องดังต่อไปนี้

1.1 หัวใจนักปราชญ์

1.2 ความคิดกับภาษา

1.3 การใช้วิจารณ์ในการฟัง

1.4 การวิเคราะห์และวิจารณ์สาร

1.5 การถามและการตอบ

1.6 การจดบันทึก

1.7 การเขียนรายงานเชิงวิชาการ

2. ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้

2.1 ศึกษารายละเอียดจากหลักสูตร แผนการสอน หนังสือแบบเรียน หนังสือคู่มือ เพื่อกำหนดจุดประสงค์และเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับจุดประสงค์

2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนรู้จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ ในงานวิจัยนี้ สร้างชุดการเรียนรู้ตามแนวทางของ P.S. Ward and E.C. Williams ผู้เขียนหนังสือ Learning Packets ชุดการเรียนรู้นี้มีโครงสร้าง 7 ประการ ดังนี้

2.2.1 กำหนดนำชุดการเรียนรู้และการใช้

2.2.2 ความคิดรวบยอด

2.2.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2.4 แบบทดสอบก่อนเรียน

2.2.5 กิจกรรมการเรียนรู้

2.2.6 แบบทดสอบตนเอง

2.2.7 แบบทดสอบหลังเรียน

2.3 พิจารณารูปประสงค์การเรียนรู้และขอบเขตเนื้อหาวิชาเพื่อแบ่งชุดการเรียนรู้ออกเป็น 6 ตอน โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

ตอนที่ 1	การคิด แสดงความคิดอย่างมีเหตุผลได้	จำนวน 2 คาบ
ตอนที่ 2	การฟัง วิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้	จำนวน 2 คาบ
ตอนที่ 3	การอ่าน วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้	จำนวน 2 คาบ
ตอนที่ 4	การถามและการตอบ ตั้งและตอบคำถามจากเรื่องได้	จำนวน 2 คาบ
ตอนที่ 5	การจัดบันทึก จัดบันทึกได้	จำนวน 4 คาบ
ตอนที่ 6	การเขียน เขียนรายงานเชิงวิชาการได้	จำนวน 3 คาบ

เนื้อหาทั้งหมดนี้ใช้เวลา รวม 15 คาบ คาบละ 50 นาที

3. การตรวจสอบคุณภาพชุดการเรียนรู้มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา กับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.2 นำชุดการเรียนรู้ที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัด

สมุทรปราการ จำนวน 1 คน เพื่อแก้ไขภาษาในเอกสาร คำอธิบายให้ชัดเจนขึ้น

3.3 ทดลองกลุ่มเล็ก โดยนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตรี อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 คน เพื่อปรับกิจกรรมการเรียนรู้และเวลาให้เหมาะสม

3.4 ทดลองภาคสนาม หลังจากปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้แล้ว นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตรี อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน เพื่อพิจารณาว่า ชุดการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยดีขึ้น โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังผลในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังการเรียนรู้

	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการเรียนรู้	19.46	21.67	19.47 **
หลังการเรียนรู้	24.06	22.41	

จากตาราง 1 แสดงว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้นี้ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

1. ผู้วิจัยใช้แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 โดยปรับลำดับเนื้อหาและช่วงเวลาให้สอดคล้องกับชุดการเรียนรู้ ได้แบ่งเป็นแผนการสอน 6 แผน ใช้เวลา 15 คาบ ดังนี้

แผนการสอนที่ 1 การคิด

จำนวน 2 คาบ

แผนการสอนที่ 2 การฟัง

จำนวน 2 คาบ

แผนการสอนที่ 3	การอ่าน	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 4	การถามและการตอบ	จำนวน 2 คาบ
แผนการสอนที่ 5	การจัดบันทึก	จำนวน 4 คาบ
แผนการสอนที่ 6	การเขียนรายงานเชิงวิชาการ	จำนวน 3 คาบ

2. นำแผนการสอนไปใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 35 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการสอนกลุ่มควบคุมต่อไป

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 503

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากหนังสือ เทคนิคการวัดผล ของ ชวาล แพร์ตกุล (2506) หนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ ของ ชวาล แพร์ตกุล (2520) หนังสือหลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2515) เพื่อกำหนดรูปแบบของการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา เพื่อกำหนดจำนวนข้อ ดังตาราง 2

ตาราง 2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ \ พฤติกรรม	ความรู้ ความจำ	ความ เข้าใจ	การนำ ไปใช้	การ วิเคราะห์	การตั้ง- เกราะ	การประ- รวม เมื่อกำ	อันดับ ความ สำคัญ
1. แสดงความคิดอย่างมี เหตุผลได้		4				4	6
2. วิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้				5		2	7
3. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้				5		2	7
4. ตั้งและตอบคำถามจาก เรื่องได้	2		4				6
5. จดบันทึกได้	3	5		3			11
6. เขียนรายงานเชิงวิชาการ ได้			5		5		10
	5	9	9	13	5	4	45
อันดับความสำคัญ	4	2	2	1	4	6	

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ 40 ข้อ และสร้างแบบทดสอบอัตนัย 1 ข้อ

3. การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.1 ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบปรนัย ตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบปรนัยที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญ

ทางการวัดผล 1 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ระบุไว้ในตาราง 2

3.1.2 หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบปรนัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่เรียนเรื่องนั้นแล้ว จำนวน 218 คน เมื่อตรวจให้คะแนนแล้ววิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีเทคนิคร้อยละ 27 ของ จุง เทห์ ฟาน แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

3.1.3 แก้ไขสำนวนภาษาข้อทดสอบที่บกพร่องบางข้อที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 182 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 20 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.75

3.2 ตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบอัตนัย ตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้และรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อสร้างเกณฑ์การตรวจแบบทดสอบอัตนัย

3.2.2 นำเกณฑ์การตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบอัตนัยที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผล จำนวน 2 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและน้ำหนักการให้คะแนน แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบอัตนัยไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่เรียนเรื่องนั้นแล้ว จำนวน 35 คน นำคำตอบมาให้ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนภาษาไทยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การตรวจที่สร้างขึ้น

3.2.4 นำผลการตรวจแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบอัตนัยจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 คน มาหาค่าความเชื่อมั่นในการจัดอันดับโดยหาค่าสหสัมพันธ์ ของ สเปียร์แมน (Spearman) เรียกว่า Spearman's rank Correlation ($Rho = \rho$) ได้ค่าความเชื่อมั่นในการจัดอันดับเป็น .95

การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม โดยมีลำดับการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติตามวิธีของ ลิเกอร์ท (Likert) จากหนังสือการวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ ของ เชคคักค์ โฆวาสิณู (2520 : 38 - 56) และหนังสือทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย ของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 1 - 6, 45 - 52) และศึกษาแบบสอบถามของ มณเฑียร พรหมประพันธ์ และสุภา อุ่นสกุล เป็นแนวทางด้วย

2. สร้างแบบสอบถามที่แสดงลักษณะของเจตคติต่อการสอน นำข้อความที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผล 1 คน ตรวจสอบแก้ไขด้านการใช้ภาษาให้เข้าใจง่ายขึ้นและเพิ่มเติมข้อความให้ครอบคลุม ชัดเจน

3. กำหนดน้ำหนักในการตอบ ตามเกณฑ์ดังนี้

3.1 ข้อความเป็นทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

3.2 ข้อความเป็นทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือเพียงช่องใดช่องหนึ่งตามความรู้สึกของนักเรียน ดังต่อไปนี้

ข้อความ	ความรู้สึก				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
จากการเรียนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสอนที่ผ่านมา นักเรียน รู้สึกว่ ๐. ช่วยให้นักเรียนเรียนได้ รวดเร็วขึ้น	✓				

4. การตรวจสอบภาพแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย

4.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
วิสุทธิกษัตริย์ อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 110 คน

4.2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % เลือกเฉพาะ
ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป ได้แบบสอบถามจำนวน 26 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนที่เลือกไว้ 26 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha
coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งดำเนินการทดลองตามแบบแผนการ
วิจัย Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 216)

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T_1	X	T_2
RC	T_1	$\sim X$	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

X แทน การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้

$\sim X$ แทน การสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 1

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง

R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามลำดับ ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการจับ
สลากแบบห้อยเรียน ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียน 35 คน

2. ทดสอบก่อนการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับแบบทดสอบหลังการเรียนเพื่อเก็บ
ข้อมูลเบื้องต้น

3. ดำเนินการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้

เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน คือใช้เวลากลุ่มละ 15 คาบ และได้สอนในช่วงเวลาเช้าทั้งสองกลุ่ม ดังตาราง 4

ตาราง 4 ช่วงเวลาในการทดลองในแต่ละสัปดาห์

สัปดาห์ / เวลา	8.30-9.20น.	9.20-10.10น.	10.10-11.00น.	11.00-11.50น.
1	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง
2			กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม

โดยใช้วิธีสอนแตกต่างกันดังนี้

3.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ ซึ่งดำเนินการสอน ดังนี้

3.1.1 ปฐมนิเทศ โดยชี้แจงให้ทราบถึงลักษณะและวิธีการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้

3.1.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วตรวจให้คะแนน นักเรียนคนใดได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 80 ต้องเรียนชุดการเรียนรู้ ส่วนนักเรียนคนใดได้คะแนนทดสอบก่อนเรียนถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 ให้ทำแบบทดสอบตนเองของชุดการเรียนรู้ ถ้าได้คะแนนถึงเกณฑ์ นับได้ว่านักเรียนคนนั้นมีความรู้ในชุดการเรียนนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนซ้ำอีก อาจผ่านไปเรียนชุดการเรียนรู้ต่อไปหรือทำกิจกรรมอื่นที่ตนสนใจ สำหรับกลุ่มทดลองนี้ ไม่มีนักเรียนคนใดได้คะแนนทดสอบก่อนเรียนถึงเกณฑ์ จึงต้องเรียนชุดการเรียนรู้ทุกคน

3.1.3 ให้นักเรียนศึกษาตามกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยคอยดูแล ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา และให้ความสะดวกในการเรียน

3.1.4 เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในชุดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว ให้ทดสอบหลังเรียน นักเรียนคนใดได้คะแนนถึงเกณฑ์ ถือว่าผ่านชุดการเรียนรู้ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ ผู้วิจัยแนะนำให้ขอพร่องแล้วให้นักเรียนทบทวนชุดการเรียนนั้นเองอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเข้าใจดีแล้วจึงทำแบบทดสอบหลังเรียนอีกจนกว่าจะผ่านเกณฑ์

3.2 กลุ่มควบคุม สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 โดยใช้เนื้อหาเดียวกันที่ใช้ในชุดการเรียนรู้ ส่วนวิธีสอนใช้การอธิบาย บรรยาย ชักถาม อ่านจากแบบเรียน อภิปรายกลุ่มย่อย ทำแบบฝึกหัด หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามที่ระบุไว้ในแผนการสอน

4. ทดสอบหลังการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากเสร็จสิ้นการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

5. ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย โดยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลองครั้งนี้

6. ตรวจผลจากแบบทดสอบและแบบสอบถาม นำคะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 โดยใช้สถิติแบบ

t - Difference Score

2. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จากการเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนของนักเรียน หลัง การสอน โดยใช้สถิติแบบ $t - Independent$

สถิติที่ใช้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ มีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. 2526 : 89 - 91)

$$IOC = R/N$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

R แทน ผลรวมของคะแนนความถี่เห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชา

1.1.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (x) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item Analysis) ใช้หลักการจัดกลุ่ม 27 % แล้วเปิดตารางสำเร็จรูปของ จุง เทห์ ฟาน (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 186 - 187)

1.1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย โดยวิธี คูเคอร์ วิชาร์ดสัน 20 (KR - 20) (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 168 - 170)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน ค่าความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ $= \frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือคือ $1 - p$
	s_t^2	แทน ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

1.1.4 หากค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแบบอัตนัย โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ ของสเปียร์แมน (Spearman) ที่เรียกว่า Spearman's rank Correlation ($Rho = \rho$) (อังกฤษ สายยศ. 2523 : 133)

$$\rho = \frac{(\sum x_i^2 - \sum c_x) + (\sum y_i^2 - \sum c_y) - \sum d_i^2}{2\sqrt{(\sum x_i^2 - \sum c_x)(\sum y_i^2 - \sum c_y)}}$$

$$\text{เมื่อ } \sum x_i^2 = \sum y_i^2 = \frac{n^3 - n}{12}$$

$$\sum c_x, \sum c_y = \text{correction factor} = \sum \frac{k^3 - k}{12}$$

k แทน จำนวนตำแหน่งที่ซ้ำกันของอันดับนั้น
 $\sum d_i^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของตำแหน่ง
 ยกกำลังสอง

1.2 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย

1.2.1 หากค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย โดยค่า t ตามวิธีการ t - test โดยใช้การตัดกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ 25 % (ล้วน สายยศ และอังกฤษ สายยศ. 2528 : 185 - 186)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.2.2 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนวิชา

ภาษาไทย โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170 - 172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 หากค่าคะแนนเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา

สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2.1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน คำนวณจากสูตร

(ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 63)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยวิธีการทางสถิติแบบ t - test Independent ในรูป Difference Score (Scott. 1962 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}} ; df = n_1 + n_2 - 2$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{SD_1^2}{n_1} + \frac{SD_2^2}{n_2}}$$

$$\text{และ } SD^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

เมื่อ t แทน การแจกแจงของ t - test

MD_1, MD_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ

$S_{MD_1 - MD_2}$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคู่ทดลองและกลุ่มควบคุม

2.3 เปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดย
 วิธีการทางสถิติแบบ t - test แบบ Independent (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
 2528 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน การแจกแจงของ t - test
	$\bar{X}_1$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	$\bar{X}_2$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	n_1	แทน ขนาดของกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน ขนาดของกลุ่มควบคุม
	s_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
	s_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
S^2	แทน	ความแปรปรวนของผลต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
t	แทน	ค่าอัตราส่วนวิกฤตจาก t - Difference Score
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการสอน
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

3. ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

1. ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการสอน

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 แสดงผลในตาราง 5

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	35	26.09	3.78	32.51	3.26
กลุ่มควบคุม	35	23.00	4.73	27.00	5.20

จากตาราง 5 แสดงว่า หลังการทดลอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองลดลง หมายความว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น และนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีคะแนนในกลุ่มสูงจำนวนมากขึ้น

1.2 ทำสถิติพื้นฐานของเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 แสดงผลในตาราง 6

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	หลังการทดลอง	
		$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	35	86.77	13.02
กลุ่มควบคุม	35	89.77	14.41

จากตาราง 6 แสดงว่า เจตคติต่อการสอนหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีค่าเจตคติต่อการสอนภายในกลุ่มกระจายมากกว่ากลุ่มทดลอง เพื่อทดสอบความแตกต่างของเจตคติต่อการสอนระหว่างนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ใช้ $t - test$ ในการทดสอบตามนัยสำคัญทางสถิติต่อไป (แสดงผลในตาราง 8)

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ระหว่างนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม โดยใช้สถิติแบบ t - Difference Score แสดงผลในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		MD	S ²	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง	35	26.09	3.78	32.51	3.26	6.42	11.48	2.99 ^{**}
กลุ่มควบคุม	35	23.00	4.73	27.00	5.20	4.00		

$$^{**} t_{\infty.01} (df = 68) = 2.66$$

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน สูงกว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการสอนหลังการทดลอง ของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม โดยใช้สถิติแบบ t - Independent แสดงผลในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบเจตคติต่อการสอน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	หลังการทดลอง		S^2	t
		$\bar{X}$	S.D.		
กลุ่มทดลอง	35	86.77	13.02	203.497	- 0.91
กลุ่มควบคุม	35	89.77	14.41		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 8 พบว่า หลังการทดลอง เจตคติต่อการสอนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 สูงกว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีเจตคติต่อการสอนแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการสอน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าและผลสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบผลการสอนโดยใช้ชุดการเรียน และเป็นแนวทางแก่ครู ผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีเจตคติต่อการสอนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตรี ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้
 - 2.1 ชุดการเรียน เรื่อง หัวใจนักปราชญ์
 - 2.2 แผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ซึ่งมีเนื้อหาเดียวกับชุดการเรียน
 - 2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย การวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนในด้านการคิด การฟัง การอ่าน การถาม การจดบันทึก และการเขียน ข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มีค่าความยากง่าย .20 - .80 และมีค่าความเชื่อมั่น .75 และแบบทดสอบอัตนัย 1 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .95
 - 2.4 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน การสอบถามความรู้สึกรักของักเรียนที่มีต่อวิธีสอนของครูเกี่ยวกับเนื้อหา การใช้ภาษา กิจกรรมการเรียน อุปกรณ์ประกอบการเรียน และผลที่ได้รับ โดยใช้รูปแบบของลิเคอร์ต (Likert) แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่น .94
3. การดำเนินการทดลอง
 - 3.1 ทดสอบก่อนการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
 - 3.2 ดำเนินการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาเท่ากัน กลุ่มทดลองสอนโดยใช้ชุดการเรียน กลุ่มควบคุม

สอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

3.3 ทดสอบหลังการเรียนกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนการเรียน

3.4 นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน โดยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติแบบ t - Difference Score

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติแบบ t - Independent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สูงกว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีเจตคติต่อการสอน สูงกว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน สูงกว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษา-

นิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การที่ผลการศึกษาค้นคว้าเป็นดังนี้ เนื่องจากสาเหตุ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1) การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีการทดสอบย่อยหลังจากการทำกิจกรรมการเรียนในแต่ละตอน การทดสอบย่อยจะทำให้นักเรียนทบทวนบทเรียนของตนเอง และเรียนรู้ที่จะแก้ไขข้อบกพร่องนั้น การทดสอบเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้คือ ๗ กับเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินผลซึ่ง บุญชู ไพจิตร (2521 : 27) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผลการทดสอบย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการทดสอบย่อยบ่อย ๆ ระหว่างเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการทดสอบย่อย ดังนั้น นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนซึ่งมีการทดสอบย่อยในแต่ละตอนของชุดการเรียน จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่มีการทดสอบย่อย

2) การเรียนโดยใช้ชุดการเรียน นักเรียนมีโอกาสดูตอบสนองกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ต้องลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จึงได้เรียนรู้ฝึกฝนทักษะอย่างครบถ้วน ซึ่งตรงกับธรรมชาติของวิชาภาษา ที่ต้องฝึกฝนบ่อย ๆ จนเกิดเป็นความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ชุดการเรียนนี้มีกิจกรรมการเรียนหลากหลายเพื่อฝึกทักษะการคิด การฟัง การอ่าน การถาม และการเขียน ได้แก่ การศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูป เอกสารความรู้ แดบบันทึกเสียง ศูนย์การเรียน แล้วให้นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึก ออกสำรวจ สรุปความ จดบันทึก เขียนรายงานเชิงวิชาการ

3) การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนจะได้อะไรว่า คำตอบของตนถูกหรือผิดในทันทีซึ่งเป็นการเสริมแรงและเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ Skinner (สมควร อภัยพันธุ์. 2519 : 129 ; อ้างอิงมาจาก Skinner. n.d.) เชื่อว่า การตอบสนองแล้วได้ผลลัพธ์ในทันทีทันใด เป็นการเสริมที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้ แชม (เป็รื่อง กุฎ. 2519 : 52 - 53 ; อ้างอิงมาจาก Schramm. 1964.) ได้สรุปผลการวิจัยส่วนมากพบว่า ถ้านักเรียนได้รับผลการตอบสนองของตนทันทีที่ถูกต้อง ๆ จะช่วยให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ จึงเป็นเหตุให้นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

2. การเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน กับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 หลังการทดลอง พบว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีเจตคติต่อการสอนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากแบบสอบถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์นักเรียนในกลุ่มทดลองได้คำตอบว่า การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนต้องกระตือรือร้น ขวนขวายหากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา ต้องฝึกทักษะอย่างจริงจัง และนักเรียนยังมีความต้องการให้ครูมีบทบาทในการเรียนการสอนในชั้นเรียนด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า นักเรียนต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับครูมากกว่ามีปฏิสัมพันธ์กับชุดการเรียนเพียงอย่างเดียว

อีกประการหนึ่ง นักเรียนกลุ่มทดลองไม่เคยเรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนมาก่อนเลย ระยะเวลาเพียง 15 คาบ อาจไม่เพียงพอที่จะสร้างความสนใจ พอใจ จนเป็นค่านิยมและเจตคติในที่สุด และยิ่งนักเรียนเคยชินกับการเรียนการสอนแบบเดิม การเปลี่ยนเจตคติต้องใช้เวลามากขึ้นไปอีก เพราะเจตคติเปลี่ยนแปลงได้ยาก (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์, 2520 : 41) ต้องอาศัยการปฏิบัติและระยะเวลา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนมีเจตคติต่อการสอนไม่สูงเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตาม ผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการสอนระหว่างนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียน และการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยการใช้ชุดการเรียนรู้ พบว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ได้ผล การเรียนดีกว่าการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จึงควรให้มีการเผยแพร่ความรู้ และสนับสนุนการสร้าง การใช้ชุดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในโรงเรียน
2. การสร้างชุดการเรียนรู้แต่ละชุด ควรสร้างเป็นชุดย่อยที่บรรลุจุดประสงค์ เพียง 1 - 2 จุดประสงค์ก็ได้ แต่ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาน้อย
3. ในการใช้ชุดการเรียนรู้ ไม่ควรใช้ชุดการเรียนรู้ติดต่อกันเพียงอย่างเดียวเป็นเวลานาน ควรใช้ชุดการเรียนรู้ผสมผสานกับการสอนตามปกติ
4. ควรนำชุดการเรียนรู้มาใช้ในการทบทวนการเรียนรู้ สอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. สร้างชุดการเรียนรู้เพื่อการสอนซ่อมเสริมเปรียบเทียบกับแบบฝึก หรือการสอนแบบอื่น ๆ
2. ศึกษาผลการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ผสมผสานกับการสอนตามปกติ

ဗဒ္ဓဇာနည်

บรรณานุกรม

- กาญจนา เกียรติประวัติ. นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- จารุณี โชตสมัย. การเปรียบเทียบการใช้แบบฝึกอ่าน 2 แบบที่มีผลต่อสมรรถภาพการอ่านเร็ว และทัศนคติต่อวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ชวนชัย เชื้อสาธุน. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. _____ . เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2516.
- ชะอ้อน ทองส่องใส. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "รายงานผลการวิจัย การพัฒนาระบบการสอนแบบศูนย์การเรียน," จันทร์เกษม. 29 : 9 - 19 ; มีนาคม - เมษายน 2531.
- ชาดูชัย อาจิมสมาจาร. "การศึกษาด้วยตนเอง," วิทยจารย์. 86(2) : 57 - 62 ; กุมภาพันธ์ 2531.
- เชิดศักดิ์ โขวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

อุษฎี สัตถวรางค์. "แนวคิดของ Gagne' เกี่ยวกับการเรียนการสอน," ครูปริทัศน์.

13 : 51 - 57 ; เมษายน 2531.

เดโช สวานนท์. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2512.

ณรงค์ เทียนส่ง และคนอื่น ๆ. การเรียนการสอนแบบเรียนชุด. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนา-
พานิช, ม.ป.ป.

เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรี สิรินทร์รัฐสีมา อุดมกรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี,
สมเด็จพระ. การพัฒนาวัตรกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

นันทิยา ฤทธิพิทักษ์. การเปรียบเทียบการสอนวิชาภาษาไทยเรื่อง "แข่งขันทะลุง" ด้วย
บทเรียนสไลด์เทป โดยอาศัยทฤษฎีของ GAGNE' กับการสอนแบบบรรยาย ในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2525. อัดสำเนา.

นิรมล ศตวชิ. "ชุดการเรียนแบบเอกัตบุคคล น่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัยตาควิชา,"
รวมก้าวหน้า. 9(พิเศษ) : 137 - 152 ; 2526.

บุญชู ไผจิตร. ผลการทดสอบย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2526.

บุญถิ่น อัตถากร. "ข้อคิดเห็นในการสอนภาษาไทย," ใน คำปราศรัยและคำบรรยายของ
นายบุญถิ่น อัตถากร พ.ศ. 2502 - 2514. หน้า 292. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษา
นิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2514.

บุญเหลือ เทพสุวรรณ. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ,
2523.

บูเกลสกี, เบอร์เกน ริชาร์ด. จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. แปลจาก The Psychology of Learning Applied to Teaching โดย สมทวร อภัยพันธุ์. กรุงเทพฯ :

คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2512.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่

2. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร, 2526.

เปรี๊ญ กุมุท. การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

ผาณิต เพชรจำรัส. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจกรรมและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบซินคิเคอกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

พจนานพร เขียวว่อง. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและทัศนคติต่อวิธีสอนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 (ปวช. 1) ที่เรียนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

หงษ์ประเสริฐ หกสุวรรณ. การศึกษาผลการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้โดยการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

มณเฑียร พรหมประพันธ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

มาสิมิล รักบ้านเกิด. การทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากในวิชาภาษาไทย
กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ยุพดี พูลเวชประชาสุข. การเปรียบเทียบผลการเขียนสะกดคำและทัศนคติต่อการเขียนสะกด
คำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำและ
การเขียนตามคำบอก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-

วิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

รักดี วิธิษฏ์อนุพงษ์. การศึกษาความสามารถการเขียนร้อยแก้วด้วยคำสัญลักษณ์และเจตคติต่อ
การเขียนร้อยแก้วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ
: ศึกษาพร, 2528.

ลัดดาวัลย์ กัณหสุวรรณ. "การเรียนตามความสามารถ," วิทยาศาสตร์. 29(5) : 33 -
40 ; พฤษภาคม 2518.

วาสนี ชูสงค์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาหลักภาษาไทยเพื่อ
การสื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
อัดสำเนา.

วิชากร, กรม. "การสัมมนาระดับชาติเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษา," วิจัยสนเทศ. 8(90)
: 20 - 29 ; มีนาคม 2531.

วิชากร, กรม. รายงานการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา
2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.

วิชากร, กรม. รายงานการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา
2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.

วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2515.

วิลาวัลย์ อิ่มเอม. การศึกษาปัญหาการใช้หนังสือแบบเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิจิตร เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อุดมศึกษา.

ศรีวรรณ ห้อยศิริ. การเปรียบเทียบการสอนเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ด้วยชุดการสอนตามระบบการสอนของ GAGNÉ กับการสอนแบบบรรยาย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อุดมศึกษา.

ศรีวิไล คอกจันทร์. "ทัศนคติของครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8 ต่อการเรียนการสอนภาษาไทย," วิจัยสุนเทษ. 8(89) : 16 ; กุมภาพันธ์ 2531.

สมาน บุญถิ่น. "ศูนย์การเรียนรู้ แนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาระบบห้องเรียน," ประชาศึกษา. 28(8) : 1 - 7 ; มีนาคม 2520.

หะซันน่า หงษ์ไฉ่. การศึกษาผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อุดมศึกษา.

อรพรรณ หรส์มา. เอกสารประกอบการสอนวิชาเทคโนโลยี 437 บทเรียนด้วยตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2530. อุดมศึกษา.

อรุณี หังรุ่ง. การเปรียบเทียบผลการเตรียมความพร้อมทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เกมและแผนการเตรียมความพร้อมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. ปริญญาโท ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อุดมศึกษา.

อังคณา สายยศ. เอกสารประกอบการสอนวิชาสถิติ 511 วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.

กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

อัทธยา สายศิลป์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยชุดฝึกสมรรถภาพการอ่านเร็วกับการสอนตามกิจกรรมคู่มือการสอนของกรมวิชาการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

อัสวิน พรหมโสภ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการจำ โดยการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในวิชาเทคโนโลยีทางการสอน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

อุทัย บุญมาดี. การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและตามคู่มือครู สสวท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

อุษา คำประกอบ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ด้านความมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

Bank, Bertram. "Experimental Auto - Instructional Courses in Mathematics," in Contribution to an Educational Technology. London : Butherworths, 1972.

Brain, John M. and Jay C. Smith. "A Self - Faced Art History Learning Center at the University of South Carolina," Audiovisual Instruction. 20(9) : 24 - 25 ; November, 1975.

- Buan, Dale D. "Training Package : An Innovative Approach for Increasing IMC/RMC Potential for In - Service Training in Special Education," in Educational Technology. V.6. p. 48. September, 1972.
- Gagne', Robert Mills and Leslies J. Briggs. Principle of Instructional Design. New York : Holt ; Rinehart and Winstion, 1974.
- Houston, Robert W. and others. Developing Instructional Module. Texas : College of Education, University of Houston, 1972. photocopied.
- Kapfer, Phillip G. Preparing and Using Individualized Learning Packages for Ungraded Continuous Progress Education. New Jersey : Educational Technology Publication, 1972.
- Keller, Fred S. "Self - Pack Instruction for Library Science Students," in Personalized System of Instruction. Philippines : W.A. Benjamin, 1974.
- Newcomb, Theodore M. Social Psychogy. New York : The Drydon Press, 1954.
- Salem, Ahmad Abdel - Halim. "Basic Mathematical Skills and Attitudes toward Mathematics Possessed by Tenth Grade and Their Teachers in Jordan," Dissertation Abstracts International. 46(01) : 94 - A, July, 1985.
- Scott, William A. and Michael Wertheimer. Introduction to Psychological Research. 4th.ed., New York : John Weley and Son, 1962.
- Smith, James E. "The Learning Activity Packages," in Learning Packages in American Education. p.22 - 29. New Jersey : Educational Technology Publications, 1973.
- Wileman, Ralph E. "A Short Course in Population Awarness," Audiovisual Instruction. p. 30 - 32 ; November, 1975.

තරුණ

ภาคผนวก ก

- ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- คะแนนแบบทดสอบอักษณัของนักเรียนซึ่งตรวจโดยผู้ตรวจ 2 คน
- ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน

ตาราง 9 ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.64	.27	16	.22	.23	31	.42	.42
2	.47	.37	17	.62	.42	32	.30	.27
3	.71	.39	18	.71	.43	33	.38	.51
4	.78	.30	19	.36	.47	34	.35	.37
5	.64	.24	20	.48	.53	35	.24	.41
6	.54	.35	21	.54	.44	36	.29	.30
7	.21	.34	22	.54	.44	37	.59	.52
8	.42	.38	23	.21	.52	38	.53	.66
9	.35	.42	24	.46	.56	39	.42	.38
10	.47	.60	25	.56	.41	40	.32	.32
11	.48	.32	26	.53	.44			
12	.64	.50	27	.34	.22			
13	.41	.45	28	.33	.42			
14	.74	.54	29	.49	.30			
15	.71	.43	30	.58	.72			

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยมีค่าความเชื่อมั่น .75

ตาราง 10 คะแนนแบบทดสอบอัตนัยของนักเรียนซึ่งตรวจโดยผู้ตรวจ 2 คน

ผู้ตรวจ นักเรียน	คนที่ 1		คนที่ 2	
	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
1	33	11	33	10
2	38	6	42	2
3	38	6	46	1
4	40	4	46	1
5	35	9	40	4
6	32	12	33	10
7	33	11	36	7
8	28	14	27	15
9	25	15	30	13
10	37	7	41	3
11	32	12	34	9
12	33	11	34	9
13	42	2	40	4
14	32	12	34	9
15	41	3	39	5
16	38	6	33	10
17	37	7	29	14
18	36	8	36	7
19	32	12	35	8
20	28	14	25	16

ตาราง 10 (ต่อ)

ผู้ตรวจ นักเรียน	คนที่ 1		คนที่ 2	
	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
21	38	6	39	5
22	31	13	27	15
23	44	1	37	6
24	38	6	35	8
25	39	5	35	8
26	37	7	42	2
27	28	14	31	12
28	28	14	25	16
29	38	6	40	4
30	31	13	32	11
31	34	10	29	14
32	35	9	30	13
33	24	16	29	14
34	34	10	29	14
35	34	10	34	9

ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ .95

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	4.28	.46	3.48	.76	3.62
2	4.28	.44	3.44	.59	4.12
3	4.28	.46	3.48	.93	3.39
4	3.76	1.02	2.64	1.07	3.87
5	4.32	.56	3.28	1.21	3.91
6	4.28	.38	3.12	.86	5.21
7	4.16	.81	2.80	1.00	5.05
8	4.20	.42	2.64	1.07	6.39
9	4.04	.46	3.32	.73	3.30
10	4.24	.52	3.52	.76	3.18
11	3.84	.64	3.04	.96	3.16
12	4.12	.69	3.08	.99	4.01
13	3.96	.79	2.76	.77	4.80
14	3.96	.54	2.56	.84	5.96
15	4.04	.79	3.16	.81	3.48
16	4.64	.24	3.36	.66	6.75
17	4.44	.26	2.60	.92	8.47
18	4.32	.31	3.00	.92	5.95
19	3.72	.63	2.80	1.17	3.43
20	4.28	.63	3.40	1.17	3.28

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
21	3.16	.89	2.28	.79	3.39
22	3.88	1.11	2.12	1.44	5.51
23	3.52	.43	2.44	.76	4.95
24	3.20	1.08	2.52	1.01	2.35
25	3.88	.44	3.20	1.08	2.76
26	3.40	.92	2.44	.76	3.70

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอนมีค่าความเชื่อมั่น .94

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย รายวิชาภาษาไทย
รายวิชา ท 503 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- คำชี้แจงการตรวจแบบทดสอบอัตนัย
- แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาภาษาไทย รายวิชา ท 503

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ก. คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง ลงในกระดาษคำตอบ

คำชี้แจง ข้อ 1 - 7 ให้นักเรียนฟังข้อความจากครู ข้อละ 1 เที้ยว แล้วเลือกคำตอบ

1. (ครูอ่าน "ข้าเป็นลูกชวานาก็จริง แต่ถูกข้าต้องเป็นลูกนายพล")

ข้อความนี้แสดงว่าผู้พูดมีนิสัยอย่างไร

ก. ขยัน ข. เพ้อฝัน ค. เอาจริงเอาจัง

ง. หะเยอหะยาน จ. มานะพยายาม

2. (ครูอ่าน "อุกร...โยมผู้เฒ่ากระทำกร จับมัจฉาพราหมณูผิดปาณา")

คำประพันธ์นี้เป็นคำกล่าวชนิดใด

ก. ช้แจง ข. คำหนี ค. ขอร้อง ง. แนะนำ จ. ตักเตือน

3. (ครูอ่าน "หลังถูกโจรอาหรับจูโจมเข้าไปโดยไม่มีการขัดขวางเมื่อปลายเดือนก่อน ตำรวจก็เพิ่มกำลังอารักขาสถานเอกอัครราชทูตอิสราเอล ที่ซอยหลังสวน ถนนเพลินจิต อย่างกวดยัน")

ข้อความนี้จัดอยู่ในประเภทใด

ก. ข่าว ข. รายงาน ค. ประกาศ ง. แจ้งความ จ. แดงการณ

4. (ครูอ่าน "ฉันจะพิสูจน์ให้เธอเห็นว่า การเป็นเมียชวานานี้มีความสุขยิ่งกว่าการเป็นเมียพวคนายหน้าในเมืองหลวงแคไหนด")

ผู้กล่าวมีจุดประสงค์อย่างไร

ก. แสดงอุดมการณ์ของการเป็นชวานาตัวอย่าง

ข. แสดงถึงความมั่นใจ ภูมิใจในอาชีพของชวานา

ค. กล่าวถึงความรับผิดชอบของสามีที่มีต่อภรรยา

ง. ต้องการปลดปล่อยเป็นภรรยาในยามตกทุกข์ได้ยาก

จ. ชี้ให้เห็นความมั่นคงของชวานาดีกว่าอาชีพนายหน้า

5. (ครูอ่าน "วิศวกรเมืองไทยมีปริมาณและความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมได้แล้ว ไม่จำเป็นจะต้องพึ่งวิศวกรต่างชาติอีกต่อไป ยกเว้นบางสาขา เช่น วิศวกรรมนิวเคลียร์")

ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร

ก. การกีดกันคนต่างชาติ

ข. การดำเนินงานด้านวิศวกรรม

ค. แผนปฏิบัติงานในประเทศไทย

ง. ความเจริญของประเทศในปัจจุบัน

จ. ความสามารถของคนไทยในปัจจุบัน

6. (ครูอ่าน "หยาดเย็นเป็นหยาดเย็น อาบสองแก้มแกมยินดี
ยามสุขสุดหัว น้ำตาปรี่ประปรายทอง")

ลักษณะเด่นของภาพย่นหนึ่งคืออะไร

ก. สัมผัสสระ

ข. สัมผัสอักษร

ค. ความหมายกناية

ง. ให้ภาพพจน์ชัดเจน

จ. ให้ข้อคิดที่น่าสนใจ

7. (ครูอ่าน "ตอนปลายเดือนพวกเราจะไม่ยอมออกไปไหน เพราะรู้สึกว้ากับข้าวที่เราทำกินกันเองที่บ้านอร่อยกว่าที่ไหนใดทั้งหมด")

ผู้กล่าวข้อความนี้กล่าวด้วยความรู้สึกเช่นไร

ก. ภูมิใจ

ข. จริงใจ

ค. ปลงใจได้

ง. เศร้าใจ

จ. อึดอัดใจ

8. "ชีวิตมนุษย์ใช้ยืนอยู่นาน ดังเช่น โลหะ หินผา เมื่อใดกำเนิดเกิดมาก็ต้องก้มหน้าไปตามหนทางแห่งกรรม โทนจะยืนอยู่ ไม่ยอมรับรู้ ไม่รับสภาพของความเปลี่ยนแปลง เกียรติคุณความดี สิ่งนี้จึงเป็นสมบัติประเสริฐที่ยืนหยัดปรากฏได้ ไม่มีวันวิบัติเคลื่อน"

ใจความสำคัญของข้อความนี้เกี่ยวกับเรื่องใด

ก. กฎแห่งกรรม

ข. คุณงามความดี

ค. การเสียสละ

ง. การยกย่องสรรเสริญ

จ. ความไม่เที่ยงแท้แน่นอน

- ก. คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ
 ข. น้ำลึกหยั่งได้ น้ำใจหยั่งยาก
 ค. มีเงินนับว่านอง มีทองนับว่าพี่
 ง. คำของคนอยู่ที่ผลของงาน
 จ. ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน

14. "คนเราถึงแม้ว่าจะเป็นผู้มีกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญา สามารถเกินกว่า
 สามัญชนปานใดก็ดี ที่จะอยู่ลำพังตน ไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือของผู้อื่นบ้างเลยนั้นหา
 ได้ไม่ว่างอย่างน้อยก็มีบิดามารดา วงศาคณาญาติ บุตรภรรยาหรือข้าใช้สอย ซึ่งทำให้บังเกิด
 ความจำเป็นที่ต้องระลึกถึงประโยชน์และความสุขของผู้อื่นบ้าง นอกจากตนเองผู้เดียว
 ผู้ที่อยู่ด้วยกันจึงจะสามารถอยู่ร่วมกันโดยอาการยั่งยืนได้"

นักเรียนเห็นด้วยกับความคิดเห็นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. เห็นด้วย เพราะเรามีญาติพี่น้องซึ่งต้องอยู่ด้วยกัน
 ข. เห็นด้วย เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจำเป็นต้องอยู่ร่วมกัน
 ค. เห็นด้วย เพราะการอยู่ร่วมกันทำให้เราได้รับผลประโยชน์เสมอ
 ง. ไม่เห็นด้วย เพราะการอยู่คนเดียวอย่างสันโดษย่อมนำความสุขมาให้
 จ. ไม่เห็นด้วย เพราะเรามีกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังปัญญาแล้ว เราสามารถ
 ช่วยตนเองได้

15. ข้อควรคำนึงมากที่สุดในการตอบคำถามคือข้อใด

- ก. ตอบให้แจ่มแจ้ง
 ข. ตอบให้ครบครัน
 ค. ตอบให้ตรงคำถาม
 ง. เป็นผู้มีมารยาท
 จ. ใช้ภาษาให้เหมาะสม

16. ในการถาม ควรคำนึงถึงเรื่องใดมากที่สุด

- ก. สาระข้อเท็จจริง
 ข. จุดประสงค์ในการถาม
 ค. ภาษาที่ใช้
 ง. มารยาท
 จ. วิธีถาม

17. "คุณเชื่อหรือไม่ว่าผีมีจริง" เป็นการถามเพื่อจุดประสงค์ใด

- ก. เพื่อให้รู้ข้อเท็จจริง
 ข. เพื่อแสดงความสนใจ
 ค. เพื่อให้รู้ความคิดเห็น
 ง. เพื่อแสดงอหยาตย์ไมตรี
 จ. เพื่อตรวจสอบความรู้

18. ข้อใดเป็นคำถามแบบถามความคิดเห็น
- ก. หัวใจนักปราชญ์คืออะไร
 - ข. หัวใจนักปราชญ์มีกี่ประการ
 - ค. คำ "สุด" ในปัจจุบันมีความหมายอย่างไร
 - ง. หัวใจนักปราชญ์จะทำให้คนเราเป็นนักปราชญ์ได้อย่างไร
 - จ. พระยาอุปกิตศิลปสารแสดงปาฐกถาเรื่องหัวใจนักปราชญ์ที่ไหน เมื่อไร
19. ข้อใดเป็นคำถามแบบถามข้อเท็จจริง
- ก. ทำไมคนไทยจึงนิยมการฟังเทศน์มหาชาติกันมาก
 - ข. พระพุทธเจ้าตรัสเทศนามหาเวสสันดรชาดกครั้งแรกที่ไหน
 - ค. พระเวสสันดรประทานสองกุมารแก่ชุกชกเป็นการสมควรหรือไม่
 - ง. เพราะเหตุใดพระเวสสันดรจึงมีความสำคัญกว่าพระโศภิตราชชาตินี้
 - จ. พระเวสสันดรมีพระประสงค์อย่างไรจึงกล่าวคำทวงสองกุมารไม่เท่ากัน
20. "บทอ่านเรื่องห้วงโยมผิทองเหลือง เป็นบทความสั้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของชาวเขาเผ่าหนึ่งที่มีชื่อว่า พวกยุมปรี จากบทความนี้ผู้อ่านจะได้ทราบรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับพวกยุมปรี เป็นต้นว่า ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม วิถีหาอาหาร การมีครอบครัว การร้องรำทำเพลง การย้ายถิ่นที่อยู่"
- จากข้อความนี้ ถ้าจะตั้งคำถามโดยถามใจความสำคัญ จะถามว่าอะไร
- ก. ยุมปรีเป็นชื่อของอะไร
 - ข. พวกยุมปรีชอบร้องรำทำเพลงหรือไม่
 - ค. บทอ่านเรื่องห้วงโยมผิทองเหลืองเป็นเรื่องประเภทใด
 - ง. บทอ่านเรื่องห้วงโยมผิทองเหลืองมีเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร
 - จ. พวกยุมปรีมีวิถีหาอาหาร มีที่อยู่อาศัย และย้ายถิ่นกันอย่างไร
21. การใช้อักษรย่อหรือเครื่องหมายในการจดบันทึก มีหลักการใช้ที่สำคัญอย่างไร
- ก. ใช้ให้มากที่สุด
 - ข. ใช้เท่าที่จำเป็น
 - ค. ใช้อย่างมีระบบ
 - ง. ใช้ตามที่คิดขึ้นเอง
 - จ. ใช้ตามแบบที่นิยมกันทั่วไป

22. การบันทึกการอภิปรายเป็นคณะมีหลักสำคัญอย่างไร
- ก. จดเฉพาะผลสรุปของการอภิปราย
 - ข. จดเฉพาะคำพูดของผู้อภิปรายที่เหตุผลดี
 - ค. จดเฉพาะคำพูดครั้งที่สำคัญของผู้อภิปรายแต่ละคน
 - ง. จดข้อความทั้งหมดของผู้อภิปรายที่มีเหตุผลดีทุกครั้งที่ถูก
 - จ. จดเฉพาะข้อความสำคัญของผู้อภิปรายแต่ละคนทุกครั้งที่ถูก
23. การจดบันทึกการสัมภาษณ์มีหลักสำคัญอย่างไร
- ก. จดตามระเบียบวาระ
 - ข. จดเป็นรายบุคคล
 - ค. จดตามลำดับเหตุการณ์
 - ง. จดแต่คำตอบเฉพาะคำถามที่สำคัญ
 - จ. จดทั้งคำถามคำตอบ โดยแยกจากกัน
24. "หญิงชายผู้ใดเลยเกิดมาในห้วงมหรณพหงสา ยังมิถึงพระนิพพานตรานใดก็ย่อมตกทุกข์ได้ยากประหาร" ข้อความนี้ถอดความได้ว่าอะไร
- ก. ชีวิตที่ตกทุกข์ได้ยากเป็นชีวิตที่ทรมาณมาก
 - ข. คนที่ยังเวียนว่ายตายเกิดย่อมประสบความทุกข์ทรมาณเป็นธรรมดา
 - ค. คนที่ได้รับโทษชั้นประหารก็ไม่มีโอกาสได้ถึงพระนิพพาน
 - ง. หญิงชายใดที่ตกทุกข์ได้ยาก มีความรู้สึกทรมาณเหมือนถูกประหาร
 - จ. หญิงชายใดที่เกิดใกล้ห้วงน้ำย่อมมีชีวิตที่ทุกข์ทรมาณเหมือนถูกประหาร
25. "ความอดทนและความกล้าหาญเท่านั้นที่จะทำให้ได้มาซึ่งรางวัลอันล้ำค่าของธรรมชาติ" ข้อความนี้หมายความว่าอะไร
- ก. ธรรมชาติจะให้รางวัลแก่ผู้อดทนและกล้าหาญเท่านั้น
 - ข. ธรรมชาติทำให้มนุษย์มีความกล้าหาญและอดทนสู้กับอุปสรรค
 - ค. เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องมีความอดทนและความกล้าหาญ
 - ง. ความสำเร็จย่อมมาจากความอดทนและความกล้าต่อสู้กับอุปสรรค
 - จ. ความอดทนและความกล้าหาญเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องมีในการทำงาน
26. "ความอายอาจปิดป้อง การประทุษร้าย" คำประพันธ์นี้มีความหมายตรงกับข้อใด
- ก. การถูกทำร้ายทำให้คนสิ้นอาย
 - ข. การทำชั่วทำให้ความอายหายไป
 - ค. ความอายเป็นเครื่องปกปิดความชั่ว
 - ง. ความอายเป็นเครื่องสกัดกั้นความชั่ว

จ. ความอายเป็นเครื่องป้องกันการทำร้าย

27. "ชีวิตกับความฝันเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก การที่ประสบกับความสำเร็จในชีวิตได้นั้นเราต้องเป็นคนมีความฝัน จงกล้าที่จะฝันถึงความก้าวหน้าในชีวิตอย่างมีเหตุผล เพราะการทำเช่นนั้นย่อมทำให้ชีวิตของเราเต็มไปด้วยความสุข ความสบายใจ และเกิดกำลังใจในการต่อสู้ จงมีชีวิตเพื่อฝันและในขณะที่เดียวกันก็ฝันเพื่อมีชีวิตอยู่ ชีวิตที่ไม่มีฝันเป็นชีวิตที่ไม่มีจุดหมายอะไรเลย" ความฝันในข้อความนี้คืออะไร

ก. ความสุข ข. ความหวัง ค. อุดมการณ์ ง. จินตนาการ จ. ความสำเร็จ

28. "ความเหงาคือความรู้สึกเปล่าเปลี่ยว ไม่มีเพื่อน รู้สึกโดดเดี่ยวทั้งที่มีคนอยู่ใกล้ คนในเมืองหลวงเป็นอันมากเป็นโรคทางใจอย่างหนึ่งซึ่งหาให้รู้สึกได้ว่า ชีวิตไร้ค่า ไม่มีใครรัก ไม่มีใครแยแส แล้วพวกเขากันเกิดความคับแค้นใจและความอิจฉาริษยา เป็นต้น เมื่อรู้สึกเหงาเราหาทางแก้กันอย่างไร บางคนเข้าโรงหนัง บางคนดื่มเหล้า บางคนหนักกว่านั้นสูบบุหรี่อื่นเสียเลย คนมั่งมี มีลูกมีเมีย มีบริวาร ก็ยังรู้สึกเหงาอยู่เนืองๆ บางคนเลี้ยงสุนัขเป็นฝูงไว้แก้เหงา หางแก้เหงาอย่างนี้ไม่มีใครได้ผล บางคนเลยเข้าวัดซึ่งแก้เหงาได้ดีเพราะได้เป็นเพื่อนกันความเหงาเสียเลย"

ความในข้อใดสรุปเรื่องได้เหมาะสมที่สุด

ก. มนุษย์ย่อมมีกรรม ข. อย่าปล่อยให้ชีวิตไร้ค่า ค. หนังสือคือมิตรแท้ของคน
ง. รู้ไว้ใช่ว่าใส่บาตแบกหอม จ. สุขใจเหนือกว่าความสงบไม่มี

29. "ผู้ใดตายยอมไปให้พระยายมราชก่อน พระยายมราชจึงถามผู้นั้น ยังมั่งได้กระทำบาป จันใดแลจึงเร่งคำนึงดู แลมีงว่าโดยสัง โดยจริง...ผู้ใดอันกระทำบาป เทวดานั้นก็ตราบัญชีลงในแผ่นหนังหมา" ข้อความนี้ควรตั้งชื่อว่าอะไร

ก. พระยายมราช ข. แผ่นหนังหมา ค. บาปบุญคุณโทษ
ง. ชีวิตภายหลังความตาย จ. เทวดาผู้ทรงธรรม

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 29 - 30

(1) การแต่งกายดีหรือมีรสนิยมดีมิได้หมายความว่า ต้องใช้ของราคาแพง เช่น (2) ผ้าเมตรละกว่าพันบาทจากสวิส (3) ใช้เครื่องสำอางที่ต้องสั่งตรงมาจากต่างประเทศ (4) ใส่

แว่นตาของคิออร์ (5) ใส่รองเท้าของชาลส์ จูคองแห่งฝรั่งเศส (6) ใช้น้ำหอมจอยอะไร
 ห้างนั้น (7) บางคนถึงทุนถึงขนาดแล้วแต่งกายไม่เข้าท่าก็มี (8) ผู้บางคนที่เราเห็น
 แล้วอดนึกชมไม่ได้ (9) และต้องประหลาดใจเมื่อเขาบอกว่า ผ้าชิ้นนั้นเมตรละ 50 บาท
 กระเป๋าเก็บรองเท้าไม่ถึง 400 บาท ตุ้มหูที่ใส่กันคู่ละ 10 บาท

30. ความในข้อใดเป็นใจความสำคัญ

- ก. ข้อ (1) ข. ข้อ (3) ค. ข้อ (7) ง. ข้อ (8) จ. ข้อ (9)

31. "บางคนถึงทุนถึงขนาดแล้วแต่งกายไม่เข้าท่าก็มี" ข้อความนี้ตรงกันข้ามกับสำนวนใด

- ก. หวังมั่งคั่ง หายมั่งคั่ง ข. เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง
 ค. โกงงามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง ง. อีกาคาบพริก
 จ. ถลอดตาช้าง หางถลอดตาเส้น

32. ข้อใดใช้ภาษาผิด

- ก. วัดพระมหาธาตุเป็นวัดสำคัญของสุโขทัย
 ข. วัดนี้เคยเป็นที่ประดิษฐานพระศรีศากยมุนีมาก่อน
 ค. วัดนี้มีวิหารและเจดีย์ใหญ่น้อยมากมาย
 ง. ในปัจจุบันนี้เหลือแต่ซากสลักหักพัง
 จ. สิ่งสำคัญที่ยังเหลืออยู่คือ เจดีย์พระมหาธาตุ

33. ข้อใดใช้ภาษาผิด

- ก. พระพุทธชินราชมีพระจริยาวัตรงดงามมาก
 ข. พระพุทธรูปองค์นี้ประดิษฐานอยู่ในพระวิหารใหญ่วัดพระมหาธาตุเมืองพิษณุโลก
 ค. พระพุทธรูปองค์นี้เป็นปูชนียวัตถุที่สำคัญในพุทธศาสนา
 ง. รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระพุทธรูปชินราชจำลองขึ้น
 จ. พระพุทธชินราชจำลองเป็นพระประธานในพระอุโบสถวัดเบญจมบพิตร

34. ข้อใดใช้สำนวนภาษาเขียนไม่เหมาะสม

- ก. ขอจงประสบความสำเร็จทุกประการ
 ข. เขามีปณิธานอันแน่วแน่ที่จะปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์

38. ข้อความใดใช้ภาษาแสดงเหตุผลได้ถูกต้อง

- ก. กระผมไม่เชื่อแน่นอนว่าใครจะดีกว่ากัน
- ข. ใคร ๆ ก็รักผมทั้งนั้น ตลอดทั้งโรงเรียนก็ว่าได้
- ค. โดยที่เขาเป็นนักฟุตบอลทีมชาติ แต่งกายเรียบร้อยสวยงามยิ่ง
- ง. เพราะว่าแม่รักเขามากกว่าพี่น้องทุกคน เพื่อนบ้านก็เช่นเดียวกัน
- จ. เนื่องจากเธอเป็นหวัด เธอจึงไม่แน่ใจว่าจะร้องเพลงได้ดีนัก

39. การใช้รถจักรยานเป็นสิ่งที่ดีเพราะ.....

- ก. เป็นการออกกำลังกาย
- ข. ได้เรียนรู้กฎจราจร
- ค. ทุนเวลาเดินทาง
- ง. ประหยัด
- จ. ปลอดภัย

40. เมื่อเราทำผิดพลาดไปก็ควรจะละทิ้งมานะอ่อนน้อมยอมรับผิดเพราะ.....

- ก. หากยอมรับผิดทุกคนจะให้อภัยและไม่ต้องรับโทษทัณฑ์
- ข. หากยอมรับผิดจะทำให้ผู้อื่นเห็นใจและยกย่องว่าเป็นคนยอมรับความจริง
- ค. หากไม่ยอมรับผิดก็จะกลายเป็นคนดื้อรั้นไม่ฟังความคิดของใคร
- ง. หากไม่ยอมรับผิดก็จะเกิดความทุกข์ใจและต้องคอยระวังว่าผู้อื่นจะจับได้
- จ. หากไม่ยอมรับผิดก็จะกลบเกลื่อนความผิดด้วยการพูดเท็จและทำชั่ว ทำให้เกิดความผิดพลาดมากขึ้นอีก

ข. คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนรายงานเชิงวิชาการจากเรื่องราวที่กำหนดให้

ผมคือ...ปลายอดนักบินป้ายต้นไม้

ชูเกียรติ เกรบบำรุง

ชูเกียรติ เกรบบำรุง เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจคนหนึ่งของกรมประมงหลวง ซึ่งมีอยู่
เวลาในวันหยุดเข้าป่าชมนกชมไม้ หรือไม่ก็ไปพักผ่อนตามชายทะเล นอกจากนี้เขายังรักการอ่าน
เรื่องสัตวศาสตร์อยู่เสมอ
นับตั้งแต่ฉบับนี้เป็นต้นไป เราจะนำเรื่องราวนำรู้อันพิสดารของสัตว์โลกมาเล่าต่อๆ
เป็นประจำ

ถ้าคุณเคยไปเที่ยวชายทะเล และ
สังเกตดูตามป้ายโฆษณา คุณอาจจะเคยเห็น
สัตว์ตัวเล็กๆ ชนิดหนึ่ง หัวโต ตาโปน เรียว
ยาวไปทางท่อนหาง ไข่ครึ่งคืบกระดิ่งๆ
อยู่บนพื้นเลน ทำให้รอบยาวเป็นเส้นสลับ
กันไปมา

แล้วคุณอาจจะยิ่งแปลกใจขึ้น
ไปอีก ถ้าหากคุณเห็นมันบินป้ายขึ้น
ไปบนต้นไม้ที่ขี้อายุแถวชาวทะเลนั้น...

ใช่แล้วครับ...มันคือ...ปลาตีน...ที่
เวลาเดินตะแคงไปมาด้วยครีบนั่นนั้นเผลอ
รักยิ่งนัก และเมื่อมันเป็นปลาที่เดินได้
เหมือนกับมีเท้าเช่นนั้น ชาวบ้านก็เลย
เรียกมันว่า "ปลาตีน" ตามลักษณะพิเศษนี้

คงจะมีตำนานเล่าขานกันมานาน
มายเกี่ยวกับปลาชนิดนี้...แน่นอน...ชีวิต
ของมันก็น่าสนใจมาก...หลายคนอาจจะ
กำลังสงสัยว่า...ทำไมมันจึงขึ้นมา

เดินบนบกได้เป็นเวลานานๆ ผิดแผกต่าง
จากปลาทั่วไป ที่ต้องอยู่ในน้ำตลอดเวลา...เราลองมาศึกษาวงจรชีวิตของมันกัน
ดีกว่า

ปลาตีนมีรูปร่างเหมือนเตอรี่ปิโด...
คุณลองดูรูปซิครับ หัวของมันโต แก้วลำ
ตัวเรียวเล็กไปทางท่อนหาง มีเหงือกช่อง
สองข้าง ตาโปนกลมโตราวกับกลิ้งสอง
ทาง ติดอยู่บนหัว 2 ตา มีครีบนหน้าข้าง
เหงือก 2 ครีบ ส่วนครีบหลังกางและหุบ
ได้ หางคล้ายใบโพธิ์ ครีบใต้ท้อง 1 ครีบ
และที่ได้ท้องช่วงอกมีครีบพิเศษลักษณะ
กลม ครีบนี้สำหรับยึดเกาะต้นไม้และผิวง
ใต้ลำตัวของมันเป็นสีน้ำตาลจางๆ

ใคร ๆ เขาเรียกผมว่า.....ปลา
รูปร่างผมเหมือนเตอรี่ปิโดขนาดจิ๋ว
ผมก็เหมือนปลาทั่ว ๆ ไปนะแหละครับ.....ว่ายน้ำเก่ง.....แต่
ผมสามารถทำในสิ่งที่เพื่อนปลาอื่น ๆ ทำไม่ได้อย่างหนึ่งก็คือ
ผมเดินได้.....ยิ่งปีนป้ายต้นไม้ละก็ ผมชอบนัก
บางทีคุณอาจจะเคยเห็นผมนอนเล่น เกือบกกลิ้งอยู่บนเลน
ก็บรรยายากายามเย็น.....ลมพัดเอื่อย ๆ นะ สบายดีออก
คุณคงนึกออกแล้วว่า.....ผมคือใคร
"ปลาตีน" ใจดีครับ.....ชื่อไม่น่ารักเลยนี่.....

หรือสีเทาอ่อน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เพราะปลาตีนสามารถปรับสีตัวได้บ้างแม้จะไม่มากนัก เช่น เมื่ออยู่ตามพื้นโคลนสีตัวจะออกเป็นสีเทา หากว่ายน้ำหรืออยู่บริเวณที่เป็นทรายปนโคลนมันจะมีสีเป็นสีน้ำตาลจาง ๆ นอกจกนั้นตามตัวยังมีสีเป็นจุด ๆ ทั่วไป จุดเหล่านี้จะมีสีเขียวอมน้ำเงิน หรือสีอิฐเก่าๆ

สีของตัวผู้จะเข้มกว่าและรูปร่างตัวผู้จะเล็กกว่าตัวเมียเล็กน้อย

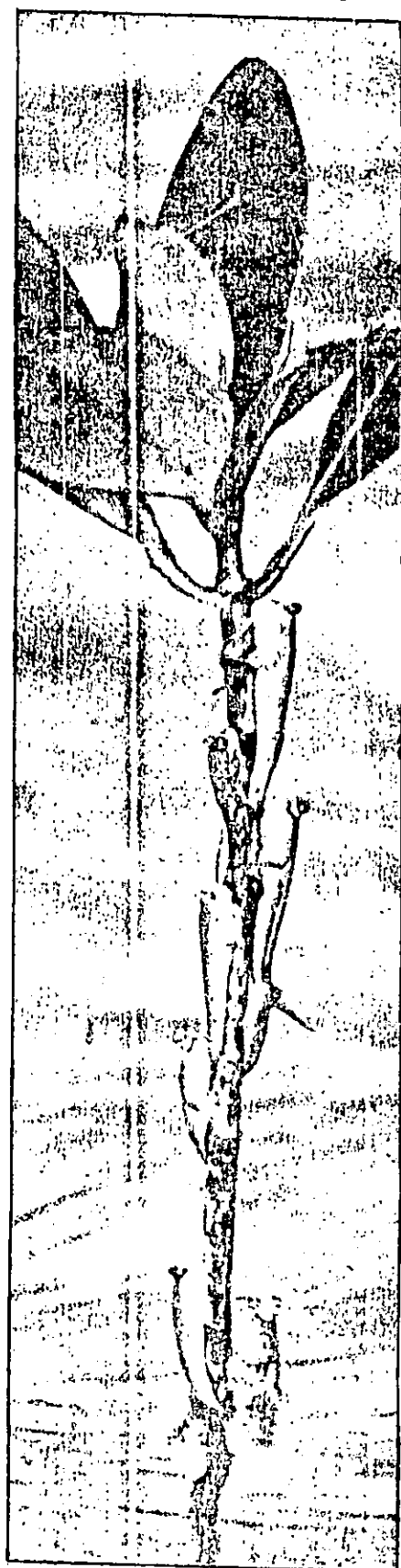
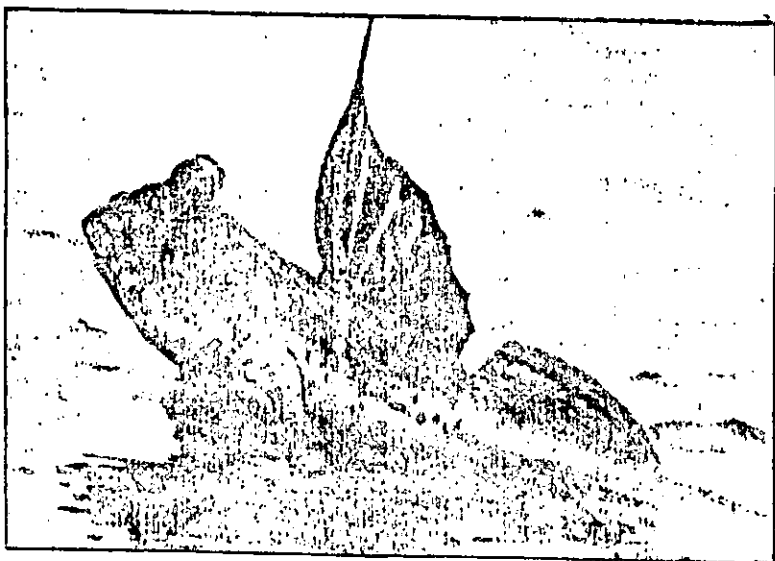
ปลาตีนเป็นปลาที่อาศัยอยู่ตามชายทะเลที่เป็นป่าต้นโกงกาง หรือชายทะเลที่เป็นโคลน หรือโคลนปนทรายในเขตร้อน เช่น เอเชียหรือแอฟริกา....

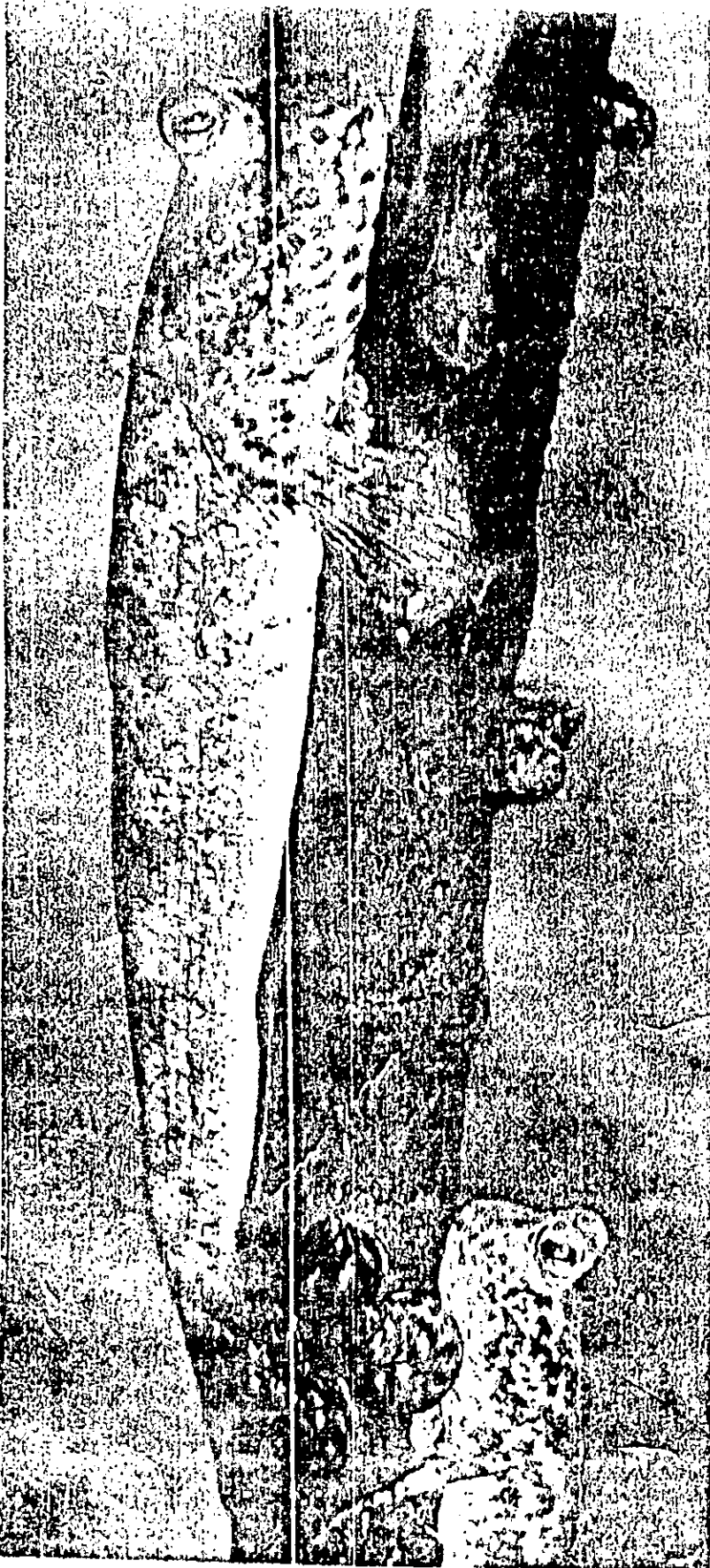
ถ้าเป็นหาดทรายล้วนๆ ปลาตีนจะไม่อาศัยอยู่

บ้านเรานั้นมีปลาตีนอยู่ 2 ชนิด คือชนิดตัวใหญ่เรียกว่า "ปลาจุมพรวด" หรือ "ไอ้พรวด" หรือ "จุดทอง"...ชื่อภาษาอังกฤษว่า *Boleophthalmus* มีขนาดความยาวตั้งแต่ 5-12 นิ้ว

ส่วนอีกชนิดหนึ่ง ชาวบ้านเรียกว่า "ปลาเขือ" หรือ "ไอ้เขือ" ชื่อภาษาอังกฤษว่า *Periophthalmus* มีขนาดเล็กและบอบบางมากกว่าเจ้าจุดทอง ตัวอ่อนที่เป็นลูกปลาจะโตจนมีขนาดยาวเต็มที่ก็เพียงประมาณ 5 นิ้วเท่านั้น

ชื่อเรียก "ปลาตีน"

86
แต่ละชนิดนี้อาจจะแตกต่างกันไป
บ้างตามท้องที่

"ปลาตีน" สามารถขึ้นจาก
น้ำได้ครั้งละนาน ๆ นับว่าน่า
ประหลาดใจมาก

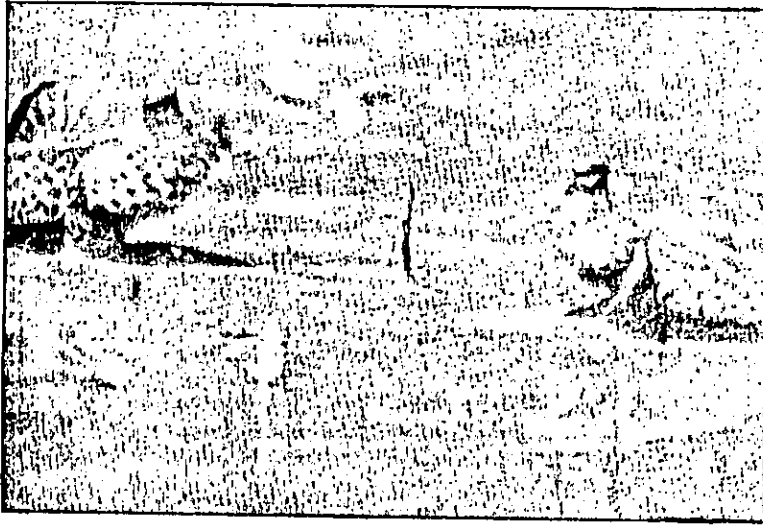
"ปลาตีน" มีระบบพิเศษ
อะไรถึงทำเช่นนั้นได้

จากการศึกษาถิ่นที่อาศัยของ
นักสัตวศาสตร์ ทำให้เราทราบ
เคล็ดลับที่ทำให้ปลาตีนขึ้นมาจาก
น้ำได้เป็นเวลานาน ๆ ก็เพราะ
ว่า มันสามารถรักษาเหงือกของ
มันให้มีความชื้นอยู่ได้เสมอ

ธรรมชาติได้สร้างหัวของ
มันให้ใหญ่ เพื่อเก็บที่สำรองน้ำ
ไว้ตรงกระพุ้งแก้มทั้งสองข้าง
น้ำที่กระพุ้งแก้มนี้แหละจะไหลเวียน
ผ่านเยื่อบางๆของเหงือก แยก
ละลายเอาออกซิเจนออกจากน้ำ
และจากนั้นปลาตีนก็จะเพียงเอา
หัวจุ่มน้ำ เพื่อเก็บน้ำสำรองเข้า
ไปใหม่แทนน้ำที่ใช้ไปแล้ว หมุน
เวียนอยู่เช่นนั้นเรื่อยไป

เรียกว่า แค่อะหัวจุ่มน้ำ
ได้... เก๊าะ... สบายมาก

แต่ก็มีเรื่องตลกๆเล่ากัน
อีก... นับเป็นสิ่งคร่งก้นข้ามกับ
เรื่องแรกทีเดียว มีเรื่องเล่า

กันต่อๆ มาตั้งแต่สมัยโบราณไม่ว่าคนที่ปลาตินสามารถอยู่บนชายเลน (บนบก) ได้นานๆ นั้นก็เพราะมันเอาหางจุ่มน้ำไป และเจ้าปลาชนิดนี้หายใจด้วยหาง

...ได้มีการพิสูจน์กันแล้วและพบว่าไม่ใช่...ใช่...ปลาที่โหดหายใจด้วยหางได้ และก็ยังพิศวงพิศดารมากขึ้นไปอีกแน่นอน...ถึงที่พิสูจน์และพบว่าคนที่นำเอาหางจุ่มลงไปใต้น้ำนั้นก็เพื่อรักษาความชื้นที่ผิวหนังไว้ไม่ให้แห้ง โดยน้ำจะผ่านเข้าไปทางเส้นเลือดฝอยทั่วบริเวณผิวหนัง

...การที่มันเกลียดกลัวถึงตัวไปบนเลน หรือแอ่งน้ำตื้นบนผิวหนังของเลนนั้น ก็เป็นการรักษาความชื้นให้ผิวหนังเช่นกัน

เนื่องจากปลาตินสามารถอยู่ได้ทั้งบนบกและในน้ำ การเคลื่อนไหวของมันจึงค่อนข้างจะแตกต่างกว่าปลาชนิดอื่น เมื่อเวลามันอยู่ในน้ำ มันจะค่อยๆ ว่ายน้ำได้ระดับผิวหน้า โผล่ลูกกะตาขึ้นมาอยู่ระดับผิวหน้า และเมื่อมันตกใจ มันก็สามารถพุ่งตัวไปบนผิวน้ำด้วยความเร็ว และเมื่อเวลาอยู่บนบก มันจะใช้ครีบทันช่วงหน้าดำตัวให้สูงขึ้น ก่อนจะใช้ครีบทันตัวไปข้างหน้า...อย่างช้าๆ...ตามสบาย

แต่ถ้ามีเรื่องเร่งด่วนขึ้นมากล่อ เช่นการล่าเหยื่อ หรือหนีศัตรู สภาที่เรื่องช้าก็จะเปลี่ยนเป็นตรงกันข้าม...ผู้

แต่คนก็ไม่ค่อยจะจับมันได้ทัน....ปลาตินจะใช้กำลังจากการงอตัวช่วงหางแล้วดำตัวออกไปด้วยความแรง ...เมื่อผสมผสานกับการใช้ครีบทันหน้า...ก็จะทำให้มันสามารถกระโจนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว

ปลาตินทั้งสองชนิดจะอาศัยอยู่ในบริเวณที่น้ำทะเลลึกถึงเลต แต่ปลาตินชนิด

ใหญ่ หรือ "จุมพรวด" จะอยู่ไม่ห่างจากน้ำมากนัก มันมักจะซุกตัวอยู่รวมกันเป็นคู่ เมื่อเวลาน้ำขึ้นก็จะพากันลงไปอยู่ในรูแล้วอุดรูไว้ เมื่อน้ำลงก็จะเปิดปากรูขึ้นมาฝั่งแคคอยู่บริเวณปากรูนั่นเอง

สำหรับปลาตินชนิดเล็ก หรือ "ไอ้เชือ" ไม่ชอบอยู่ในรู แต่จะหากินทั่วไปตามพื้นโคลน นอกจากจะวางไข่ขึ้นและจึงจะซุกตัว เมื่อเวลาน้ำขึ้น "ไอ้เชือ" ก็มักจะว่ายน้ำไปเกาะตามเสาตามต้นไม้ ทอยจนกว่าน้ำจะลด

ก็ลงไปอยู่ที่พื้นโคลนอีก ชีวิตของ "ไอ้เชือ" ส่วนใหญ่จึงอยู่บนบกมากกว่าอยู่ในน้ำ

อาหารของปลาติน มีทั้งแต่แมลง หนอน ปูเล็กๆ หอย หรือแม้แต่ลูกปลาตีนด้วยกันเอง มันจะออกล่าเหยื่อด้วยการลี้ดดวงตาอันโตนั้น

ไปรอบๆ ดวงตาที่หุบได้กว้างเช่นนี้จะทำให้มันเห็นเหยื่อในรัศมีโดยรอบ และเมื่อกระเຍะอย่างแม่นยำแล้ว มันก็จะพุ่งเข้าหาเหยื่ออย่างรวดเร็ว เสร็จ...เรียบร้อย

ทุกรายครับ
สิ่งที่ทำให้ปลาตินปีนขึ้นไปเกาะบนต้นไม้หรือตามฝาเรียบๆ ได้อย่างมั่นคงก็เนื่องมาจากครีบทัน ซึ่งมันมีลักษณะเป็นริ้วเล็กๆ ติดกันเป็นวงกลม ซึ่งเมื่อมันขยับตัวปีนขึ้นไปบนต้นไม้ ริ้วกลมเล็กๆ นั้นก็จะทำให้เกิดสูญญากาศภายใน ทำให้เกาะติดแน่นได้ จากนั้นมันจึงจะอาศัยครีบทันและกำลังจากส่วนหางเขยิบตัว

ขึ้น...สูงขึ้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า เจ้าปลาตีนจะไม่
ขึ้นไปสูงจากผิวน้ำมากนัก

สำหรับการสืบพันธุ์ของปลาตีน
ยังไม่มีใครรู้ฤดูกาลที่แน่นอนว่าเมื่อไหร่
หรือหน้าไหนมันจึงจะสืบพันธุ์ แต่จากการ
เฝ้าดู เราจะเห็นปลาตีนจับคู่เกี้ยวพาราสี
กันเป็นประจำ

...คุณครับ...ถ้าไม่เชื่อผมก็ลองไป
เฝ้าดูเถอะ...เวลาเขาจับกันนะน่าดูพิลึก
ท่าทางชวนให้หัวร่อ...ขบขันยิ่งนัก....เริ่ม
ด้วยตัวผู้จะมีสีลำตัวสดสวยยิ่งขึ้น แสดง
อาการพองเหงือก โบกหางไปมาบนพื้น
โคลน ทางครีบหลังเต็มเหมือนใบเรือ
แล้วก็กระโดดสูงขึ้นไปในอากาศก่อนจะ
ปล่อยให้ตกพลงลงมาบนโคลน แล้วก็กระ
โดดขึ้นใหม่อีก...เรีงร่างเหลือกำลังละ
ครับ...

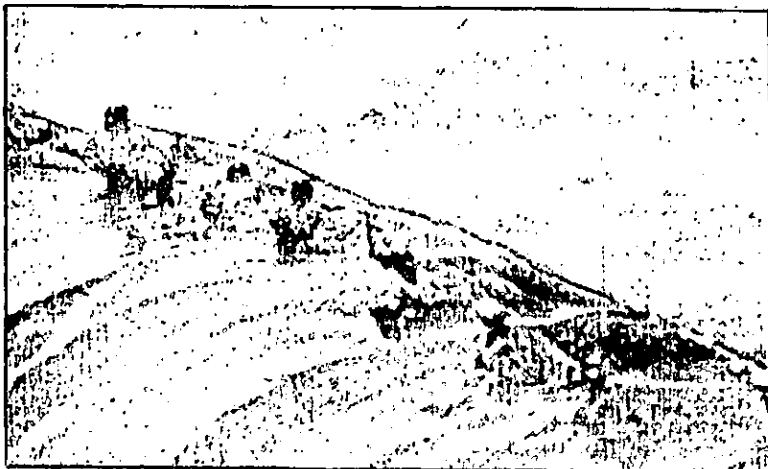
การติดตัวแต่ละครั้งก็จะทำได้สูง
ราวๆ 8 นิ้ว หรือกว่านั้นด้วยการรอกตัว
แล้วติดขึ้นไป

ท่าทางเหล่านี้ คงจะเป็นลักษณะ
ที่สละสลวยเหลือเกินที่จะทำให้ตัวเมียเกิด
พิศวาท และบางทีเราก็จะเห็นจำตัวผู้สอง
ตัวทำหันกันชนิดเอาเป็นเอาตายเพื่อแย่งชิง

ตัวเมีย มันจะอาศัยความเร็วและพลกำลัง
เข้าขบกัดใส่คู่ต่อสู้ให้หนีไป เมื่อไล่ศัตรู
ไปได้และสาวเจ้าพอใจแล้ว มันก็จะเริ่มขุด
รู สลับกับการกระโดด...พองครีบหลัง...
จนกระทั่งขุดรูได้ลึกพอสมควรแล้วจึงจะ
หยุดกระโดดโลดเต้น...กลับตัวเอาส่วนหาง
เข้าไปในรูก่อน จากนั้นเจ้าสาวจึงจะตาม
เข้าไป รูที่มันขุดจะลึกประมาณ 10-20
นิ้ว โดยใช้ปากที่มีฟันซี่เล็กๆ นั้นแหละ
เป็นเครื่องมือ

เมื่อตัวเมียได้รับการผสมพันธุ์ มันก็
จะวางไข่ในรูนั่นเอง...ไข่ที่เจริญเติบโตเป็น
ตัวอ่อนจะมีลักษณะคล้ายตัวหนอนเล็ก...
แล้วก็ค่อยใหญ่ขึ้นเหมือนพ่อเหมือนแม่ของ
มันในที่สุด

ศัตรู ของปลาตีนเท่าที่เห็นก็
มีพวกนกกระยางและงูน้ำ...เจ้านกกระ
ยางตัวดีจะจับปลาตีนบนพื้นโคลน ขณะมัน
เบิกบานสำราญใจบนเลนนั้น ถ้าไม่รีบ
หลบหลีกหรือสายตาไม่ว่องไวแล้วละก็
เป็นเหยื่อของเจ้านกกระยางเอาเสียง่าย
แต่ที่ร้ายยิ่งกว่านั้นก็คือเจ้างูน้ำ เพราะ
บางทีแม้มันจะหนีรอดนกกระยางลงไป
ในรูได้แล้ว เจ้างูน้ำก็ยังเลื้อยตามลงไปเจ็ต
ชีวิตของพ่อยอดนักปีนป่ายต้นไม้อีกถึงใน
บ้านในช่องของมันเองนั่นแหละ

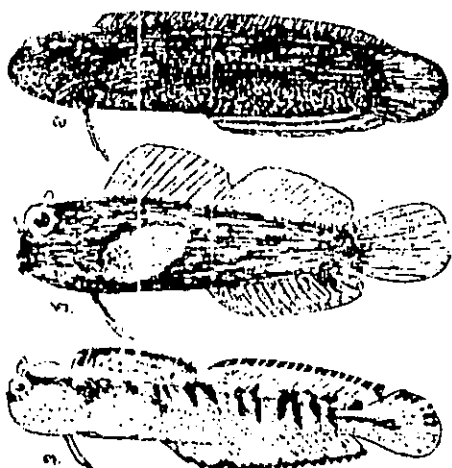
ครับ...ปลาตีน...เป็นชีวิตเล็ก ๆ
ที่น่ารัก...น่าศึกษา...ธรรมชาตินั้น
มักจะสร้างสรรค์สิ่งแปลกประหลาด
พิสดารให้เราได้พบ...ได้เห็น...เสมอ...
เพียงแต่ว่าเราจะพยายามเรียนรู้มัน
หรือไม่เท่านั้น...ถ้าคุณผู้อ่านได้พบ
ปลาตีนละก็...ขอรับรองว่าได้ทำ
ร้ายชีวิตเล็กๆ ผู้น่ารัก...ยอดนักปีน
ป่าย ต้นไม้...ของเราเลย...นะครับ

สารานุกรมไทย เล่ม 2 โดยอภัยสินธุสาร พิมพ์โดยมูลนิธิเผยแพร่ความรู้สาขา
วิทยาศาสตร์ สังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลทั่วไป กรุงเทพฯ
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ (ม.ป.ป.)

หน้า 1564

คิน,ปลา ปลาหลายชนิด คือ

๑. ตู อุมพวด, ปลา

๑. ปลาคิน *Enchelyurus analis*

๒. ปลาคินอินทรมหารย์ *Cirripectes indram-
baryae*

๓. ปลาคิน *Salaris siamensis*

2. *Enchelyurus analis*

ปลาคินพบที่เกาะเต่าตัวยาวราว 3.50 ซม.
เป็นปลาว่องไว ว่าชอบอยู่ในแอ่งน้ำตื้น ๆ ตัวสี
น้ำตาลแก่ ตอนใต้หัวและด้านท้องสีอ่อน มี
เส้นดำ 5 เส้นผ่านทแยงที่แก้ม มีจุดขาวที่
ปลายครีบหลัง ครีบกันมีแถบสีต่างกัน 7 เส้น
ครีบอกสีขาวอ่อน ครีบหลังกับครีบกันไปรวม
กับครีบหาง

3. ปลาคินอินทรมหารย์

(*Cirripectes indrambaryae*) ครีบ
หลังมีก้านมาก ครีบท้องอยู่ตอนอก ตัวยาว
ราว 5 ซม. ชอบอยู่ตามหินชายทะเล
เป็นปลาว่องไว สีสวย ไม่มีเกล็ด ครีบหลัง
แบ่งเป็นครีบแข็งและครีบอ่อน ตาใหญ่ มี
เส้น 3 แถบเหนือตา สีที่ตัวและหัวน้ำตาล
แก่ ครีบหลังสีชมพูปนเหลือง ครีบหางสีส้ม
พบที่แอ่งน้ำบนเกาะสมุย ดร.สมิท ตั้งชื่อ
ให้เป็นเกียรติแก่นายบุญช่วย อินทรมหารย์

4. *Salaris siamensis*

ตัวโตราว 7 ซม. ครีบบนหลังมีรอยเว้า
แบ่งเป็นสองส่วน มีหงอนยาวไปตามหัว มี
เส้นหลายแถบระหว่างตา ตามตัวและหัวมี
สีน้ำตาลอ่อน มีสีน้ำตาลแก่ 6 แถบพาด
ขวางตัว ตอนปลายครีบหางสีน้ำตาลแก่ ครีบ
กันสีน้ำตาลดำ ครีบท้องและครีบอกสีน้ำตาล
อ่อน

5. *Periophthalmus schlosseri*

ปลาในวงศ์ Gobiidae ชอบอยู่ตามโคลน
ชายคลอง แม่น้ำและทะเล มีอวัยวะหายใจ
ประหลาดอยู่...

หน้า 1565

หาง เมื่อเหงือกอยู่ในอากาศ หางจะ
อยู่ในโคลนเปื่อยตลอดเวลา ที่หัวมีอวัยวะ
คล้ายตะกร้าเล็ก ๆ คร.ยอร์ช แมกซ์เวล
กล่าวไว้ว่า ชาวมลายูมักจะให้ช่างกินปลา
ดินนี้ในคืนที่พระจันทร์เต็มดวง เพื่อให้ช่าง
อ้วนและสามารถยืนในน้ำได้ชั่วยทอง
เหมือนปลา หังนี้คงเนื่องมาจากรูปร่าง
ลักษณะของปลาชนิดนี้ทำให้เข้าใจเช่นนั้น

หน้า 1574

ตุ้มพรวด, ปลา ดู กำพุด, ปลา

ตุ้มพรวด, ปลา (Rhinogobius similis—Big-
eye goby) ปลาวงศ์ Gobiidae เป็นสัตว์ครึ่ง

ปลาทูมพรวด

น้ำครึ่งบก ใช้ปอดหายใจแทนเหงือก ผิดกับ
ปลาทั่วไป อยู่ตามพื้นโคลน รูปร่างยาวเรียว
ตาโปน ปากเล็ก ริมฝีปากหนา ครีบหลังแรก
ตั้งสูงรูปโค้งครึ่งวงกลม ครีบหลังที่สองเป็นรูป
สี่เหลี่ยมจันฉ้า ครีบใหญ่ฐานเล็กปลายมน
ใหญ่ เหมาะไว้คลานและว่ายน้ำ ครีบท้องเล็ก
มาก ครีบกันอยู่แนวเดียวกับครีบหลังที่สอง
ครีบหางเล็กกลมเหมือนพัด ลำตัวค่อนข้าง
เตี้ยเหมือนเตาตาล แล้วจางลงมาข้างตัว มีลาย
ดำเรื่อ ๆ ตลอดตัว ครีบทุกครีบสีเหลืองอ่อน
ตัวยาว ๑๕—๓๐ ซม. ชอบขุดรูอยู่ เมื่อน้ำขึ้น
จะไปอยู่ตามรากต้นไม้โกงกางหรือที่พื้นน้ำ เพราะ
ไม่สามารถจะอยู่ได้น้ำได้เหมือนปลาอื่น เมื่อ
น้ำลดจึงกลับมารูเดิม ใช้ปากขุดโคลน ชื่ออื่น
คือ ปลาถิ่น

คำชี้แจงการตรวจแบบทดสอบอัตนัย

ขั้นตอนการตรวจ

1. ผู้ตรวจอ่านข้อสอบอัตนัยให้จบทั้งเรื่องก่อน 1 ครั้ง เพื่อแบ่งคุณภาพของงานออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ
2. ผู้ตรวจอ่านและให้คะแนนทีละกลุ่ม จากกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ พร้อมทั้งให้คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 50 คะแนน

การพิจารณาให้คะแนน

ผู้ตรวจพิจารณาให้คะแนนจากเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1. รูปแบบ

1.1	การเขียนคำนำ	หมายถึง	คำนำเพื่อเปิดเรื่องในลักษณะนำเข้าสู่ประเด็นของเรื่อง น่าสนใจ ชวนติดตาม
1.2	การเขียนเนื้อเรื่อง	หมายถึง	เนื้อหาสาระของรายงานซึ่งให้รายละเอียดครบถ้วนตามเรื่องที่กำหนดให้
1.3	การเขียนสรุป	หมายถึง	บทสรุปเพื่อปิดเรื่อง สัมพันธ์กับคำนำและเนื้อเรื่อง ให้ความรู้สึกประทับใจ
1.4	การเขียนเชิงอรรถ	หมายถึง	การอ้างอิงข้อความที่สมควรอ้างอิงและเขียนถูกต้องตามรูปแบบ
1.5	การเขียนหนังสืออ้างอิง	หมายถึง	การเขียนรายชื่อเอกสารอ้างอิงท้ายรายงาน ถูกต้องตามรูปแบบ และครบถ้วน

2. การใช้ภาษา

2.1	การสะกดคำ	หมายถึง	การสะกดคำรันได้ถูกต้องตามหลักภาษา ไม่เขียนผิดคำ

- 2.2 ส่วนภาษา หมายถึง การเลือกใช้คำ ส่วนในระดั
ภาษาแบบแผน กิ่งแบบแผน ละเว้น
ภาษาปาก
3. ลำดับความ หมายถึง การลำดับเนื้อหาไม่สับสน มีหัวข้อ
ใหญ่ หัวข้อย่อยความกว้าง มีสัมพันธ์-
ภาพระหว่างย่อหน้า

ผู้ตรวจกรอกคะแนนในแต่ละส่วนลงในแบบฟอร์มการตรวจ ดังนี้

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนวิชาภาษาไทย ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ถามอย่างละเอียดและพิจารณาให้รอบคอบ แล้วจึงตัดสินใจเลือกตอบ

2. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ถือว่าไม่มีคำตอบถูกหรือผิดประการใด ข้อสำคัญขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่แท้จริงของนักเรียนให้มากที่สุด คำตอบจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อนักเรียนในทางใด ๆ ทั้งสิ้น

3. วิธีตอบแบบสอบถามในข้อหนึ่ง ๆ จะมีช่องว่างให้นักเรียนเลือกตอบ 5 ช่อง คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้นักเรียนหาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ตัวอย่าง ในข้อ ๐ ถ้านักเรียนต้องการตอบช่อง เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

ข้อความ \ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
จากการเรียนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสอนที่ผ่านมา นักเรียน รู้สึก ว่า					
๐. ช่วยให้นักเรียนเรียน ได้รวดเร็วขึ้น	 ✓				

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการสอน

ข้อความ ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
จากการเรียนวิชาภาษาไทย ด้วยวิธีสอนที่ผ่านมานักเรียน รู้สึกว่					
1. เนื้อหาต่อเนื่องกันดี					
2. เนื้อหามีสาระน่าสนใจ					
3. อธิบายละเอียดชัดเจนดี					
4. กิจกรรมน่าสนใจ					
5. กิจกรรมช่วยให้เข้าใจ บทเรียนดีขึ้น					
6. ทำให้ได้ฝึกทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต					
7. อุปกรณ์ประกอบการ เรียน ทำให้การเรียนน่าสนใจ					
8. ทำให้นักเรียนมีความ กระตือรือร้นในการเรียน					
9. กิจกรรมหาหาความ สามารถ					
10. เป็นวิธีการเรียนที่เหมาะสม กับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย					
11. ทำให้เอาใจใส่การ เรียนมากขึ้น					

ความรู้สึกรู้สึก ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
12. ได้แนวการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
13. จำเนื้อหาที่เรียนได้ดีและนาน					
14. กระตุ้นให้อยากศึกษาคำความรู้เพิ่มเติม					
15. อุปกรณ์สอดคล้องกับกิจกรรม					
16. ช่วยฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล					
17. ทำให้เรียนวิชาภาษาไทยด้วยความสนุกสนาน					
18. ทำให้มีโอกาสใช้ความสามารถที่มีอยู่					
19. ทำให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนมากกว่าครู					
20. ทำให้มีโอกาสทราบข้อบกพร่องของตนเอง					
21. ใช้ภาษาวิชาการเกินไป					
22. อธิบายเป็นย่อ ทำให้					

ข้อความ	ความรู้สึก	เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
		อย่างยิ่ง				อย่างยิ่ง
23. กิจกรรมยากเกินไป						
24. มีกิจกรรมฝึกทักษะต่าง ๆ น้อยไป						
25. ยุ่งยากในการใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียน						
26. คนเรียนเร็วเกิดความเบื่อหน่าย						

ภาคผนวก ก

- ชุดการเขียน เรื่อง หัวใจนักปราชญ์
- ประวัติย่อของผู้วิจัย

คำแนะนำชุดการเรียนรู้และการใช้

การเรียนการสอนโดยให้ชุดการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถ และความสนใจของตน ครูเป็นเพียงผู้จัดสถานการณ์และอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้คำแนะนำ และคำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ระหว่างเรียน ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยเรียบร้อย ทั้งครูและนักเรียนควรศึกษาคำแนะนำชุดการเรียนรู้ และใช้อย่างละเอียด

ชุดการเรียนรู้มีโครงสร้าง 7 ประการ คือ

1. คำแนะนำชุดการเรียนรู้และการใช้
2. ความคิดรวบยอด
3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. แบบทดสอบก่อนเรียน
5. กิจกรรมการเรียนรู้
6. แบบทดสอบตนเอง
7. แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดการเรียนรู้ เรื่อง หัวใจนักปราชญ์ แบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1	การคิด	จำนวน	2	คาบ
ตอนที่ 2	การฟัง	จำนวน	2	คาบ
ตอนที่ 3	การอ่าน	จำนวน	2	คาบ
ตอนที่ 4	การถามและการตอบ	จำนวน	2	คาบ
ตอนที่ 5	การจัดบันทึก	จำนวน	4	คาบ
ตอนที่ 6	การเขียน	จำนวน	3	คาบ

ในแต่ละตอน ระบุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกสื่อการเรียนรู้ได้ และการประเมินผลหลังเรียน พร้อมเฉลย

การเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียนนี้ ต้องเริ่มจากตอนที่ 1 ตอนที่ 2... ไปตามลำดับ นักเรียนจะต้องศึกษาและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชั้นแรกนักเรียนต้องทำความเข้าใจ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วจึงทำกิจกรรมการเรียนในแต่ละตอน ในตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 4 นักเรียนต้องทำแบบทดสอบตนเองด้วย เมื่อศึกษาครบทั้ง 6 ตอน ต้องมีการประเมินผลหลังการเรียน เพื่อทดสอบดูว่า นักเรียนมีความรู้ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 หรือไม่ ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ ต้องพิจารณาข้อบกพร่อง และกลับไปทบทวนชุดการเรียนในตอนนั้น ๆ อีกครั้ง ในการเรียนนักเรียนต้องเตรียมสมุดแบบฝึกหัดและเครื่องเขียนให้พร้อม ต้องทำกิจกรรมทุกอย่างที่กำหนดไว้ด้วยความตั้งใจ หักนี้เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ชุดการเรียนรู้ "หัวใจนักปราชญ์"

15 คาบ

บทนำ

คำว่า

นักปราชญ์

หมายถึงคุณสมบัติสำคัญของผู้นั้น ผู้มีปัญญา อันได้แก่ การรู้จัก

ฟัง อ่าน คิด ตาม

และเขียน กล่าวย่อ ๆ ว่า ฟ. จ. ป. ล. ซึ่งเป็นอักษรส่วน

แรกของคำว่า สุต จินตนะ ปุจฉา ติชิต หรือก็คือ การฟัง การอ่าน การคิด การตาม และการ

เขียน นั่นเอง (สุต แปลตามศัพท์ว่า การฟัง ในปัจจุบันหมายถึงการแสวงหาความรู้โดยการ

อ่านด้วย) ในฐานะที่นักเรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ หัวใจนักปราชญ์จึงเป็นหัวใจในการแสวง

หาความรู้ของนักเรียนด้วย นักเรียนต้องรู้จักฟัง รู้จักอ่าน รู้จักคิด รู้จักตาม และรู้จักเขียน จึง

จะประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

ความคิดรวบยอดการฟัง การอ่าน การคิด การตาม และการเขียน เป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญ
ที่สุดในการศึกษาหาความรู้ของผู้ทรงคุณความรู้จุดประสงค์ปลายทางนักเรียนสามารถปฏิบัติตามแนวทางของผู้นั้นได้ คือ รู้จักฟัง อ่าน คิด ตาม
และเขียนได้จุดประสงค์นำทาง

นักเรียนสามารถ

1. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลได้
2. วิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้
3. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
4. ตั้งและตอบคำถามจากเรื่องได้
5. จัดบันทึกได้
6. เขียนรายงานเชิงวิชาการได้

เนื้อหา

ชุดการเรียนรู้นี้แบ่งออกเป็น 6 ตอน

ตอนที่ 1	การคิด	2 คาบ
ตอนที่ 2	การฟัง	2 คาบ
ตอนที่ 3	การอ่าน	2 คาบ
ตอนที่ 4	การถามและการตอบ	2 คาบ

ตอนที่ 5 การจดบันทึก

๕ คาบ

ตอนที่ 6 การเขียน

3 คาบ

ตอนที่ 1 การคิด

ความคิดรวบยอด

การคิดอย่างมีเหตุผลเป็นการคิดที่ต้องหาหลักการหรือข้อเท็จจริงมาสนับสนุนให้มากเพียงพอ จนเป็นที่ยอมรับว่า ความคิดนั้นถูกต้อง

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถแสดงความคิดอย่างมีเหตุผลได้

จุดประสงค์นำทาง

นักเรียนสามารถ

1. บอกความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดได้
2. บอกความหมายและส่วนประกอบของข้อความแสดงเหตุผลได้
3. เลือกข้อความแสดงความคิดอย่างมีเหตุผลได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ 1 ใน 2 ข้อ ต่อไปนี้
 - 1.1 บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง "ความคิดของมนุษย์"
 - 1.2 หนังสือวรรณวิจิตร เล่ม 2 หน้า 92 ข้อหน้าที่ 4 - 5 และหนังสือทัศนศึกษา เล่ม 2 บทที่ 3 หน้า 36 - 46, 139
2. เมื่อศึกษาแล้ว จงทำกิจกรรมดังต่อไปนี้
 - 2.1 จงตอบคำถามต่อไปนี้
 - (1) ภาษามีความสัมพันธ์กับความคิดอย่างไร
 - (2) การคิดอย่างมีเหตุผลหมายความว่าอะไร การแสดงเหตุผลประกอบด้วยอะไรบ้าง
 - 2.2 จงแยกข้อความต่อไปนี้ ข้อความใดแสดงความคิดอย่างสมเหตุสมผล ข้อความใดแสดงความคิดอย่างไม่สมเหตุสมผล
 - (1) หัวหน้าชั้นคนใหม่ท่งทำงานสู้หัวหน้าชั้นคนเดิมไม่ได้เพราะเธอเป็นผู้หญิง
 - (2) คนที่มีหัวใจโต เพราะเขาชอบคิดโน้นคิดนี้อยู่เสมอ ไม่ว่าฟังหรืออ่านอะไร คงไม่ใช่หัวใจโตตั้งแต่เกิด ถ้าจะเป็นพรสวรรค์ก็คงเป็นนิสัยชอบคิดเสียมากกว่า

- (3) อาชีพและชนมครกชาย ไม่ได้เป็นอาชีพทำตัวยอะไร เพราะเป็นอาชีพที่สุจริต สามารถเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวได้ และยังเป็นอาชีพอิสระเป็นนายตนเองเสียด้วย
- (4) เรื่องติลาจาริกห่อขุนรามคำแหง มีผู้ทรงคุณความรู้โต้แย้งกันว่า เป็นของจริงหรือไม่ หน้าของเราคือ อ่านให้มาก ฟังให้มาก เพื่อให้มีข้อมูลไว้พิจารณาต่อไป อย่าด่วนตัดสินใจเชื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
- (5) เมื่อโตเป็นหนุ่มเป็นสาวก็ควรหัดเข้าสังคมบ้าง เพื่อฝึกการวางตนให้ถูกต้องในที่ชุมชน แต่การสูบบุหรี่ แต่งตัวกำก้นมิใช่เพื่อการเข้าสังคม แต่แสดงความเป็นทาสสังคมต่างหาก
- (6) ถนอมความนิ่มนวลของผิว โดยใช้ครีมดูแลผิวการระเกด เพราะครีมนี้เป็นครีมชนิดเดียวที่รวมคุณค่าบริสุทธิ์จากธรรมชาติ มาช่วยสงวนความสาวของผิวพรรณ
- (7) ฉันจะเรียนต่อในมหาวิทยาลัย เพราะฉันเรียนเก่งไม่แพ้สาธินี เมื่อสาธินีจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย ฉันก็ต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยเช่นกัน
- (8) อคติ ทำให้เกิดผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริงได้มากที่สุด เพราะพระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงอคติ 4 มิได้ตรัสถึงข้ออื่นเลย

เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ตอนที่ 1

จงตอบคำถามต่อไปนี้

(1) ภาษามีความสัมพันธ์กับความคิดอย่างไร

ตอบ ภาษามีความสัมพันธ์กับความคิดอย่างแนบแน่นมาก ต้องอิงอาศัยซึ่งกันและกัน การพัฒนาความคิดต้องอาศัยภาษา การพัฒนาภาษาต้องอาศัยความคิด เพราะความคิดแสดงออกได้ทางภาษา และภาษาเป็นสื่อช่วยให้เกิดความคิด

(2) การคิดอย่างมีเหตุผลหมายความว่าอะไร

ตอบ การคิดอย่างมีเหตุผล หมายความว่า การคิดที่มีหลักการหรือข้อเท็จจริงสนับสนุนมากเพียงพอจนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นความจริง ความถูกต้อง ความเหมาะสมที่จะกระทำตามความคิดนั้น ๆ

การแสดงผลประกอบด้วยอะไรบ้าง

ตอบ การแสดงผลประกอบด้วยข้อความ 2 ส่วน ได้แก่ เหตุผล และข้อสรุป

จงแยกข้อความต่อไปนี้ ข้อความใดแสดงความคิดอย่างสมเหตุสมผล ข้อความใดแสดงความคิดอย่างไม่สมเหตุสมผล

ตอบ ข้อความแสดงความคิดอย่างสมเหตุสมผล ได้แก่ ข้อ (2) (3) (4) และ (5)

ข้อความแสดงความคิดอย่างไม่สมเหตุสมผล ได้แก่ ข้อ (1) (6) (7) และ (8)

ถ้านักเรียนตอบคำถามถูกต้องหมดทุกข้อ นักเรียนสามารถทดสอบความรู้ ความเข้าใจในชุดการเรียนรู้ตอนที่ 1 ด้วยการทำแบบทดสอบตนเองได้เลย

ถ้านักเรียนคนใดตอบคำถามถูกต้องไม่ครบทุกข้อ นักเรียนควรกลับไปทบทวนกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจอีกครั้งหนึ่ง

แบบทดสอบตนเอง ชุดการเรียนรู้ตอนที่ 1

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้อง

1. จะมีวิธีใดที่ช่วยให้สมองทำงานว่องไวอยู่เสมอ
 - ก. ใช้ความคิดอยู่เสมอ
 - ข. คิดหนักตลอดเวลา
 - ค. คิดเรื่องใดต้องให้สำเร็จ
 - ง. ใช้ความคิดเห็นบางเวลา
 - จ. ใช้ความคิดเฉพาะเรื่องสำคัญ
2. ข้อใดจำเป็นต้องใช้ภาษากับการคิดแบบเนื่องไกลซึกมากที่สุด
 - ก. การทำใจหยั่งคณิตศาสตร์
 - ข. การประชุมวางแผนงาน
 - ค. การวางโครงเรื่องเรียงความ
 - ง. การคิดโครงการกิจกรรม
 - จ. การแก้ปริศนาอักษรไขว้
3. ข้อความใดใช้ภาษาแสดงผลไม่ถูกต้อง
 - ก. ประชาชนขาดระเบียบวินัยบ้านเมืองจึงไม่สงบสุข
 - ข. เกิดโรคระบาดร้ายแรงเพราะบ้านเมืองสกปรกรกรุงรัง
 - ค. โดยที่ไม่มีการกวดขันในการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือน
 - ง. น้ำท่วมถนนทั้งนี้เพราะว่าประชาชนทิ้งขยะมูลฝอยลงในท่อน้ำ
 - จ. เนื่องจากผู้ใช้รถใช้ถนนไม่ปฏิบัติตามกฎจราจรอุบัติเหตุจึงเกิดขึ้นเสมอ
4. ข้อความใดเป็นความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล
 - ก. ปีนอากาศแห้งแล้งจัด เป็นเหตุให้พืชพรรณตายเป็นจำนวนมาก
 - ข. เนื่องจากไม่มีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว บางจังหวัดจึงมีคนรู้จักน้อย
 - ค. ครอบครัวของเขามีบุตรหลายคน เพราะฉะนั้นเขาจึงต้องทำงานหนัก
 - ง. วัดสุทัศน์เทพวรารามเป็นวัดที่แปลกไปจากวัดอื่น ๆ เหตุผลก็คือเป็นวัดที่ไม่มีเจดีย์เลย
 - จ. เพราะนกเป็นสัตว์โลกที่สวยงาม ชาวบ้านชัยภูมิจึงมีความภูมิใจกับการจัดพิธีบายศรีขวัญนกมาก
5. รัฐบาลควรสนใจเยาวชนให้มากเพราะ.....
 - ก. เยาวชนในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า
 - ข. เยาวชนเป็นทรัพยากรของชาติ
 - ค. เยาวชนเป็นผู้ถูกหลอกลวงได้ง่าย
 - ง. ผู้ใหญ่ควรสนับสนุนเด็ก
 - จ. ผลงานของรัฐอยู่ที่อนาคตของเยาวชน

เฉลย แบบทดสอบตนเอง ชุดการเรียนรู้ตอนที่ 1

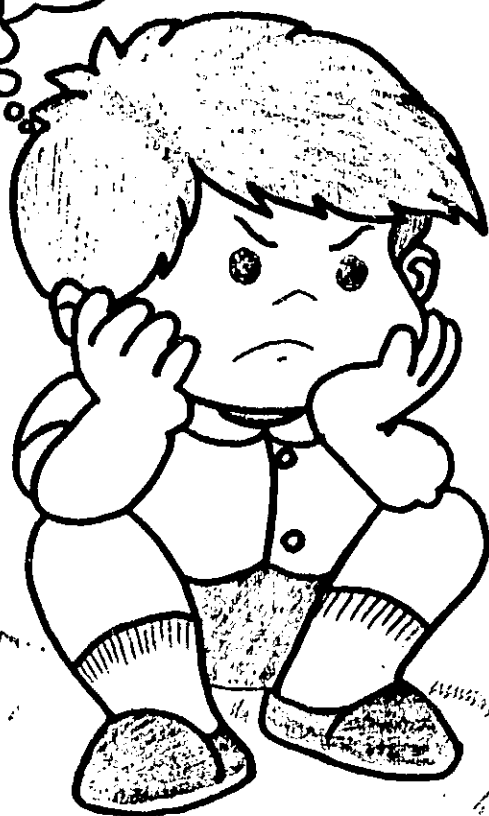
1. ก. การใช้ความคิดอย่างสม่ำเสมอ ทำให้การทำงานของสมองพัฒนาขึ้น
2. ข. การประคุดมวางแผนงาน มีการคิดวางแผน พูดเสนอความคิด พูดแสดงความคิดเห็น
คิดพิจารณาตามเหตุผล สลับไปมาจนกว่าจะลงมติ และมีการเขียนบันทึกการประชุมด้วย
3. ค. มีแต่ส่วนที่เป็นเหตุผล ขาดส่วนที่เป็นสรุป
4. จ. ถึงนกเป็นสัตว์โลกที่สวยงามก็จริง แต่ก็ไม่ได้บอกว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับชาวบ้านชัยภูมิ
อย่างไร
5. ข. ประชาชนทุกคนเป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน อนาคต
ของชาติจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับเยาวชน

บทเวียนสำเริงรูป

เรื่อง

108

ความคิด
ของ
มนุษย์

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

บทเรียนเล่มนี้เรียกว่า บทเรียนสำเร็จรูป เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ครูอธิบาย บทเรียนสำเร็จรูป จะทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้สอนประจำตัวนักเรียน ฉะนั้นนักเรียนจะต้องปฏิบัติตาม คำสั่งของบทเรียนอย่างเคร่งครัดจึงจะได้ผลดี

รายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียนมีดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ เป็นสื่อการเรียนในชุดการเรียนตอนที่ 1
2. เนื้อหาในบทเรียนนี้แบ่งออกเป็นตอนย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ เรียง จากง่ายไปหายากตามลำดับ
3. ในแต่ละกรอบมีข้อความรู้ให้นักเรียนอ่าน มีคำถามนำให้คิด นักเรียนจะเรียนรู้ไปที่ละกรอบ และสามารถทดสอบความเข้าใจไปพร้อม ๆ กับการเรียนด้วยการตอบคำถามเป็นตอน ๆ ไป
4. นักเรียนจะทราบทันทีว่า คำตอบของนักเรียนถูกหรือผิดอย่างไร เพราะ มีเฉลยคำตอบและคำอธิบายไว้ด้วยในกรอบถัดไป
5. ขอให้นักเรียนจำไว้ว่า นักเรียนต้องซื่อสัตย์กับตนเอง ไม่ดูคำตอบก่อน เป็นอันขาด จึงจะรู้ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน

คำว่า การคิด มาจากศัพท์ว่า จินตนะ ย่อเป็น จิ. เป็นหัวใจนักปราชญ์ข้อที่ 2 รองจากการฟัง การอ่าน กล่าวคือ เมื่อฟังหรืออ่านเรื่องราวใด ๆ ก็ต้องคิดพิจารณาตาม เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการฟัง การอ่านนั้นอย่างเต็มที่

ในที่นี้ ขอนำ จิ. ขึ้นมาก่อน เพื่อทำความเข้าใจถึงการใช่วิธีความคิดอย่างถูกต้องเสียก่อน ที่จะนำไปใช้ในการฟัง และการอ่านต่อไป

กรอบที่ 1

มนุษย์เราทุกคนรู้จักคิดมาตั้งแต่เด็ก
การคิด เป็นกระบวนการทำงานของจิตใจมนุษย์
 ในขณะที่กำลังพยายามหาคำตอบหรือทางออกเกี่ยวกับ
 เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ความคิด ก็คือผลของกระบวนการ
 นั้นเอง การคิดเป็นทักษะที่เราสามารถพัฒนาได้
 ยิ่งฝึกฝนเท่าใด สมรรถภาพในการคิดก็จะสูงขึ้น
 เท่านั้น เหมือนมือยิ่งใช้ก็ยิ่งคม หังไว้ไม่ใช่
 สนิมจับเกราะเกรง

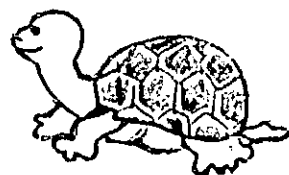

ถาม ผู้มีหัวทึบเนื่องมาจากสาเหตุใด

ถูกต้อง ผู้มีหัวทึบเนื่องมาจากการไม่ชอบคิด หรือไม่ฝึกคิดอยู่เสมอๆ
ถ้าไม่อยากเป็นคนหัวทึบ ก็ต้องฝึกคิดบ่อย ๆ นะ

ถ้าตอบไม่ได้ ควรกลับไปอ่านบทวนในกรอบที่ 1 จะพบว่า การคิด
เป็นสิ่งที่ฝึกฝนและพัฒนาได้ ดังนั้น ผู้มีหัวทึบหรือมีสมรรถภาพ
การคิดเฉื่อยช้า ควรมีสาเหตุเนื่องมาจากผู้นั้นไม่ชอบคิด หรือ
ขาดโอกาสฝึกคิดอยู่เสมอ ๆ ยิ่งไม่ได้ใช้ความคิด หัวก็ยิ่งทึบ
คิดอะไรไม่ค่อยคล่อง

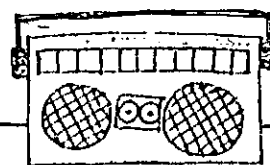
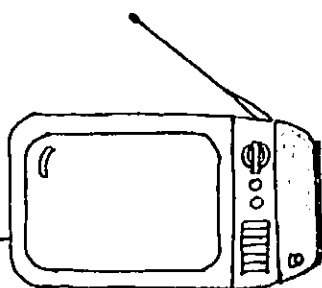
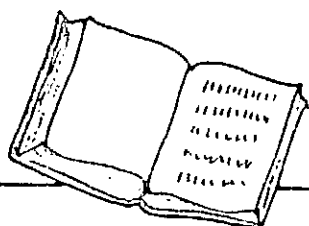

กรอบที่ 2

ขณะที่เราฟังหรืออ่านเรื่องราวใดก็ตาม แล้วเกิดความคิด
อย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่ฟังหรืออ่านนั้น เรียกความคิดนี้ว่า
ความคิดแรก แต่ถ้าความคิดนี้ไปเกิดขึ้นหลังจากที่ฟังหรืออ่านเรื่อง
ราวจบแล้ว เราเรียกความคิดนี้ว่า ความคิดเสริม ความคิดแรก
ความคิดเสริม จะต่างประเด็นจากเรื่องที่ฟังหรืออ่านนั้น แต่มีความ
เกี่ยวเนื่องกัน ความคิดเหล่านี้ แต่ละคนย่อมมีมากน้อยต่างกัน
ความคิดไม่เหมือนกัน และอาจคิดต่างทิศทางกัน

ถาม ความคิดแรก ความคิดเสริมมีประโยชน์อย่างไร

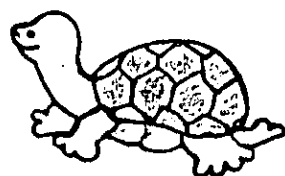

เก่งมาก ตอบถูกอีกแล้ว

ความคิดแทรก ความคิดเสริม ช่วยให้เราเข้าใจเรื่องราวที่ฟังหรืออ่านได้กว้างและลึกซึ้งขึ้น และถ้าเราฝึกใช้ความคิดกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอยู่เสมอ จะทำให้เรามีความคิดที่กว้างไกลขึ้น

ถ้านักเรียนตอบไม่ได้ก็ไม่เป็นไร อ่านทบทวน
ในรอบที่ 2 แล้วใช้ความคิดเพิ่มเติมอีกนิด

รอบที่ 3

เมื่อเรามีความคิดเกิดขึ้นแล้ว ต้องการแสดงความคิดให้ผู้อื่นทราบ ก็จะต้องพูดหรือเขียนแสดงความคิดนั้น ๆ ออกมา เราจึงใช้ภาษาดำเนินทอดความคิดของตน และในขณะที่คิดอยู่ เราอาจจะพูดหรือขีดเขียนอะไรเพื่อให้ได้คำตอบ เช่น

คิดใจหทัยเลข คิดโครงการ
โคโครงการหนึ่ง

ในขณะเดียวกัน

ข้อความหรือคำกล่าวต่างๆ
ทำให้ผู้อ่านผู้ฟังเกิดความนึกคิด
ที่ดี ๆ ได้ ดังนั้นจะเห็นว่า
ภาษากับความคิดมีความ
สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ถาม ภาษามีความสัมพันธ์กับความคิดอย่างไร

คำตอบ ก็คือ ความคิดแสดงออกได้ทาง
ภาษา และภาษาก็เป็นหนทางให้เกิดความคิด
จึงสรุปได้ว่า ความคิดและภาษาจะพัฒนาขึ้นได้
ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน

นักเรียนลองคิดดูดี ๆ แล้วคงจะเห็นด้วย
กับคำตอบนี้

กรอบที่ 4

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2521 มีความ
ตอนหนึ่งว่า

การคิดนั้นอาจคิดได้หลายทาง จะคิดให้วัฒนะ คือ คิดแล้วทำให้เจริญงอกงาม
ก็ได้ จะคิดให้หายเห คือ คิดแล้วทำให้พินาศฉิบหายก็ได้ การคิดให้เจริญจึงต้องมีหลัก
อาศัย หมายความว่า เมื่อคิดเรื่องใด สิ่งใด ต้องตั้งใจให้มั่นคงในความเป็นกลาง ไม่
ปล่อยให้อคติอย่างใดอย่างหนึ่งครอบงำ ให้มีแต่ความจริงใจ ตรงตามเหตุตามผลที่ถูกต้อง
และเป็นธรรม

ถาม เราควรใช้ความคิดอย่างไร

คำตอบ ทุกคนคงตอบถูกต้องนะว่า เราควรใช้ความคิดที่มีเหตุผล ด้วยความจริงใจ ไร้อคติ

กรอบที่ 5

การคิดอย่างมีเหตุผลต้องอาศัยหลักการหรือมีข้อเท็จจริงสนับสนุนอย่างเพียงพอ
ขอยกตัวอย่าง การคิดอย่างมีเหตุผล จากนิทานเรื่อง กระต่ายตื่นตูม

ครั้งหนึ่ง กระต่ายตัวหนึ่งนอนหลับอยู่ใต้ต้นตาล ขณะนั้นเกิดพายุใหญ่ ลูกตาลหล่น
ตุ้มลงมา กระต่ายตกใจตื่นขึ้นสำคัญว่าฟ้าดลุ่ม ไม่ทันไตรตรอง ลูกขึ้นวิ่งไปโดยสุดกำลัง

ฝ่ายสัตว์ป่าเห็นกระต่ายวิ่งมาโดยเร็วดังนั้น จึงถามว่า "ท่านวิ่งหนีอะไรมา"
กระต่ายวิ่งพลางตอบพลางว่า "ฟ้าดลุ่ม" สัตว์เหล่านั้นไม่ทันไตรตรองสำคัญว่าฟ้าดลุ่มจริง ก็พากัน
วิ่งตามกระต่ายไป หกหลุม ขาแข็งหัก ขนคันไม้ ตกเหวตายบ้างก็มี ส่วนที่เหลืออยู่ก็วิ่งต่อไป

พระยาราชสีห์ เป็นสัตว์มีปัญญา เห็นสัตว์ทั้งหลายพากันวิ่งมาไม่หยุดหย่อน
จึงร้องถามว่า "เอ๊ะ เหตุไรท่านทั้งหลายจึงพากันวิ่ง จนโดนกันล้มตายฉะนี้" สัตว์เหล่านั้นกลัว

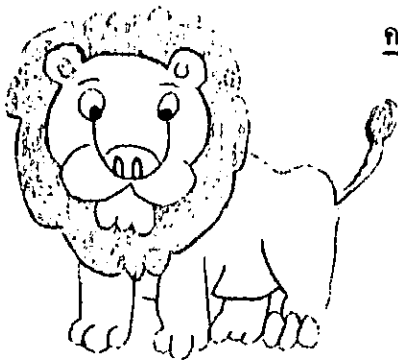
อำนาจราชสีห์จึงหยุดและเล่าความให้ฟัง ราชสีห์จึงถามต่อไปว่า "ฟ้าดลุ่มที่ตรง
ไหน จงพาเราไปดูสักที" สัตว์เหล่านั้นกลัวตายจนตัวสั่น แต่ขัดอำนาจ
ราชสีห์ไม่ได้ก็ต้องพาไป พอถึงใต้ต้นตาลที่กระต่ายนอน ราชสีห์ก็เคาะห
เห็นลูกตาลตกอยู่โคนต้น ก็เข้าใจว่าผลตาลนั้นหล่นลงมา กระต่ายสำคัญว่าฟ้าดลุ่ม ก็
ตกใจวิ่งหนี สัตว์ทั้งหลายที่ไม่มีปัญญาดูตรองก็พากันหลงเชื่อกระต่าย วิ่งเทิดไปจน

ได้รับบาดเจ็บ สัตว์ทั้งหลายที่ได้รับทุกข์ทรมานครั้งนี้ เพราะ
เป็นผู้ฉลาดเขลาเบาปัญญาหาตรองไม่

ถาม เพราะเหตุใดจึงกล่าวได้ว่า ราชสีห์เป็น
ผู้คิดอย่างมี

เหตุผล กระต่าย
และสัตว์ป่าอื่น ๆ
เป็นผู้คิดอย่าง
ไม่มีเหตุผล

คำตอบ ราชสีห์ แม้ได้ฟังกระต่ายและสัตว์ป่าเล่าความให้ฟัง ก็ยังไม่ปักใจเชื่อ เพราะราชสีห์ รู้ว่า ปรากฏการณ์ ฟาดลมย่อมเป็นไปไม่ได้ จึงสืบหาสาเหตุ โดยมาตรวจดู ที่เกิดเหตุ เห็นผลตาลที่เพิ่งตกใหม่ ๆ พิจารณาประกอบกับ ตำแหน่งที่ผลตาลตก และขณะที่เกิดเหตุ กระต่ายนอนหลับ จึงสันนิษฐานได้อย่างถูกต้องถึงสาเหตุที่เกิดขึ้น

กระต่าย แม้อยู่ในที่เกิดเหตุแต่ไม่ได้คิดพิจารณาหาสาเหตุที่แท้จริง คิดอย่างตื่นตกใจ โดยสรุปเอาเองจากเสียงที่ได้ยิน และความสะเทือนที่ได้รับ

สัตว์ป่าก็เช่นกันกับกระต่าย ที่ไม่คิดพิจารณาหาสาเหตุที่แท้จริง เชื่อตามคำพูดของกระต่าย ประกอบกับท่าทางถนถน ของกระต่ายและเพื่อนสัตว์ป่าด้วยกัน

กรอบที่ 6

การแสดงความคิดที่มีเหตุผลแต่ละครั้ง ประกอบด้วยข้อความ 2 ส่วน คือ เหตุผล และข้อสรุป ถ้าขาดส่วนใดส่วนหนึ่ง ความคิดจะไม่สมบูรณ์ ก่อความรุนแรงแก่ผู้ฟัง เช่น "โดยเหตุที่ข้าพเจ้ายังขาดประสบการณ์ในการทำงานกลุ่ม" ข้อความนี้ยังขาดข้อสรุป ซึ่งอาจเป็นว่า "ข้าพเจ้าจึงไม่แน่ใจว่า ข้าพเจ้าจะทำหน้าที่ประธานได้ดีพอ"

ถาม "เราตัดสินใจสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ" ข้อความนี้เป็นการแสดงความคิดที่ไม่สมบูรณ์ เพราะเหตุใด

คำตอบ คงจะตอบได้ล่ะว่า ข้อความนี้ไม่สมบูรณ์ เพราะเป็นเพียงข้อสรุป แต่ขาดเหตุผลว่า เพราะเหตุใดจึงตัดสินใจสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ

กรอบที่ 7 ต่อไปนี้เป็นตัวอย่าง ความคิดที่มีเหตุผล และ ความคิดที่ไม่มีเหตุผล

ความคิดที่มีเหตุผล	ความคิดที่ไม่มีเหตุผล
1. ผมตัดสินใจอุทิศดวงตาให้แก่สภากาชาดไทย หึ้น เพราะผมต้องการทำประโยชน์ใหญ่หลวงแก่เพื่อนมนุษย์ผู้ประสบเคราะห์กรรม แม้ว่าผมจะสิ้นชีวิตไปแล้วก็ตาม 2. ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดควรมาจากการเลือกตั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ปกครองและบริหารในท้องถิ่นของตนเอง 3. พวกเราทุกคนควรช่วยกันประหยัดพลังงาน เพราะถ้าไม่ประหยัดแล้ว ในที่สุดเราก็จะไม่มีพลังงานใช้ กิจกรรมแทบทุกอย่างจะชะงักงันไปหมด ความเดือดร้อนก็จะเกิดขึ้นทั่วไปในทุกระดับของสังคม	1. ผมตัดสินใจอุทิศดวงตาให้แก่สภากาชาดไทย เพราะผมหวังว่า ต่อจากนี้ไปจนตลอดชีวิตของผม ผมจะไม่เป็นโรคตาชนิดใด ๆ และได้ชื่อว่า เป็นผู้เสียสละอย่างเอกอุ 2. ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดควรมาจากการเลือกตั้ง เพื่อที่จะได้เหมือนกับในสหรัฐอเมริกาที่ผู้ว่าราชการรัฐได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในรัฐนั้นโดยตรง 3. พวกเราทุกคนควรช่วยกันประหยัดพลังงาน เพราะว่า การประหยัดพลังงานเป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำ ถ้าเราไม่ทำแล้ว ใครจะทำ และการประหยัดเพียงคนเดียวจะไม่ได้ผล ต้องช่วยกันหลายคน

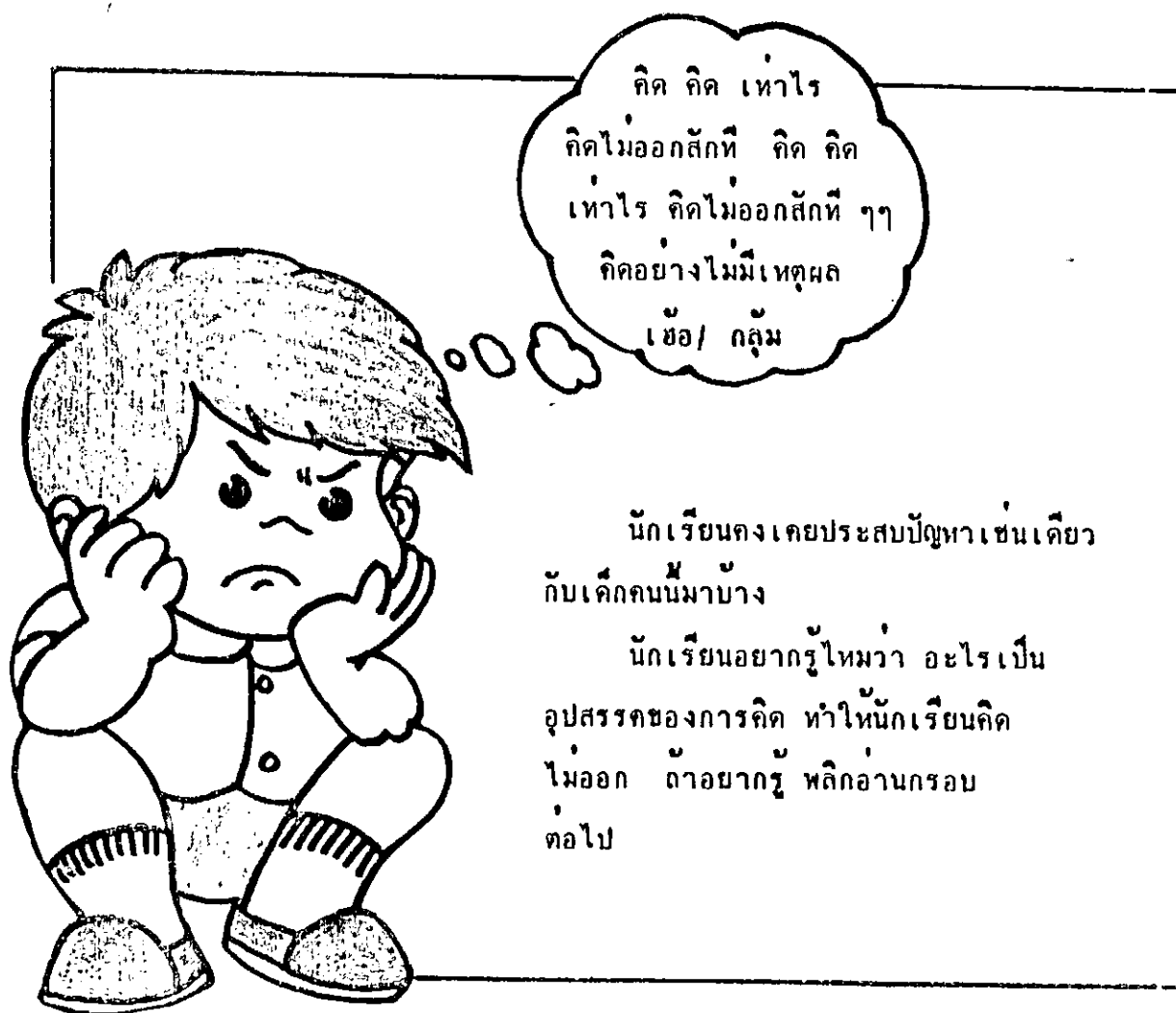
ถาม จากข้อความต่อไปนี้ จงพิจารณาว่า ความคิดใดมีเหตุผล และความคิดใดไม่มีเหตุผล

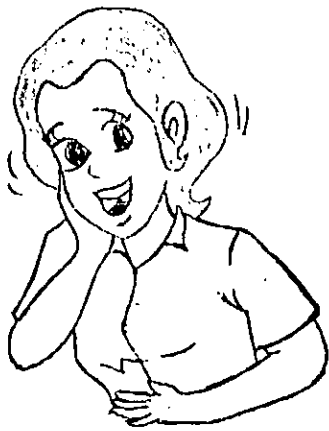
เรามีความจำเป็นต้องลดชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทยให้เหลือเพียง 2 คาบต่อสัปดาห์ เพราะว่า ... ก. วิชาภาษาไทยเรียนกันมานานแล้ว ทั้งชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น อีกประการหนึ่ง ทุกคนก็ใช้ภาษาไทยกันอยู่ทุกวันแล้ว ย่อมมีความรู้ความเข้าใจดี ไม่ต้องใช้เวลาเรียนให้มากนักก็ได้ ... ข. ตามโครงสร้างหลักสูตรใหม่ กำหนดให้มีวิชาชีพบังคับให้เลือกตามความถนัดของนักเรียน เพื่อนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อจบหลักสูตรแล้ว หลักสูตรเดิมมิได้กำหนดไว้ เช่นนี้ จึงจำเป็นต้องลดเวลาของวิชาภาษาไทยไปให้แก่วิชาชีพ

ตอบ ใช่แล้ว ข้อ ก เป็นความคิดที่ไม่มีเหตุผล ข้อ ข เป็นความคิดที่มีเหตุผล

การเรียนรู้วิชาภาษาไทยควรเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษาด้วยซ้ำ การเกิดมาเป็นคนไทย และใช้ภาษาไทยอยู่ทุกวันนี้ไม่ได้ทำให้ทุกคนรู้จักภาษาไทยดีพอเสมอไป ต้องอาศัยการเรียน การฝึกฝนอีกมาก แต่เนื่องจากนโยบายทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจ หลักสูตรใหม่กำหนดให้มีวิชาชีพ จึงต้องลดชั่วโมงเรียนวิชาสามัญเพื่อปลูกฝังวิชาชีพให้นักเรียน

กรอบที่ 8

รัก

โกรธ เกลียด

กลัว

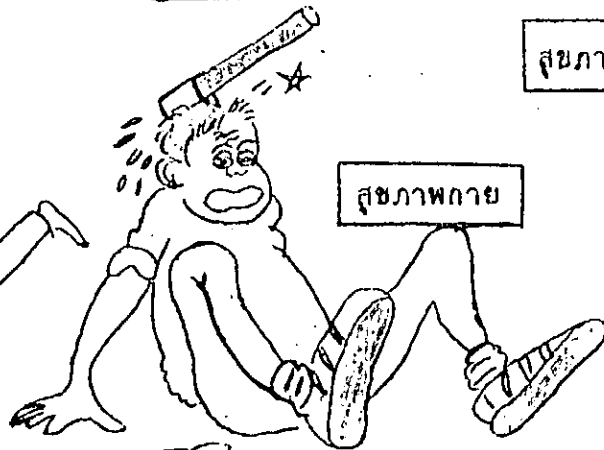

หลง

อคติ 4

ความรีบเร่ง

สุขภาพกาย

สุขภาพจิต

สภาพแวดล้อม

ความเหนื่อยล้า จำเจ

รู้
แพ้ความรู้

ถาม นักเรียนคิดว่า อุปสรรคของการคิดที่กล่าวมา ข้อใดแก้ไขได้ยากที่สุด

นักเรียนเห็นด้วยไหมถ้าจะเฉลยว่า อคติ 4 หรือความลำเอียงเพราะเหตุ 4 ประการ เป็นอุปสรรคของการคิด ที่แก้ไขยากที่สุด เพราะเหตุผลว่า ไม่ว่าความลำเอียงเพราะรัก ความลำเอียงเพราะโกรธ ความลำเอียงเพราะกลัว และความลำเอียงเพราะงี่เงาเบา ปัญญา ต่างเป็นนิสัยประจำใจเกือบจะถาวรของบุคคลคนทั่วไป อคติ 4 นี้ เป็นต้นตอของ ความคิดที่ไร้เหตุผล และสามารถเกิดควบคู่กับอุปสรรคของการคิดในข้ออื่นได้ด้วย

กรอบที่ 10

ตอนที่ 2 การฟัง

ความคิดรวบยอด

การฟังอย่างมีวิจารณญาณเป็นการฟังที่ต้องการหาเหตุผล และคุณค่าของเรื่อง โดยพิจารณารายละเอียดของเรื่องที่ฟัง

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถวิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้

จุดประสงค์นำทาง

นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายของการฟังอย่างมีวิจารณญาณได้
2. ชี้บ่งประเภทของเรื่องที่ฟังได้
3. จับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้
4. ชี้ให้เห็นคุณค่าของเรื่องที่ฟังได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. เลือกศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ 1 ใน 2 ข้อ ต่อไปนี้
 - 1.1 แดบบันทึกเสียงเรื่อง "การฟังอย่างมีวิจารณญาณ" (เทป 2.1)
 - 1.2 หนังสือวรรณวิจักขณ์ เล่ม 2 หน้า 92 ย่อหน้าที่ 2 - 3 และหนังสือทักษะพัฒนา เล่ม 2 บทที่ 6 หน้า 106 - 121
2. เมื่อนักเรียนศึกษาแล้ว ทำกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในแดบบันทึกเสียงกิจกรรม (เทป 2.2)

ฉ. "ในทางจิตวิทยานั้น ภาพเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่นักจิตวิทยาใช้วิเคราะห์สภาพจิตใจของผู้เขียนที่เป็นคนไข้วัยทางจิตใจได้ คนเรานั้นบางครั้งเก็บความรู้สึกบางอย่างเอาไว้ในจิตใจ จะไม่แสดงออกทางพฤติกรรม เราจึงไม่ทราบเลยว่าเขามีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร จิตแพทย์อาจใช้การรักษาด้วยวิธีให้คนไข้วาดรูปหลาย ๆ รูปแล้วนำมาวิเคราะห์ดู เป็นการหาสมมุติฐานของอาการป่วย เมื่อพบแล้วจะได้หาทางรักษากันต่อไป"

3. ฟังเรื่องนั้นแล้ว เขียนใจความสำคัญและคุณค่าที่ได้จากเรื่อง

คนไทยเมื่อไปต่างประเทศพบว่า พระพุทธรูปอันเป็นสิ่งเคารพสักการะยิ่งของชาวไทยถูกประดิษฐานอยู่ในสถานที่อันไม่เหมาะสม มักจะโกรธเกรี้ยวแสดงปฏิกิริยาต่าง ๆ จนเป็นข่าวเกรียวกราวอยู่บ่อย ๆ ซึ่งนับว่าเป็นการน่าอนุโมทนา เพราะการที่ฝรั่งต่างชาติจะนำเอาสิ่งอันควรเคารพไปทำการอันไม่สมควรเช่นนั้น เราควรชี้แจงให้เขาทราบและเลิกกระทำ แต่เป็นที่น่าแปลกใจว่า ในเมืองไทยเรานี้เอง โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร แทนไทยทั้งหลายทั้งปวงได้เห็นพระพุทธรูปถูกประดิษฐานไว้ในที่อันไม่สมควร โดยคนไทยนับถือศาสนาพุทธแท้ ๆ นี้เอง พวกเรากลับเห็นเป็นธรรมดา

ท่านที่มีธุรกิจในประเทศไทยจะเห็นว่า ริมทางเท้าบนถนนสายที่มีการค้าจอแจจะมีการวางพระพุทธรูปขายในลักษณะ "แบกะดิน" หรืออย่างดึกแก่ตั้งโต๊ะเล็กปะปนไปกับเสื้อผ้า ผลไม้ แม้กระทั่งบางที่ท่านอาจจะเห็นว่าข้างแผงลอยขายถุงเท้าราคาถูกนั้นเอง จะมีคนขายพระพุทธรูปซึ่งปูผ้าและกองพระพุทธรูป มีทั้งพระเครื่องและพระบูชาขนาดเล็ก

แปลก แปลกตรงที่เราท่านทั้งหลายเห็นว่าไม่แปลก และยังคงปล่อยให้มันอยู่ท่าตาตำใจ เราควรจะได้มีการแก้ไขในเรื่องเหล่านี้บ้างหรือไม่ ถึงแม้เรื่องนี้จะเป็นเรื่องเล็กและไม่เกี่ยวกับปากท้องของประชาชนก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดและระดับจิตใจของประชาชนอยู่ไม่น้อย และมนุษย์เรานั้นก็ควรจะได้คำนึงถึงปัจจัยทางด้านจิตใจบ้าง ไม่ใช่แต่จะเพ่งเล็งด้านปากท้องด้านเดียว การที่เราปล่อยให้พระพุทธรูปอันเป็นที่เคารพให้วางอยู่ตามริมทางเช่นนั้น น่าจะเป็นเหตุให้เด็กเล็กหรือแม้แต่ผู้ใหญ่ที่ได้พบเห็นเกิดความรู้สึกขำชิน จิตใจที่เคยยึดพระเป็นที่พึ่งก็จะคลายลงไปได้ และน่าจะเป็นเหตุให้ฝรั่งซึ่งบังเอิญมาพบเห็น เข้าใจไปได้ว่า พระพุทธรูปกับเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นวัตถุระดับเดียวกัน การที่ฝรั่งประดิษฐานพระพุทธรูปไว้อย่างไม่เหมาะสมเช่นนั้น ดูน่าจะได้รับผลกระทบมากกว่าคนไทย ทั้งนี้เพราะคนไทยมักจะทำหิ้ง ๆ หิ้ง ๆ ที่เคารพกราบไหว้

เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนตอนที่ 2

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. การฟังสารประเภทใดก็ตาม ถ้าฟังอย่างมีวิจารณญาณ คือการคิดพิจารณาอย่างมีเหตุผล ก็
จะเข้าใจสารที่ผู้ส่งสารต้องการบอกผู้ฟัง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามที่ต้องการ

2. ได้พิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่าเป็นสารประเภทใด

สารให้ความรู้ ได้แก่ ข้อ ง ข้อ ฉ

สารโน้มน้าวใจ ได้แก่ ข้อ ข ข้อ ค

สารจรรโลงใจ ได้แก่ ข้อ ก ข้อ จ

3. ใจความสำคัญและคุณค่าที่ได้จากเรื่องที่ฟัง

ใจความสำคัญ - การที่ชาวไทยผู้นับถือพุทธศาสนา ประดิษฐานพระพุทธรูปในที่
ไม่เหมาะสม เช่น วางขายตามริมทาง เป็นต้น ควรถูกตำหนิมากกว่าถ้าเป็นการกระทำ
ของชนต่างชาติ และการกระทำเช่นนั้นควรได้รับการแก้ไข

คุณค่า - ข้อความนี้เป็นบทความที่ผู้เขียนแสดงความไม่พอใจและตำหนิการวาง
พระพุทธรูปขายตามริมทางเท้า หรือตั้งโต๊ะเล็ก ๆ ปะปนกับสินค้าอื่นทั่วไป เป็นการกระทำ
ที่ไม่เหมาะสม เพราะพุทธรูปเป็นสิ่งเคารพสักการะของชาวพุทธ ผู้เขียนยังแสดงความ
คิดเห็นต่อไปว่า ควรแก้ไขการกระทำนี้ เพราะผู้พบเห็นเสื่อมศรัทธาลงได้

บทความนี้จะกระตุ้นความคิดของบุคคลในสังคมได้พิจารณาและร่วมมือ
กันแก้ไขสังคมให้ถูกต้องเหมาะสมขึ้น

ถ้านักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี และสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้อง
นักเรียนก็พร้อมที่จะทดสอบตนเอง

ถ้านักเรียนยังขาดความเข้าใจในบทเรียน หรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ถูกต้อง
นักเรียนควรติดต่อขออิมเทป 2.1 และเทป 2.2 จากอาจารย์ มาศึกษาทบทวนอีกครั้ง

แบบบันทึกเสียงเรื่อง "การฟังอย่างมีวิจารณญาณ" (เทป 2.1)

45 นาที

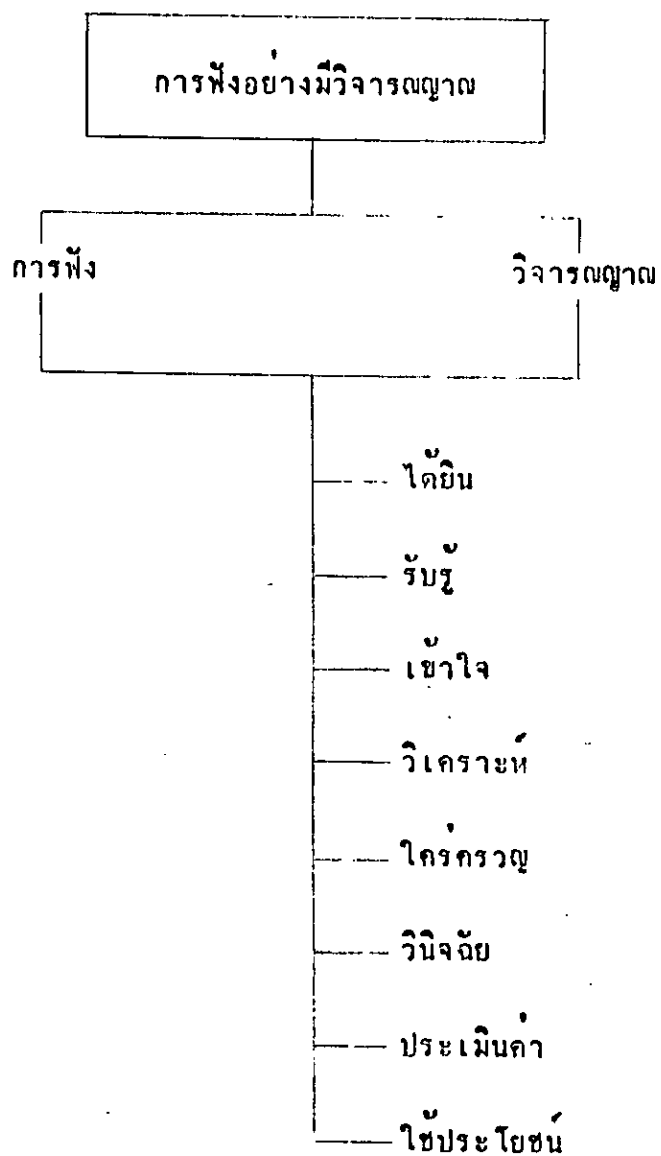
การฟัง มาจากศัพท์ สุต ย่อเป็น ส. เป็นหัวใจนักปราชญ์ข้อแรก เพราะการฟังเป็นการแสวงหาความรู้ในเบื้องต้น ในสมัยโบราณ การฟังสำคัญมากเพราะการศึกษาเล่าเรียนอาศัยการพูดให้ฟังทั้งสิ้น หนังสือก็ยังไม่แพร่หลาย ผู้ที่แสวงหาความรู้จึงต้องฟังมาก เมื่อฟังมากย่อมมีความรู้มาก และได้รับการยกย่องเป็นหนูสุท

การฟังเพื่อให้รู้ ต้องติดตามเรื่องราวจึงจะรู้เรื่อง ไม่ว่างนอน โดยเฉพาะการฟังเทศน์ ผู้คนมักว่างนอน ดังสำนวนว่า ฟังเทศน์หาวนอน ดุละครตาสว่าง จึงมีการเทศน์โดยนำเรื่องสนุกเข้ามาเปรียบเทียบกับเป็นอุทาหรณ์เพื่อจูงใจ ที่เรียกกันว่า เทศน์คาบลูกคาบคอก และเพื่อให้ผู้ฟังติดตามได้ทันและจดจำได้แม่นยำ จึงพูดข้อความซ้ำ ๆ ดังนิทานยายกับตา ปลุกปลอบงาให้หลายเผ้า หลานไม่เผ้า กามากินถั่วกินงาของยายตา 7 เมล็ด 7 หะนาน ยายมายายคำ ตามาตาตี หลานไปหานายพรานให้ช่วยยิงกา เพราะกามากินถั่วกินงาของยายตา 7 เมล็ด 7 หะนาน ยายมายายคำ ตามาตาตี นายพรานบอกว่า ไม่ใช่ธูระของข้า หลานไปหาหนู ให้ไปกัดสาธยายพราน เพราะนายพรานไม่ยอมยิงกา กามากินถั่วกินงาของยายตา 7 เมล็ด 7 หะนาน ยายมายายคำ ตามาตาตี หนูบอกว่าไม่ใช่ธูระของข้า แล้วเรื่องก็ดำเนินซ้ำๆ อยู่เช่นนั้นเรื่อยไป

นักเรียนจะเห็นว่า ในสมัยก่อน ผู้ใหญ่มีอุบายในการจูงใจให้ผู้ฟังสนใจและติดตามได้ทัน โดยแทรกเรื่องสนุกและใช้คำพูดซ้ำ ๆ

การคิดที่ใช้ในการฟัง เป็นการคิดที่นักเรียนได้เรียนผ่านมาแล้วในตอนที่ 1 คือ การคิดอย่างมีเหตุผล หรือเรียกว่า วิจารณ์ญาณ วิจารณ์ญาณ ตามศัพท์แปลว่า ปัญญาที่สามารถรู้หรือให้เหตุผลได้ถูกต้อง ผู้ที่จะถึงขั้นมีวิจารณ์ญาณได้ต้องฝึกคิดพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในสิ่งที่ได้ฟังมา อ่านมา ประสบพบเห็นมา จนเกิดเป็นปัญญาหรือความรอบรู้ที่จะพิจารณาตัดสินสิ่งใดได้อย่างถูกต้อง ในที่นี้มุ่งให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลพิจารณาในเรื่องที่ฟัง ถือว่าเป็นการฝึกการฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณในเบื้องต้น

การฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณมีกระบวนการดังนี้ ขอให้นักเรียนดูแผนภูมิประกอบด้วย

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

การฟังอย่างมีวิจารณ์ควรเป็นกระบวนการที่ต่อจากการฟัง ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ ได้ยิน รับรู้ และเข้าใจ เป็นการใช้การคิดขั้นธรรมดา ถ้าใช้การคิดถึงขั้นวิจารณ์ ก็จะคิดต่อจาก เข้าใจ ไปสู่การวิเคราะห์ คือ แยกแยะส่วนประกอบ ใจความ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น แล้ว นำแต่ละส่วนมาพิจารณา ใคร่ครวญ อุเหตุผล จึงวินิจฉัย คือตัดสินว่า มีเหตุผลเพียงใด ควร เชื่อหรือไม่ แล้วจึงประเมินค่าว่า เรื่องราวมีคุณค่า ดี ไม่ดีอย่างไร ข้อคิดมีประโยชน์แก่ใคร อย่างไร ขั้นสุดท้ายก็นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์จริง ๆ คุณค่าของเรื่องราวนั้นควรนำไปประยุกต์ ใช้กับตนเอง ผู้อื่น และสังคมอย่างไร เพียงใด ขอสรุปความหมายของ การฟังอย่างมีวิจารณ์ ญาณไว้ว่า

ทักษะการฟังนั้นสำคัญนัก

จงรู้จักจับความตามประสงค์

คอยพินิจคิดไปดังใจจง

ฟังแล้วคงแตกฉานวิจารณ์เป็น

ประเมินค่าวิเคราะห์สารชำนาญยิ่ง

สามารถแยกข้อเท็จจริงจากความเห็น

ฟังสามารถตีความตามประเด็น

ฟังแล้วเห็นคุณค่าน่านิยม

นักเรียนคงเข้าใจถึงการฟังอย่างมีวิจารณ์แล้วว่าเป็นอย่างไรร ขอนักเรียนสรุป ความหมายของการฟังอย่างมีวิจารณ์ลงในสมุดแบบฝึกหัดด้วย คนตรี.....

คำตอบก็คือ การฟังอย่างมีวิจารณ์ หมายความว่า การฟังโดยใช้ความคิดพิจารณา หาเหตุผลในเรื่องที่ฟัง จนสามารถได้รับประโยชน์จากเรื่องราวนั้นอย่างเต็มที่ นักเรียนตอบ ท่านอนงั้นหรือไม่

ในที่นี้ขอจำแนกสารตามลักษณะของเนื้อหาออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. สารให้ความรู้ คือ ข้อความที่มีใจความมุ่งให้ข้อเท็จจริง
2. สารโน้มน้าวใจ คือ ข้อความที่มีใจความให้เห็นดี เห็นชอบ หรือเห็นคล้อยตาม
3. สารจรรโลงใจ คือ ข้อความที่มีใจความมุ่งให้ความบันเทิงใจ หรือยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น

ต่อไปนี้ ขอเสนอแนวทางในการคิดพิจารณาสารประเภทต่าง ๆ

เมื่อฟังสารให้ความรู้ ควรพิจารณาตามแนวทาง ดังนี้

1. จับใจความสำคัญและตีความให้ได้ว่า ผู้ส่งสารต้องการจะสื่ออะไรถึงผู้ฟัง
2. แยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น พิจารณาทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเรื่องที่พูด และ ตัดสินใจว่า สารที่ฟังควรน่าเชื่อถือหรือไม่ เพียงใด

3. ประเมินค่าสารให้ความรู้ ว่า สำคัญหรือมีประโยชน์แก่ใคร เพียงใด มีแง่คิดที่มีคุณค่าอะไรบ้าง

จากตัวอย่างนี้ ให้นักเรียนตั้งใจฟังสารให้ความรู้เรื่องละ 1 เที้ยว แล้วพยายามตอบคำถาม

ตัวอย่าง กำแพงของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค อ่านทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เรื่อง ก่อนซื้อสินค้า พิจารณาให้รอบคอบ

สินค้าที่ผลิตจำหน่ายให้ห้องตลาดปัจจุบัน นับวันจะมีมากขึ้น ผู้ผลิตแต่ละรายต่างพยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะขายสินค้าให้ได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านรูปร่าง ลักษณะ การเลือกใช้สี ตลอดจนวิธีการโฆษณาที่สะดุดตาและดึงดูดใจผู้บริโภคให้ซื้อสินค้าหรือใช้บริการของตน อันเนื่องมาจากการแข่งขันกันในด้านกาตลาด อาทิ ใช้วิธีการโฆษณาโดยปิดป้ายไว้ว่า ซื้อ 1 แกรม หรือลดราคาจากราคาจริง 300 บาท เหลือ 150 บาท หรือเล่ห์กลขายเพียง 15 วันเท่านั้น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเทคนิคทางด้านการโฆษณา เพื่อชักจูงใจหรือเชิญชวนให้ซื้อหรือผู้บริโภคซื้อสินค้า โดยคำนึงถึงส่วนลดหรือของแถมมากกว่าความจำเป็นที่ต้องการใช้สินค้า

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ขอแนะนำให้ผู้บริโภคพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของสินค้าให้ละเอียดรอบคอบก่อนซื้อ ไม่ควรคำนึงถึงของแถมหรือส่วนลด เพราะผู้ผลิตหรือผู้ขายได้เพิ่มราคาไว้กับต้นทุนสินค้าที่เราซื้อแล้ว ดังนั้น ในความเป็นจริงเราอาจซื้อสินค้าในราคาแพงไม่ถูกต้องตามที่โฆษณาไว้ และข้อสำคัญ สินค้าที่มีส่วนลดหรือลดราคาอาจเป็นสินค้าซึ่งเหลือค้างหรือเสื่อมคุณภาพแล้วก็ได้

ดังนั้น ก่อนที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้าใดก็ตาม ควรสอบถามราคาจากร้านค้าหลาย ๆ ร้าน หรือสอบถามเพื่อนฝูงญาติพี่น้องเสียก่อน โดยใช้เวลาในการตัดสินใจให้นานพอสมควร และควรจะคำนึงถึงข้อดีข้อเสียของสินค้าหรือบริการแต่ละแห่ง โดยนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อเป็นการช่วยในการตัดสินใจ และป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นในภายหลัง ทางที่ดีผู้บริโภคควรตรวจสอบฉลากสินค้า อ่านและทำความเข้าใจกับฉลากสินค้านั้น ๆ ให้สามารถนำไปใช้สอยได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์และคุณค่า และถ้าจะให้ดีผู้บริโภคควรซื้อสินค้าจากร้านที่ไว้ใจได้และซื้อเป็นประจำ ควรซื้อของจากร้านค้าที่ขายของมีคุณภาพดีและขายในราคายุติธรรมหรือราคาถูกกว่าร้านค้านั้นเมื่อเปรียบเทียบราคากันแล้ว การเป็นลูกค้าประจำ นอกจากจะซื้อสินค้าได้ในราคา

ถูกแล้ว ยังได้รับการบริการเป็นพิเศษอีกด้วย อย่างไรก็ตามก็ควรหลีกเลี่ยงการใช้สินค้าฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น เพราะในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันเราจำเป็นต้องประหยัด เงินทุกบาทจึงมีค่า

หากสงสัยโปรดสอบถามสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ทำเนียบรัฐบาล

โทร. 2828633, 2816968

เมื่อนักเรียนฟังจบแล้ว จงตอบคำถามต่อไปนี้ โดยเขียนคำตอบลงในสมุดแบบฝึกหัด ใช้เวลาข้อละ 1 นาทีครึ่ง

1. สารสำคัญในคำแถลงนี้คืออะไร คนตรี
2. ความรู้ที่ได้รับจากคำแถลงนี้คืออะไรบ้าง คนตรี
3. คำแถลงนี้มีประโยชน์แก่ใคร อย่างไร คนตรี
4. คำแถลงนี้น่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด คนตรี

ขอให้นักเรียนจำไว้ว่า คำตอบของนักเรียนจะถูกหรือผิดไม่สำคัญเท่ากับการที่นักเรียนได้ฝึกฟังอย่างใช้ความคิด และรวบรวมความคิดแล้วเรียบเรียงออกเป็นถ้อยคำให้ผู้อื่นเข้าใจ ฉะนั้น นักเรียนต้องพยายามตอบทุกคำถามเท่าที่จะตอบได้ และตรวจคำตอบอย่างซื่อสัตย์เพื่อพัฒนาตนเอง

เตรียมตรวจคำตอบได้

1. สารที่สำคัญในคำแถลงนี้คืออะไร

ตอบ เดือนผู้ฟังให้ระวังการตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาสินค้า และแนะนำการเลือกซื้อสินค้า

2. ความรู้ที่ได้รับจากคำแถลงนี้คืออะไรบ้าง

ตอบ -เทคนิคการโฆษณาสินค้า เช่น ปิดป้ายลดราคาหรือเลห้ง การให้ของแถม
-วิธีการเลือกซื้อสินค้า เช่น ตรวจสอบราคาสินค้าหรือบริการจากหลายแหล่งมาเปรียบเทียบกัน พิจารณาข้อดีข้อเสียของสินค้า ศึกษาจากฉลากสินค้า แนะนำให้ซื้อจากร้านเจ้าประจำ และหลีกเลี่ยงสินค้าฟุ่มเฟือย

3. คำแถลงนี้มีประโยชน์แก่ใคร อย่างไร

ตอบ คำแถลงนี้มีประโยชน์แก่บุคคลทั่วไป เป็นคำเตือนและคำแนะนำที่มีประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกซื้อสินค้า โดยคำนึงถึงความจำเป็นมากกว่าอิทธิพลของการโฆษณา และเลือกซื้อสินค้าคุณภาพดีมีราคายุติธรรม

4. คำแดงน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

ตอบ น่าเชื่อถือเพราะเป็นคำแดงของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
ทำเนียบรัฐบาล และได้ออกเบอร์โทรศัพท์ให้ติดต่อสอบถามด้วย

เป็นอย่างไรบ้าง นักเรียนตอบได้ถูกต้องหมดหรือไม่ ถึงนักเรียนจะตอบได้ถูกต้องไม่
ครบทุกข้อ ก็เชื่อว่านักเรียนคงพอจกทราบแนวทางในการฟังอย่างใช้วิจารณญาณสารที่ให้ความรู้
แล้ว ต่อไปจะกล่าวถึงการฟังสาร โนม่น้าวใจ

การฟังสาร โนม่น้าวใจ ต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่า จุดมุ่งหมายของการ โนม่น้าวใจนั้นเป็น
ไปในทางใด ในทางวิธนะ หรือหาญนะ คือ มีจุดมุ่งหมายที่ให้เกิดประโยชน์ เช่น โนม่น้าวใจให้
รักชาติบ้านเมือง โนม่น้าวใจให้ดำรงชีวิตอย่างประหยัด โนม่น้าวใจให้รักษาสาธารณสมบัติ
เป็นต้น หรืออาจมีจุดมุ่งหมายเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อ ปลุกปั่นยุยง การฟังสาร โนม่น้าวใจมี
แนวทางการใช้วิจารณญาณ ดังนี้

1. สารที่ได้ฟังนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร
2. สารที่ผู้พูดนำเสนอ นั้น สนองความต้องการพื้นฐานของผู้ฟังอย่างไร ก่อให้เกิดความ
ปรารถนาขึ้นในใจผู้ฟังมากน้อยเพียงใด
3. ผู้พูดเสนอแนวทางที่จะสนองความต้องการของผู้ฟัง หรือแสดงให้เห็นว่าผู้ฟังจะได้
รับประโยชน์อะไรบ้างหากยอมรับข้อเสนอ
4. สารนั้นเร่งเร้าให้ผู้ฟังเชื่อถือเกี่ยวกับสิ่งใด ซึ่งเฉพาะเจาะจงลงไปหรือไม่ว่าต้อง
ให้ผู้ฟังคิดหรือปฏิบัติอย่างไรต่อไป

ตัวอย่างที่ 1 เพลงที่นักเรียนมักได้ยินจากวิทยุกระจายเสียง

ชาติไทยที่รัก

มาหวนคำนึงคิดถึงชาติไทย ชาติเรานั้นเคยยิ่งใหญ่แต่ในสมัยนานมา ไทยคงเป็นไทย
ด้วยมีน้ำใจหาญกล้า รวมพลังฟันฝ่า จนวัฒนาเป็นชาติไทย

เราคิดขึ้นมาภาษาพูดกัน วัฒนธรรมยึดมั่นสืบกันมาแล้วเท่าไร จึงควรยินดีที่มีชาติอัน
ยิ่งใหญ่ เลือดเนื้อเราเท่าไร กว่านามว่าไทยจะสู่เรา

โอ้ชาติไทยบัดนี้ แลเหลือวามเงื้อง่าต่างคอยชิงดีไม่เหมือนเก่า ย้อนหลังประวัติศาสตร์
ของชาติเรา สมัยนานเจ้าพวกเรานั้นควรนึกดู

บัคนคนหาจะผลาญชาติไทย ผองภัยทั้งไกลและใกล้เริ่มมาไหว ๆ แล่ประทุ จิงชวน
คนไทย ร่วมแรงและใจทุกผู้ เตรียมหลังไว้สู้ ต่อตีรุกรให้หายแพ้ไป

พี่น้องชาวไทยฟังไว้สัณนิท ขวานทองของเวาตัวตึกก็ด้วยชีวิตของไทย ไทยโดนโจมตี
ต้องหนีชอกชอนลงใต้ จนรวบรวมกันได้ เกิดประเทศไทยตั้งแต่นั้น

ถ้าแผ่นดินไทยเองซ่มเหงพวกพ้อง แล้วคนที่มันคิดจ้องก็คงผยองใจกัน มันคอยรอให้
สามัคคีสะบั้น โดยใช้การปลุกปั่น ให้ไทยมาพินกันเล่นทุกปี

ไอ้เพื่อนไทยโยเซลา ยอมให้มันนั้นเข้าเป้าหูพวกเราเล่าน้องพี่ วันใดไทยแยก แดก
สามัคคี วันนั้นแผ่นดิน ก็จะไม่มีชาติไทย

แดนเอ๋ยแดนไทยสกลไสร่มเย็น วัฒนาพระปรางค์สวยเด่นก็จะไม่เว้นเสร้างไป เราควร
ระวัง ชาติไทยนั้นฟังหรือไม่ คนนอกทำไม่ได้ พวกเราข้างในในชาตินี้เอง

เมื่อฟังเพลงจบแล้ว นักเรียนจงตอบคำถามต่อไปนี้

1. เพลงนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร คนตรี....
2. เนื้อหาในเพลงก่อให้เกิดความรู้สึกอย่างไร คนตรี.....
3. บทเพลงได้เสนอแนวทางปฏิบัติอย่างไร เพราะเหตุใด คนตรี.....

เตรียมตรวจคำตอบ

1. เพลงนี้มีจุดมุ่งหมายอย่างไร

ตอบ ปลุกใจให้ชาวไทยรักและภูมิใจในชาติไทย

2. เนื้อหาในเพลงก่อให้เกิดความรู้สึกอย่างไร

ตอบ รักและภูมิใจในชาติไทยซึ่งมีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน มีวัฒนธรรมอันสูงส่ง
และก่อตั้งมาด้วยเลือดเนื้อของคนไทยเป็นจำนวนมาก

3. บทเพลงได้เสนอแนวทางปฏิบัติอย่างไร เพราะเหตุใด

ตอบ ชาวไทยต้องสามัคคีกันไว้เพื่อต่อสู้กับศัตรูทั้งไกลและใกล้ ดังที่เคยเป็นมาใน
ประวัติศาสตร์ อย่าเชื่อคำยุยงของใครให้ฆ่าฟันกันเอง เพราะชาติบ้านเมืองจะถูกทำลายเกิดจาก
คนในชาติแตกความสามัคคีมากกว่าการกระทำของศัตรูภายนอก

ตัวอย่างที่ 2 ฟังโฆษณาเครื่องสำอางทางสื่อมวลชน

ถนอมความนิยมของผิวพรรณทำให้สูญเสียเวลาไปพร้อมกับเวลา ครีမ်ประเทืองผิวการระเหยเป็นครีมชนิดเดียวที่รวมคุณค่าบริสุทธิ์จากธรรมชาติที่หอมหวานรอบข้างคุณ อย่างปลอดภัยและปลอดภัยให้วันเวลาและการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศมาทำลายความอ่อนละมุนชุ่มชื้นของผิวของคุณให้สูญสิ้นไป สว่างความสาวของผิวพรรณไว้ด้วยครีมประเทืองผิวการระเหย

เมื่อฟังการโฆษณานี้แล้ว จงตอบปัญหาต่อไปนี้

1. สารโฆษณานี้ ผู้โฆษณาต้องการโน้มน้าวใจอย่างไร คนตรี
2. สารนี้มีข้อเสนอที่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของผู้ฟังอย่างไร คนตรี.....
3. สารนี้มีความน่าเชื่อถือเพียงใด คนตรี.....

เตรียมตรวจคำตอบ

1. สารโฆษณานี้ ผู้โฆษณาต้องการโน้มน้าวใจอย่างไร

ตอบ โน้มน้าวใจให้เชื่อว่าเครื่องสำอางถนอมผิวพรรณมนุษย์ได้ และเครื่องสำอางที่เสนอให้ใช้นั้นมีคุณสมบัติดังกล่าวเป็นอย่างดี ผู้ฟังได้ตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางที่โฆษณานี้

2. สารนี้มีข้อเสนอที่สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของผู้ฟังอย่างไร

ตอบ มนุษย์โดยเฉพาะผู้หญิงมีความต้องการพื้นฐานเกี่ยวกับความสวยความงามอยู่แล้ว สารนี้มีข้อเสนอว่า เมื่อใช้เครื่องสำอางนี้แล้วทำให้ผิวพรรณอ่อนละมุนชุ่มชื้น

3. สารนี้มีความน่าเชื่อถือเพียงใด

ตอบ ไม่มีข้อเท็จจริงหรือเหตุผลสนับสนุน แต่ก็เป็นเรื่องธรรมดาของสารโฆษณาที่มักใช้ภาษามากกว่าเหตุผลข้อเท็จจริง

นักเรียนคงจะจับแนวทางการฟังสาร โน้มน้าวใจอย่างมีวิจารณ์ญาณแล้วนะ ต่อไปจะกล่าวถึง สารจรรโลงใจ จรรโลงใจ แปลว่า ชุ่มชื้นใจ ความจรรโลงใจอาจได้จากบทเพลง คำประพันธ์ บทละคร บทความบางชนิด คำปราศรัย โอวาท สุนทรพจน์ พระธรรมเทศนา ฯลฯ เมื่อนักเรียนฟังสารดังกล่าว จะเกิดความรู้สึกผ่อนคลายจากความตึงเครียด เกิดจินตนาการ มองเห็นภาพ เกิดความซาบซึ้ง และสารจรรโลงใจอาจช่วยยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้สูงขึ้น การใช้วิจารณ์ญาณในการฟังสารชนิดนี้มีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ฟังด้วยความตั้งใจ แต่หัวใจให้สบาย อย่าเคร่งเครียด

2. ทำความเข้าใจเนื้อหาสำคัญ และควรใช้จินตนาการให้ตรงตามจุดประสงค์ของ
สารนั้น

3. คิดพิจารณาว่าสารนั้นจรรโลงใจในด้านใด อย่างไร เพียงใด ถ้าสารนั้นต้องอาศัย
เหตุผล พิจารณาด้วยว่าสมเหตุผลหรือไม่ เพียงใด

ตัวอย่างที่ 1 ฟังคำประพันธ์ที่ผู้อ่านให้ฟัง

เรื่อยเรื่อยมารินริน	แลสายลมนั้นโรยริว
แสงทองที่ส่องทิว	พุดกษพรางอยู่หาวพราม
งามโลกแฉงามหล้า	หึ่งฟากฟ้าอันงามงาม
แสงทองที่ส่องทาม	น้นสร้านทั่วทั้งธรณี
ใบบางระบัดอ่อน	อันชูช่อนชีวีมี
กลอกแสงน้ำค้างสี	ก็อสรายรุ่งระรองเรือง

เมื่อฟังคำประพันธ์แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. คำประพันธ์นั้นใช้โวหารใด คนตรี.....
2. เนื้อหาของคำประพันธ์นั้นกล่าวถึงเรื่องใด คนตรี.....
3. คำประพันธ์นั้นจรรโลงใจในด้านใด อย่างไร คนตรี.....

เตรียมตรวจคำตอบ

1. คำประพันธ์นั้นใช้โวหารใด

ตอบ พรรณาโวหาร

2. เนื้อหาของคำประพันธ์นั้นกล่าวถึงเรื่องใด

ตอบ บรรยายภาพยามเช้า

3. คำประพันธ์นั้นจรรโลงใจในด้านใด อย่างไร

ตอบ คำประพันธ์มีความไพเราะ แต่งด้วยกาพย์ยานี 11 ที่มีสัมผัสในแพรวพราว และ

ให้ภาพที่ชัดเจนถึงบรรยากาศยามเช้า

ตัวอย่างที่ 2 ฟังบทความเรื่อง คนละโลก ของมาลัย ชูพินิจ จากวิทยุกระจายเสียง

ชาวนาคนหนึ่งซึ่งกำลังเกี่ยวข้าวอยู่ เงยหน้าขึ้นมองดูตลิ่งแห่งใหม่ที่เขาแล่นผ่านฉิวไปตามถนน
อันยาวเหยียด แล้วก็คิดด้วยความอิจฉาในความสุขของผู้ที่นั่งอยู่บนรถคันนั้นว่า ไม่ต้องมาตรากตรำ
ทำงานอยู่กลางแสงแดดอันแผดกล้า กระแสลมที่บางเวลาเย็นเฉียบและสายฝนซึ่งทำให้เสื้อผ้า

เป็ยกโซกโซน หัวชีวิตมีแต่กลืนโคลนและสาบควาอย่างเขา

ขณะเดียวกัน ชายร่างอ้วนซึ่งนั่งอยู่ตอนท้ายของรถคันนั้น ก็กำลังคิดถึงบริษัทของเขาซึ่งกำลังจะถูกฟ้องล้มละลาย หนี้สินจากการค้าขายหุคโทรมรอบค่าน ภรรยาหึงปวงที่เขายังไม่รู้ว่าจะเลี้ยงดูต่อไปอย่างไร ความหนักใจเกี่ยวกับปัญหาอนาคต ที่จะต้องพยายามครองชีวิตต่อไปอย่างหวานอมขมกลืน เพื่อสงวนหน้าตาไว้ในสังคมและชุมชนชนอย่างแตก่อน แล้วยังคิดถึงจางชานาผู้นั้นไม่ได้ ที่ไม่ต้องอนาทรร้อนใจอะไร รับผิดชอบแต่เพียงจะหาใส่ปากใส่ท้องเข้าไป มีโอกาสได้อยู่กลางแจ้งเต็มไปด้วยแสงแดด เต็มไปด้วยสายลม และการออกกำลัง เสร็จงานแล้วก็กลับสู่เรือน กินและหลับสนิทตลอดคืน ขณะที่เขาเองต้องตื่นแทบรุ่งสว่างเพราะความกังวล

ต่างคนต่างคิดไปคนละทาง ฝ่ายหนึ่งมองเห็นความมั่งมีเป็นวิถีทางสู่ความสุข อีกฝ่ายหนึ่งกลับมองเห็นคุณค่าของชีวิตอิสระ ค่าของสันโดษและความสงบ ไม่ต้องอดตาหลับขับตานอนอยู่แต่การที่จะแก่งแย่งแข่งขันในวงการค้า หาเงิน สะสมเงิน แล้วบางทีก็ล้มละลายไปในพริบตา

ชานาผู้นั้นคงจะไม่ได้คิดเลยว่า แกโซกดีกว่า เศรษฐีที่เพ็งชี้รดเก้งราคาแสนผ่านหน้าไป และความมั่งคั่งกับความสุขนั้น ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องหรือพึ่งพาอาศัยกันด้วย ความจริงนั้นหลายกรณีทีเดียว ความมั่งคั่งมั่งมีกลับเป็นคำสาปของมนุษย์เราด้วยซ้ำไป

ผู้ที่เป็นเศรษฐีมีทรัพย์ทั้งหลาย มักจะถูกเป็นเหยื่อของการสรรเสริญเป็นยอที่จอมปลอม มิตรเทียม และความรักที่ซื้อขายได้ สภาพของเขาจะไม่ต่างอะไรกับเหยื่อชิ้นใหญ่ ซึ่งตกอยู่กลางฝูงฉลามร้ายในทะเลหรือ โขงของเสือป่า ตลอดเวลาเขาจะถูกเป็นเป้าของนักฉวยโอกาสและคนปอกลอก ถ้างลาหออ ู้รักษาตัวได้ก็รอดไป ใจอ่อนหรือลืมหิวเมื่อใดจะไม่เหลือเหลือคณในกาย อยู่แต่แต่หยดเดียว

เมื่อฟังบทความจบแล้ว จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. บทความนี้มีสาระสำคัญอะไร คนตรี.....
2. สวรรนจรรโลงใจในคำนี้ใด อย่างไร คนตรี.....

เตรียมตรวจคำตอบ

1. บทความนี้มีสาระสำคัญอะไร

ตอบ มนุษย์ทุกคนต่างก็มีทุกข์ มีปัญหาด้วยกันทั้งสิ้น

2. สวรรนจรรโลงใจในคำนี้ใด อย่างไร

ตอบ ให้ข้อคิดและข้อเตือนใจว่า มนุษย์เรามักจะต่างคนต่างคิดกันไปคนละทาง บางคนก็คิดว่าความมั่งมีเป็นวิถีทางไปสู่ความสุข แต่บางคนก็คิดว่า ความเป็นอิสระ สันติสุข และความสงบเป็นยอดของความสุข เหมือนเป็นโลกคนละโลก เพราะฉะนั้นเมื่อเราไม่ทราบ ความคิดความรู้สึกของผู้อื่น ก็ไม่ควรอิงฉาว่าเรามีความสุขมากกว่าเรา

ที่เสนอมาทั้งหมดนี้ เป็นเพียงแนวทางในการใช้พิจารณาในการพิจารณาประเภทต่างๆ นักเรียนอาจเพิ่มเติมในแง่มุมอื่น ๆ อีกได้ รวมทั้งความคิดแทรก ความคิดเสริมด้วย

แบบทดสอบตนเอง ชุดการเรียนรู้ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังข้อความ ข้อความละ 1 เทียบ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้อง

ฟังข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 1 - 3

"บ่อนคาสีโนนั้น แม้จะตั้งในทำเลที่ห้ามป่านใด แต่โดยเหตุนี้แล้ว จะมีใครเชื่อได้ หรือว่า จะสามารถป้องกันมิให้คนไทยด้วยกันเข้าไปผจญเงินทองของตนได้ อภิสิทธิ์และอิทธิพล น้อยใหญ่ยังระบาคกลาดเคลื่อนอยู่ทั่วไปในแผ่นดิน ความหวังที่จะโคจรรายได้จากต่างประเทศ ในการให้ชาวต่างชาติเข้ามาเล่นคาสีโนนั้น ก็ไม่มีอะไรมากไปกว่าสถานคาสีโนของเพื่อนบ้านที่ ตั้งขึ้นแล้ว และกำลังสอนบทเรียนอยู่ข้าง ๆ บ้านให้เห็นว่า ไม่สำเร็จมรรคผลเท่าไรนัก จะ เป็นการ ใญ่อย่างฉกรรจ์สำหรับใครก็ตามที่คิดจะเอาวิธีการดังกล่าวมาผ่นหวนริเริ่มกันใหม่ใน เมืองไทยอีก"

1. ข้อความนี้เป็นประเภทใด

ก. ข่าว

ข. บทความ

ค. รายงาน

ง. คำปราศรัย

จ. แถลงการณ์

2. ผู้เขียนแฝงเจตนาใดไว้

ก. ตำนาน

ข. เสียดสี

ค. ตักเตือน

ง. สั่งสอน

จ. ประชดประชัน

3. สารสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

ก. ไม่เห็นด้วยกับการที่จะเปิดบ่อนคาสีโนในเมืองไทย

ข. ไม่เห็นด้วยกับการหารายได้โดยการเปิดบ่อนคาสีโน

ค. ไม่เห็นด้วยกับการมีอภิสิทธิ์และอิทธิพลเมื่อเปิดบ่อนคาสีโน

ง. ไม่เห็นด้วยกับการที่คนไทยจะไปเล่นในบ่อนคาสีโนในประเทศเพื่อนบ้าน

จ. ไม่เห็นด้วยกับการที่คนไทยจะเข้าไปเล่นในบ่อนคาสีโนที่จะเปิดในเมืองไทย

ฟังข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 4 - 5

"คนเราพอมีพิษเข้าก็ชอบเอาแต่ใจตัว แล้วก็โกรธ อยากจะให้คนอื่นเขานับถือเกรงกลัว แต่ใครจะนับถือความโกรธได้ ถ้าฉันปล่อยให้เธอวางอำนาจ ปล่อยทางเธอไว้ เธออาจจะคอยตัวเองตามอย่างพอของเธอเองก็ได้"

4. ข้อความนี้ให้แง่คิดอะไรสำคัญที่สุด

ก. คนเราชอบรวบอำนาจไว้กับตนเอง

ข. คนเราพอมีอำนาจแล้วชอบแสดงอำนาจ

ค. คนเรามักจะเห็นว่าตัวเองวิเศษกว่าผู้อื่นเสมอ

ง. คนเรามักจะถือความรู้สึกรักใคร่ของตนเองเป็นใหญ่

จ. คนเราชอบแสดงว่าตนเองสำคัญโดยการแสดงอำนาจ

5. ข้อความนี้ควรจัดเป็นสารประเภทใด

ก. สารให้ความรู้

ข. สารโน้มน้าวใจ

ค. สารให้ข้อคิด

ง. สารให้ความเพลิดเพลิน

จ. สารแสดงความคิดเห็น

ฟังข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6

"ชายคนหนึ่งนั่งกินอาหารในร้านแห่งหนึ่ง เขาเหลือบไปเห็นแมวผอมโซตัวหนึ่ง กำลังกินอาหารในจานทองคำเก่า ๆ เขาคิดว่าจานใบนั้นถ้าไปขายจะได้ราคาดี จึงซื้อแมวในราคาหนึ่งพันบาท เจ้าของร้านรีบตกลงทันที เมื่อจ่ายเงินเรียบร้อยแล้ว เขากล่าวว่า

ชายหนุ่ม : "เด้าแก่ขายแมวให้ผมแล้ว ควรจะให้จานผมเสียด้วย ผมจะได้นำไปใส่อาหารแมว"

เด้าแก่ : "ผมให้ไม่ได้หรอกครับ ก็เพราะจานใบนั้นแหละที่ทำให้ผมขายแมวได้ราคาแพงมาหลายสิบตัวแล้ว"

6. เรื่องนี้สอนให้รู้ว่าอย่างไร

ก. รู้มากยากนาน

ข. โลกมากมักลาลหาย

ค. เวลาเป็นเงินเป็นทอง

ง. คนใจเป็นเหี้ยของคนฉลาด

จ. ชื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน

ฟังคำประพันธ์แล้วตอบคำถามข้อ 7 - 8

"หญิงไร้อู่เดียวเปลี่ยวกมล	ไม่ชู้ตนเหมือนผู้มีคู่เคียง
เช่นกับพิณสิ้นสายสลายขาด	ไม่สามารถดีดคั่นอินทรวายุเสียด
เหมือนหอนไม้ไร้การาราคาเพียง	สักหนึ่งเสียงเสียวสถึงไม่ถึงเลย"

7. คำประพันธ์มีลักษณะเด่นด้านใด

ก. อุปมาโวหาร	ข. สัมผัสใน
ค. ภาพพจน์	ง. ถ้อยคำสำนวน
จ. แง่คิด	

8. คำประพันธ์มีใจความใกล้เคียงกับคำกล่าวใด

- ก. ปลุกเร้าคนคิดคิดจนเรื้อนหลาย
- ข. ภรรยาเป็นเพื่อนคู่คิดมิตรคู่บ้าน
- ค. ภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง
- ง. หญิงชายเกิดมาคู่กัน
- จ. หญิงจะได้อยู่ที่ผิว

เมื่อนักเรียนตอบคำถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ตรวจคำตอบได้เลย

1. ข	5. ก
2. ก	6. ข
3. ก	7. ก
4. ข	8. จ

ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบตนเองถูกต้องถึง 7 ข้อ ก็ถือว่าผ่านจุดประสงค์ได้
แต่ถ้าทำแบบทดสอบตนเองได้ต่ำกว่า 7 ข้อ นักเรียนควรทบทวนกิจกรรมการเรียนรู้อีกครั้ง

ตอนที่ 3 การอ่าน

ความคิดรวบยอด การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์เป็นการอ่านที่ต้องการหาความสัมพันธ์ของเรื่อง สารสำคัญ และเจตนาของผู้เขียน โดยพิจารณาจากรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน

จุดประสงค์ปลายทาง นักเรียนสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
2. บอกจุดมุ่งหมายของผู้แต่งได้
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนเลือกศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ 1 ใน 2 ข้อต่อไปนี้
 - 1.1 เอกสารความรู้เรื่อง "การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์"
 - 1.2 หนังสือวรรณวิจักขณ์ เล่ม 2 หน้า 93 ย่อหน้าที่ 4 ถึงหน้า 95 ย่อหน้าที่ 1 และหนังสือทักษะพัฒนา เล่ม 2 บทที่ 8 หน้า 137 - 168
2. เมื่อศึกษาแล้ว ให้นักเรียนรับแบบฝึกจากครู ทำแบบฝึกที่ 1 - 4

เอกสารความรู้
"การอ่านวิเคราะห์และวิจารณ์"

ความหมายของการวิเคราะห์และวิจารณ์

วิเคราะห์	หมายถึง	แยกเนื้อเรื่องออกเพื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้
สาร	หมายถึง	เรื่องราวอันมีความหมายที่ผู้ส่งส่งมายังผู้รับ
วิจารณ์	หมายถึง	พิจารณาสารด้วยความรอบคอบ ให้ได้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของผู้อ่าน

กระบวนการวิเคราะห์และวิจารณ์

การวิเคราะห์สาร จำแนกเป็นขั้นๆ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบของคำประพันธ์ให้รู้วาทศิลป์รูปแบบใด ร้อยแก้วหรือร้อยกรอง นิทานหรือเรื่องสั้น กลอนหรือโคลง บทความในหนังสือพิมพ์หรือบทความออกอากาศ เป็นต้น
2. อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อแยกเนื้อเรื่องให้เห็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร
3. พิจารณาแต่ละส่วนให้ละเอียดลงไปว่า ประกอบกันอย่างไร หรือประกอบขึ้นด้วยอะไรบ้าง

การวิจารณ์ มีขั้นตอนต่อเนื่องจากการวิเคราะห์สารดังนี้

4. พิจารณาว่า เนื้อความตอนใดเป็นข้อเท็จจริงหรือความรู้ ตอนใดเป็นความคิดเห็นหรือทรรศนะ ตอนใดแสดงออกซึ่งอารมณ์หรือความรู้สึก
5. พิจารณาว่า ความรู้ ทรรศนะ อารมณ์หรือความรู้สึกนั้น ผู้เขียนเขียนด้วยเจตนาอะไร หรือต้องการให้ผู้อ่านเกิดปฏิกิริยาตอบสนองอย่างไร รวมทั้งผู้เขียนให้แง่คิดอะไรบ้าง
6. พิจารณาว่า สารสำคัญที่สุดของเรื่องนั้น ๆ คืออะไร และสารสำคัญรอง ๆ ลงไปคืออะไร

นอกจากนี้ ควรพิจารณาถึงการใช้อยู่คำสำนวนว่าเหมาะสมกับระดับและประเภทของงานเขียนหรือไม่

ตัวอย่าง การวิเคราะห์และวิจารณ์สารเรื่องสั้น "บ้านเล็กของยาย" ของ มานพ ถนอมศรี ใน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์

ในส่วนเล็กของยาย นอกจากจะมีชมพูสาแหรก มะพร้าว น้ำหอมพันธุ์ไทยซึ่งปลูกเรียงรายกันอยู่ริมน้ำสามสี่ต้น และพืชผักจำพวกแตงกวา มะเขือ พริก พักทอง บวบ ผักกระเฉดแล้ว ยังมีมะม่วงรุ่นสาวอยู่ในสวนของยายอีกสี่ต้น เป็นมะม่วงอร่ามทั้งหมด เวลาที่มันตกคอกออกถูก อูสะหรั่งคงนำไปทั้งต้น

บ้านของยายเป็นกระท่อมเล็ก ๆ ทำด้วยไม้ไผ่และใบจาก ปลูกแทรกระหว่างมะม่วงสองต้น ทุกปีที่มีมะม่วงแตกช่อ ยายจะเดินออกมานั่งมองฝอยกลีบเล็ก ๆ ที่พราวอยู่บนกิ่งก้าน พร้อมกับนึกให้ฝนทรุษตกลงมาชะล้างงามเหล่านั้นให้ติดถูกมากที่สุด

มันเป็นความสุขและเพลิดเพลินเล็กน้อยสำหรับชีวิตที่ถูกระดมชาติปล่อยให้อยู่อย่างเงิบเหงาอย่างยาย

อย่างน้อย ต้นมะม่วงเหล่านั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งของอดีตอันเก่าก่อนของยายที่จะได้บอกเล่าเรื่องราวที่ยังคงอยู่ในความทรงจำให้ยายได้ยินได้ฟัง

ยายยังจำได้เสมอว่า ในจำนวนมะม่วงเหล่านั้นทั้งหมด มีต้นใดเป็นต้นที่ยายปลูกและมีต้นใดที่เป็นต้นของตา ยายยังมองเห็นภาพท่าเรือนของตาที่เหวี่ยงจอบแหงพลั่วลงบนดิน เพื่อย่นกิ่งมะม่วงซึ่งแยกตอนมาจากเพื่อนบ้านลงไปได้เป็นอย่างดี

หลายปีมาแล้วที่ตาจากไป แม้ยายจะพยายามคิดว่า ความตายเป็นสิ่งที่ไม่ทุกข์ไม่สามารรถหลีกเลี่ยงได้แม้ตัวยายเอง แต่ความผูกพันที่ถูกกาลเวลาเซมิ้งเกลียวให้แนบแน่นมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นความยึดติดและหวงแหน ก็อดครีครอยแห่งความโศกเศร้าและอาลัยให้แกยายเสียมิได้

ตาตายจากยายไปแล้วหลายปี มาถึงวันนี้ยายจำไม่ได้เสียแล้วว่าเป็นเวลานานเท่าใด รู้เพียงแต่ว่า เป็นเวลาหลายปีที่เดียวที่ยายมีชีวิตอยู่อย่างว่าเหวแต่เพียงผู้เดียว

เมื่อตายังมีชีวิตอยู่ และสมัยที่ตาและยายยังเป็นชาวนาयाกจน ซึ่งมีพินนาสำหรับปลูกข้าวเพื่อเลี้ยงชีวิตตนเองและลูก ๆ เพียงไม่กี่ไร่ เป็นห้องที่ออกมาแถบชานเมืองของกรุงเทพฯ ซึ่งเพียงแต่ได้ยินชื่อ "คลองบึงเตย" ก็รู้สึกว้าหว้างไกลเสียเหลือเกิน

ตาเป็นคนขยันและอดทน กระนั้นก็ยังต้องใช้เวลานานทีเดียวสำหรับความเหน็ดเหนื่อยที่ตาต้องหว่านรดลงบนไร่นา เพื่อแลกเปลี่ยนกับการเป็นเจ้าของที่ดินแปลงถัดไปเพิ่มเติมขึ้นมา

ตาและยายมิได้หวังอะไรมากไปกว่าความเป็นปึกแผ่นมั่นคง เพื่อความเป็นสุขของลูกๆ ซึ่งกำลังเติบโตขึ้นมา

หยาดเหงื่อแรงกายและความมูหนะมากมายที่ตาและยายเคยมรดกลงไปบนพื้นนา ผลิดอกออกผลด้วยการเพิ่มที่ดินห้องนาให้ตาและยายมากยิ่งขึ้นไปอีก จากจำนวนเพียงสิบไร่ ได้กลีบกลายเป็นร้อยไร่ ในที่สุดตาก็เป็นเจ้าของห้องที่แถบคลองบึงเตยมากมายกว่าคนอื่น

แต่ตอนนั้นก็ไม่มี ความหมายอะไร นอกจากจะแบ่งปันให้คนอื่นเช่าแล้วเก็บข้าวเปลือกเป็นปี ๆ ตาและยายไม่ได้คิดเลยจริง ๆ ว่า มันจะกลายเป็นสิ่งที่มีค่ามีราคามากมายก่ายกองขึ้นเพียงนี้ในวันหนึ่ง

ตาสร้างฐานะครอบครัวจนได้ชื่อว่าสมบูรณ์สุขและร่ำรวยกว่าชาวคนอื่นในละแวกนี้ แล้วตากอย ๆ เริ่มป่วยลงด้วยโรคปวดท้อง ยายจำได้ว่า ตาจากไปหลังจากนั้นไม่นาน

ยายโศกเศร้าและเสียใจในการจากไปของตามาก ยายยังมองเห็นภาพอาการคันร้นด้วยความเจ็บปวดของตาได้เป็นอย่างดี ยายสงสารตามาก แต่ยายก็ทำอะไรไม่ได้มากไปกว่าหว่านบนบานเจ้าที่เจ้าทางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย เพื่อปิดเป่าอาการเจ็บป่วยของตาให้หมดสิ้นไป ยายถึงกับขอร้องให้ลูกชายคนเล็กที่ไปเรียนนายสิบทหารบกบวชเณรแทนนให้ถึงสิบห้าวัน

แต่ไม่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใดรับการบนบานของยายเลย ตายังคงนอนบิดตัวกุมท้องร้องกรวดร่ำด้วยความเจ็บปวด ยายเสียใจเหลือเกินที่ไม่สามารถช่วยเหลือตา ได้เพียงแต่นั่งกอดเขามองอาการของตาเท่านั้น อาการของตาทรุดลงทุกวัน ยายก็หว่านบนบานทั้งพระทั้งเจ้าให้ปิดเป่าโรคของตา

หมอสุก หมออาคมประจำบ้านที่ยายเชิญให้มารักษา ยังบอกว่า ตาโดนคุณ ภูณคือหนึ่งควายเสกให้ลอยมาเข้าไปในห้องตา อาการอย่างนี้ต้องได้หมอที่มีอาคมสูงวิเศษมากจริง ๆ จึงจะแกะถอนให้ออกไปได้ สำหรับหมอสุกนั้น แยกยอมรับว่าหมดปัญญา

ยายยังไม่หมดความพยายาม ผู้สุดท้ายไปกราบนิมนต์ท่านพระครูที่วัดบึงเตยให้มาดูอาการของตา ท่านพระครูก็ยังส่ายหน้าและบอกว่า ตาเป็นลมป่วย ลมอย่างนี้รักษายากเหลือเกิน และในเย็นย่ำของวันหนึ่ง ตาก็สิ้นลมไปหลังจากคันร้นเพราะความเจ็บปวดอย่างหนักเป็นเวลานาน

การสูญเสียตาซึ่งเป็นผู้นำครอบครัวไปในขณะที่ลูกของยายยังไม่โตเพียงพอ ทำให้ยาย

ต้องทำงานหนักขึ้นกว่าเดิม นาทุกไร่ถูกพลิกคืนกลับขึ้นมาเพื่อหว่านคำด้วยมืออันหยาบกร้านของ ยาย ปีแล้วปีเล่า จนกระทั่งลูก ๆ ของยายเติบโตเป็นผู้ใหญ่และแยกย้ายกันไปอยู่กับครอบครัว ของพวกเขา

ชีวิตของยายจึงเริ่มเดินทางไปสู่ความเงิบเหงาเพียงผู้เดียว

เวลานั้นเองที่ชาวถนนสายใหม่ซึ่งมุ่งออกมาจากในเมือง และจะตัดผ่านท้องทุ่งที่นา ของยายแล้ว ๆ เข้ามา ผู้คนกลองบึงเคยโชนขานเรื่องนั้นกันด้วยความตื่นเต้น อีกไม่นานยาย ก็เริ่มได้ยินได้ฟังว่า มีชาวนาใกล้บ้านขายที่ดินให้กับคนในกรุงเทพฯ ด้วยราคาที่แพงจนยายคิดไม่ถึง

ยายจำได้ว่า หลังจากนั้นไม่นานนักลูก ๆ ของยายทั้งหมดที่หอบลูกเมียจากยายไปอยู่ ที่อื่น ได้เดินทางกลับมาหายายอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา

"แม่..." ลูกชายคนโตเอ่ยถามขึ้น "ป็นแม่อายุเท่าไรแล้วนะแม่..."

"ไม่รู้..." ยายไม่ได้นับอายุของตัวเองมาหลายปีแล้ว "ปีกลายท่านพระครูบอกว่า แม่เจ็ดสิบสองแล้ว..."

ลูกของแม่ทำท่าตกใจ "โอ...เผื่อแผ่สิบเดียวแม่เจ็ดสิบกว่าแล้ว..." เขาหยุดเสีย นิดหนึ่ง "เออ/ แม่ ฉันว่าแม่น่าจะรังวัดที่ใหม่เสียทีนะแม่ อายุมากแล้ว ฉันคิดว่า เป็นอะไร ไปมันจะลำบาก..."

ยายพยักหน้าช้า ๆ รู้สึกสะท้อนใจ "เอ็งกลัวแม่ตายก่อนแบ่งสมบัติหรือ..." ยายถาม ด้วยความรู้สึกรันทด

เปล่า เปล่า ไม่ใช่อย่างนั้นหรอก แม่ก็" ลูกสาวคนรองของยายรีบปฏิเสธ "แหม/ ใครจะอยากให้แม่ตัวเองตาย... ฉันเองนะ อยากให้แม่อยู่ไปอีกสักร้อยสองร้อยปีด้วยซ้ำ... แต่แม่ก็น่าจะรู้ว่าพวกเราหวังว่าเรื่องมันจะยุ่งยากทีหลัง ถ้าแม่เกิดเป็นอะไรไปเสียก่อน..."

ยายไม่ตอบอะไร รู้สึกหดหู่ขึ้นมาในหัวอก ความรู้สึกตื่นเต้นใจเมื่อครั้งที่ได้เห็นลูก ๆ มาเยี่ยมเยือนเหือดหายไป แทะหอดสายตามองไกลออกไปที่ผืนนากว้างใหญ่ซึ่งทอดสงบอยู่ภายนอก พร้อมกับถอนใจ

ความจริงผืนดินทุกตารางนิ้วที่ยายและตาสร้างขึ้นมาเหล่านี้ก็เพื่อลูก ๆ ของยายทั้งนั้น ชีวิตของยายเหี่ยวเฉาลงทุกวัน ทรัพย์สินสมบัติใด ๆ ก็หมดความหมายเสียแล้ว นับวันยายก็จะ

เหลือเพียงตัวเปล่า ๆ สำหรับเดินทางกลับไปภพชาติเดิมที่ย้ายเคยอยู่

ยายรับปากลูก ๆ ของยายเรื่องจัดการแบ่งที่ดินให้กับทุกคน จากนั้นอีกไม่นานที่ดินที่ ยายและตาช่วยกันสร้างขึ้นมาเป็นเวลานาน ก็ถูกแบ่งเป็นห้าส่วน ยายยกแต่ละส่วนให้ลูก ๆ ของยาย และเหลืออีกส่วนหนึ่งซึ่งบัณขัยได้ปลูกเหิงเล็ก ๆ สำหรับอาศัยอยู่และหากิน

นอกจากนั้น ยายยังได้กันที่ดินอีกแปลงหนึ่งสำหรับเป็นเอนาบุญเพื่อภพชาติใหม่ ของ ยายเอง ยายถวายที่ดินส่วนที่ห้าอันนอกเหนือไปจากส่วนที่ยายให้อยู่อาศัยให้กับวัดบึงเตย เพื่อ สร้างเป็นโรงเรียนสำหรับเด็ก ๆ ในละแวกนั้น และมันก็เป็นความภาคภูมิใจของยายอย่างไม่ รู้ลืม เมื่อท่านพระครูเมตตาเอาชื่อของยายไปตั้งชื่อโรงเรียนว่า "แม่เชยอุปถัมภ์"

ยายเก็บตัวเงียบ ๆ ภายในบ้านหลังเล็กในสวนของยายเรื่อยมา มะม่วงอร่องสาม สัตินต์ดอกสะพรั่งกับแพ็กกระเจดเล็กหน้าเหิงของยาย เป็นสิ่งที่ช่วยหล่อเลี้ยงชีวิตอันเงียบเหงา ของยายได้เป็นอย่างดี

จนกระทั่งถนนสายใหม่ตัดผ่านเข้ามา และเริ่มมีบ้านเรือนสวย ๆ เกิดขึ้นรอบ ๆ ที่ดิน ที่ยายเคยเห็นเว้งว่างไปด้วยทิวข้าวและหมู่ไม้ ยายก็ให้รู้สึกเจ็บแปลบเข้าไปในหัวใจเมื่อได้ ซ้ำว่า ลูกสาวของยายได้ตกลงใจขายที่ดินส่วนที่ยายแบ่งให้แก่นักจัดสรรที่ดินเสียแล้ว และยังไม่ทันที่ความเจ็บปวดนั้นจะลางเลือน ยายก็ได้อีกว่า ลูกชายคนต่อมาก็ตัดสินใจขายที่ดินใน ส่วนของตนที่ได้รับไปจากยายเช่นกัน ไม่ช้าที่ดินซึ่งยายและตาได้รินหยาดเหงื่อขโสมรดจนเพิ่ม ทุนมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็กลับกลายเป็นของคนอื่นจนหมดสิ้น

นอกจากชมพูสาแหรกต้นหนึ่ง มะพร้าวน้ำหอมพันธุ์เดียวที่ปลูกเรียงกันอยู่ริมน้ำสามสัติน พืชผักจำพวกแตงกวา มะเขือ พริก พักทอง บวบ ผักกระเจด มะม่วงอร่องรุ่นสาวอีกสัติน และกระต๊อบเล็ก ๆ หรุตไทรหมักกับชีวิตอันเงียบเหงาแล้ว ยายไม่เหลืออะไรอีกเลย

บ้านเล็ก ๆ ของยายที่ปลูกอยู่กลางสวน ทำด้วยไม้ไม้ มุงหลังคาด้วยจากและหญ้าคา มันตั้งอยู่ภายในรอบล้อมของต้นไม้หลายชนิดที่ยายใช้ชีวิตอันเหงาหงอยปลูกมันขึ้นมา และถ้า มองจากเบื้องบนลงไปจะเห็นว่า บ้านเล็กของยายนอกจากจะถูกล้อมไว้ด้วยหมู่ไม้แล้ว มันยัง ถูกล้อมไว้ด้วยบ้านเรือนและตึกรามทันสมัยสวยงามมากมายอีกชั้นหนึ่ง

ผู้คนแถบนี้เป็นคนที่มาอยู่ใหม่จากสถานที่ต่าง ๆ กัน พวกเขาพร้อมกับบ้าน จัดสรร ถนน ไฟฟ้า และความเจริญร่ำรวยทางวัตถุต่าง ๆ นานา ไม่มีใครสนใจว่าผืนดิน แถบนี้เคยเป็นอะไร ไม่มีใครสนใจว่ามันเคยเป็นของใครมาก่อน รวมทั้งมิได้สนใจว่ามีใคร

รวมอยู่ในที่แห่งนั้นบ้าง

พวกเขาจึงไม่รู้จักยาย และมีได้สนใจยายมากไปกว่า ยายเป็นแม่ค้าผักกระเจตมะม่วง และพืชผักจำพวกพื้นบ้าน

พวกเขาจะเห็นยายในตอนเช้ามีดของทุกวัน ยายจะเดินออกมาจากกระท่อเล็ก ๆ ภายในสวนขนาดย่อมของยาย พร้อมด้วยกระจาดผักกระเจตและอื่น ๆ ยายเดินตัดตรงมาตามถนนเล็ก ๆ ที่รายล้อมด้วยบ้านรูปทรงแปลกและมีสีสันงดงามไปอย่างเจียบ ๆ แล้วหยุดนั่งลงที่ข้างชอกติ๊กข้างตลาดเปิดใหม่ เพื่อรอให้พืชผักที่เตรียมมาหมดไป

ไม่มีใครรู้ว่า เฒ่าชราร่างผอมซูบ ผมหาวโหลง แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าเก่าปอน ซึ่งนั่งอยู่ข้างกระจาดผักในชอกติ๊กทุกวันคนนี้ คือ เจ้าของผืนดินแถบนี้เกือบทั้งหมด และไม่มีใครรู้ว่า ลึกเข้าไปในความรู้สึกขณะที่ยายนั่งทอดสายตาพราวผ่านผู้คน ตึกราม บ้านเรือนที่รายล้อมอยู่ เหล่านออกไปข้างหน้า ยายได้มองเห็นภาพของตาและตนเองช่วยกันซุกโถมอย่างเหน็ดเหนื่อยอย่างชัดเจน และยายรู้สึกอ้างว้าง

ผู้คนที่มารวมกันอยู่บริเวณนี้ สร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่ท้องนาของยายมากมาย ขณะที่ยายมองไปที่ตึกรามบ้านเรือน ยายกลับมองเห็นลึกเข้าถึงท้องนาเว้งว่างกว้างไกลที่ทอดตัวด้วยดินขาวสีเขียวขจี ยายมองเห็นกลุ่มเด็กเลี้ยงควาย มองเห็นเว้งน้ำ ในขณะที่ยายทอดตามองไปที่ถนนกลุ่มใหม่ ๆ ซึ่งกำลังเดินผ่านหน้ายายไปมา ยายมองร้านค้า มองห้างขายของและมองตลาด พร้อมกับเห็นไปถึงเรือพายเล็กที่เลาะเรื่อยมาตามลำคลองหลังบ้าน พร้อมกับเสียงร้องของแม่ค้าตะโกนเข้าไปในดงไม้ของบ้านยาย

ยายมองไปที่ร้านหมอล้วนยายก็มองเข้าไปเห็นอาคารดินร่อนอย่างเจียบปวดเหลือหานทนของตา ที่ได้เวลาจากไปเมื่อหลายปีก่อน ยายถามตัวเองว่า ตาจะตายไหมหนอถ้ามีร้านหมอล้วนอยู่ที่นี่เสียตั้งแต่ตอนนั้น

ยายมองไปรอบ ๆ ตัวซึ่งบัดนี้มันได้เต็มไปด้วยตึกแถว บ้านจัดสรร ตลาด และศูนย์การค้า แล้วยายก็นึกถึงท้องนาของยายที่ขณะนั้นมันเหลืออยู่เพียงแพผักกระเจตเล็ก ๆ ที่ยายทำไว้หน้าบ้านของยายเท่านั้น

ทุกวันนี้ยายจะมานั่งอยู่ตรงนี้ ในชอกติ๊กข้างตลาดเปิดใหม่ พร้อมด้วยกระจาดผักสวนอันมีผักกระเจต พริก มะเขือ ฟักทอง และบวบ ยายจะเดินออกจากบ้านแต่เช้าตรู่และนั่งอยู่ตรงนี้เรื่อยไปจนกระทั่งสาย ซึ่งหมายความว่าพืชผักในกระจาดของยายได้หมดไปแล้ว

ผู้คนที่เดินผ่านไปมา ไม่มีใครสักคนเดิยรู้ว่า หญิงชราแต่งตัวปอน ๆ เสื้อผ้าเก่าคร่ำและขาดวิ่นที่นั่งชายฝักสออยู่ในชอกตึกข้างตลาดคนนั้น ครึ่งหนึ่งแถมเคยเป็นเจ้าของที่ดินเกือบทั้งหมดของบริเวณนี้

บ้านเล็ก ๆ ของยายที่ปลูกอยู่กลางสวน ทำด้วยไม้ไผ่ มุงหลังคาด้วยจากและหญ้าคา บัดนี้มันได้ถูกรื้อออกไปแล้ว จากและหญ้าคาถูกถมลงในแพ้ผกกระเจด ก่อนรถยนต์คันใหญ่จะเอาดินมาเทกลับหักพริก มะเขือ ฟักทอง บวบ ถูกถลกออก พร้อมกับมะม่วงอร่องรุ่นสาวเต็มที่ดิน กับมะพร้าวน้ำหอมพันธุ์เตี้ยที่ปลูกเรียงรายอยู่ริมน้ำได้ถูกตัด โคนลง

ไม่นาน บ้านเล็ก ๆ ของยายที่ล้อมรอบด้วยหมู่ไม้หลายชนิด แล้วยังโอบล้อมด้วยบ้านเรือนตึกรามหันสมัยมากมายก็สูญหายไป

ผู้คนแถบนั้นทั้งหมดเกือบไม่ได้สนใจกันเลยว่า บัดนี้ตึกรูปทรงแปลกประหลาดหลังหนึ่งได้ผุดขึ้นมาแทนบ้านเก่าเล็กทรุดโทรมหลังหนึ่ง ซึ่งเคยเป็นที่ฝากชีวิตเก่า ๆ ของหญิงชราคนหนึ่ง และไม่มีใครสนใจกันเลยว่า เดิยนี้ไม่มียายแก่นั่งอยู่กับกระเจาผกกระเจดที่ชอกตึกข้างตลาดอีกต่อไปแล้ว

การวิเคราะห์สาร

บทอ่านข้างต้นนี้เป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ชนิดเรื่องสั้น

เนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่องกล่าวถึงหญิงชราคนหนึ่งซึ่งสามิได้ตายจากไปแล้ว หิ้งปูนได้บุกเบิกที่ดินจนเป็นเจ้าของที่ดินจำนวนมาก ต่อมาที่ดินเริ่มมีราคา ลูกทุกคนจึงมาขอแบ่งที่ดิน หญิงชราได้กั้นที่ดินไว้เล็กน้อยเพื่ออยู่อาศัย และอุทิศที่ดินส่วนหนึ่งให้เป็นที่สร้างโรงเรียนซึ่งใช้ชื่อของนางเป็นที่ระลึก ต่อมาลูก ๆ ก็ขายที่ดินเหล่านั้นไปจนหมดสิ้น หญิงชราดำรงชีวิตด้วยการขายพืชผักที่ปลูกไว้ในที่ดินผืนเล็ก ๆ นั้นด้วยความว่าเหวและอาลัยอาวรณ์ถึงอดีต ไม่มีผู้ใดล่วงรู้ว่า แดเคยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งหมดคนมาก่อน ในที่สุด แดก็ตายไปพร้อมกับบ้านและพืชผักของแดถูกรื้อถอนไปโดยไม่มีผู้ใดสนใจ

กลวิธีการประพันธ์

1. ผู้ประพันธ์เริ่มกล่าวถึงตัวละครในสมัยที่ชราแล้ว คือ ยาย พรรณนาถึงความคิดคำนึงของยายเป็นความคิดคำนึงถึงสิ่งน่าชื่นชมกับสิ่งที่น่าเศร้าสลดระคนกัน อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ความคิดในทางที่ให้ความสุขและความทุกข์มันแยกจากกันไม่ได้เด็ดขาด ภาพที่เราเห็นในความคิดมักปนอดีตกับปัจจุบัน ปนสถานที่และปนกับเรื่องอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง ในทำนองเดียวกับความฝันในเวลาหลับ ความคิดทำนองนี้ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับยาย หรือรู้สึกคุ้นเคยกับยายเหมือนคนรู้จักกันมานาน

2. ผู้ประพันธ์ค่อย ๆ ทำให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวชีวิตของยายทีละน้อย ๆ ทำให้ร่วมความรู้สึกกับยายในเวลาที่เกิดถึงตา ทำให้เราเข้าใจความรักอย่างเรียบง่าย ๆ ง่าย ๆ ไม่มีแเงเงื่อนเช่นเดียวกับความรักของคนใจบริสุทธิ์ ปราศจากความหะเขมรหะยานทั้งหลาย แล้วทำให้เราเห็นความเปลี่ยวเปล่าของยายในเวลาที่สุดถึงขั้นปลายของชีวิตแล้ว ยายไม่ใช่คนสำคัญแม้ชื่อของยาย ผู้ประพันธ์ก็ให้เราทราบทางอ้อมจากชื่อโรงเรียน ยายเป็นตัวแทนของคนรุ่นหนึ่งในสมัยที่เพิ่งล่วงไป

3. ผู้ประพันธ์ทำให้ผู้อ่านใช้จินตนาการแลเห็นความเปลี่ยนแปลงของชีวิตไทยทั้งทางกายและใจ โดยเล่าถึงบ้านของยายในสมัย 50 - 60 ปีมาแล้ว ที่เปลี่ยนแปลงมาเป็นที่อยู่อาศัยสมัยใหม่ในเขตชานเมือง

สำนวนภาษา

ผู้ประพันธ์ใช้สำนวนภาษาที่ซ่อนความรู้สึกไว้ภายในถ้อยคำที่เป็นสามัญ เลือกเฟ้นถ้อยคำที่ล้วนแล้วแต่มีความหมายง่าย ๆ เรียบ ๆ เพื่อแสดงความคิดของยาย ผู้ประพันธ์ไม่เจาะจงใช้สำนวนการประพันธ์ให้วิจิตรหรือก่อความระทึกใจ แต่สามารถทำให้เกิดความสะเทือนใจได้จากความเข้าใจจิตใจของมนุษย์ ซึ่งผู้ประพันธ์คงจะมีอยู่มาก ผู้อ่านที่เข้าใจถึงจิตใจของมนุษย์ย่อมรู้สึกสะเทือนใจไปกับยาย และกับผู้ประพันธ์ แต่สะเทือนอย่างละเอียดละไม ไม่กรีกโครม หวาดหวั่น เป็นความรู้สึกลึกซึ้ง ยิ่งคิดยิ่งจับใจ

การวิจารณ์สาร

เรื่องสั้นเช่นนี้วิจารณ์ได้ไม่ยากนัก ผู้วิจารณ์ต้องมีความรู้ทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาบ้าง ซึ่งแท้ที่จริงแล้วไม่เกินความสามารถของนักเรียนในวัยนี้ แต่ต้องอาศัยการฝึกหัดพอสมควร เรื่องแรกอาจยังทำไม่ได้หรือทำได้แต่โดยสับสนบ้าง แต่ถ้าได้เห็นตัวอย่างและเมื่อได้อ่านหนังสือชนิดต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ จะมีสมรรถภาพในการวิจารณ์สารได้ด้วยความมั่นใจขึ้นทีละน้อย ๆ

สำหรับเรื่องนี้อาจวิจารณ์ได้ว่า สารที่สำคัญที่สุดคือ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ของคนไทยในบริเวณใหญ่โตได้เปลี่ยนไปจากเดิมมาก จึงทำให้ค่านิยมของพ่อแม่กับลูกแตกต่างกัน กล่าวคือ ค่านิยมของคนไทยสมัยตายายเป็นหนุ่มสาวคือ หาทรัพย์สินสมบัติไว้เผื่อกินเผื่อใช้เมื่อแก่หรือเจ็บป่วยและมีสมบัติเหลือไว้ให้ลูก ไม่ต้องให้ลำบากเท่าพ่อแม่ ใฝ่หวังความร่ำรวย ไม่คาดคิดถึงความเปลี่ยนแปลง พอใจกับสภาพเท่าที่จะเป็นได้ ส่วนลูกกลับมีค่านิยมตรงกันข้าม ผลคือ ฝ่ายผู้ชราบังเกิดความรู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้งให้ว้าเหวอ้างว้าง โดยอีกฝ่ายหนึ่งหาได้ตระหนักไม่ สารสำคัญรอง ๆ ลงไปมีเป็นต้นว่า

1. คนรุ่นยายที่ขยันขันแข็ง ไม่ได้รับรางวัลความบากบั่นพยายามเท่าใดนัก ภายในชั่วชีวิตของตนก็ได้เห็นว่า ลูกไม่ถือว่าแรงกายแรงใจที่พ่อแม่ลงไปในสมบัติที่ตนได้รับ มีคุณค่าอะไรมากนัก นอกจากจะเร่งรีบรับเอาค่าที่มองเห็นง่าย ๆ คือเงินที่ผู้อื่นหยิบยื่นให้โดยแลกเปลี่ยนกับสมบัตินั้น ซึ่งเขาจะนำไปทำให้ราคาเพิ่มขึ้นได้อีกไม่รู้กี่เท่า ด้วยเหตุที่เขารู้จักโลกและมีชั้นเชิงทางเศรษฐกิจมากกว่า

2. ความชื่นชมของมนุษย์ บางครั้งก็เกิดจากผู้อื่นยิ่งกว่าผู้ใกล้ชิด จะเห็นได้จากชีวิตของยาย เมื่อมีการแบ่งที่ดินให้ลูก ๆ ยายได้กินเนื้อที่ไม่มากนัก พ่อที่จะสร้างโรงเรียนได้ ถวายวัดและท่านสมภารเจ้าวัดให้ชื่อโรงเรียนว่า "แม่เชยอุปถัมภ์"

3. ลูก ๆ ดูไม่ค่อยมีน้ำใจกับยาย ลูก ๆ นอกจากจะมาขอให้ยายแบ่งสมบัติให้ก่อนที่ยายจะตายแล้ว ยังขายที่ดินที่พ่อแม่หามาได้ด้วยความเหนื่อยยาก โดยไม่แสดงว่าห่วงใยน้ำใจของยายเลย แล้วก็ทอดทิ้งให้อยู่แต่คนเดียว ผู้อ่านอาจเกิดความคิดแทรกว่า ยายคงเป็นคนไม่ค่อยเอ่ยปากให้ลูกรู้ถึงความอ้างว้างเดียวดาย ยายอาจเป็นคนพูดแสดงความรู้สึกไม่ค่อยเป็นอุปนิสัยเช่นนั้นเป็นผลเสียแก่การดำรงชีวิต

4. ยายกับลูก ๆ ไม่ค่อยมีความสนิทสนมกัน ตรงนี้อาจมีความคิดแทรกได้ว่า ที่เป็นอย่างนั้นเพราะยายมุ่งหน้าบำรุงที่ดินด้วยความสนใจในที่ดิน เพราะเหตุที่ได้รวมเนื้อที่ยากมากกับตาเพื่อจะได้เป็นเจ้าของที่ดินนั้น และคงวางใจในเรื่องลูกว่าได้ศึกษาเล่าเรียนก็คงจะมีความคิดและความมีน้ำใจบ้าง

5. บ้านเมืองขยายออกมาเรื่อย ๆ ที่ดินขายแบ่งไว้เฉพาะเป็นที่อาศัย กลายสภาพเป็นที่คับแคบอยู่ท่ามกลางอาคารสมัยใหม่มีราคาสูง ตัวชวยก็เปลี่ยนจากเจ้าของที่ดินมีชื่อเป็นหญิงชราหากินพอเลี้ยงปากเลี้ยงท้องด้วยการเก็บผักขาย แล้วในที่สุดยายก็ลาโลกนี้ไปที่บ้านเล็ก ๆ ของยายซึ่งไม่มีใครให้ความเอาใจใส่ก็เปลี่ยนเจ้าของ เราแทรกความเข้าใจได้ว่า ลูกของยายคงจะขายให้ผู้ที่มิมีเงินมากกว่า เขาได้ใช้ปลูกตึกโอ้อวดกับบ้านเล็กของยายโดยสิ้นเชิง

6. เมื่อลูก ๆ เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ฐานะครอบครัวคงอยู่ในชั้นดี ลูก ๆ สามารถตั้งครอบครัวและย้ายไปหาที่อยู่ใหม่ ยายคงจะไม่ได้อบรมสั่งสอนให้หวงหรือหวงทรัพย์สินสมบัติที่พ่อแม่หามาได้ด้วยความสามารถน้อยยาย ดังนั้น เมื่อเมืองขยายออกมา มีถนนกว้าง มีอาคารสมัยใหม่ตามถนนมา ลูก ๆ ก็ไม่เสียดายสมบัติเดิม พอใจที่จะขายเพื่อได้เงินดีกว่าจะเก็บที่ดินไว้

7. ก่อนที่ลูก ๆ จะเป็นผู้ใหญ่ ตาก็ตาย แต่ยายคนเดียวก็สามารถหาเลี้ยงลูกได้ เราสามารถแทรกความเข้าใจเข้าไปตรงนั้นว่า ยายคงมีเงินจ้างคนช่วยแรงงานได้บ้างแล้ว เพราะได้กล่าวไว้แล้วว่า ตาได้ซื้อที่ดินเพิ่มจนกระทั่งมีที่ดินสุดสายตา

8. ระหว่างที่ตายายเป็นหนุ่มเป็นสาว หางบ้านเมืองกำลังขยายการศึกษา ลูกหลานของคนที่มีฐานะเศรษฐกิจพอสมควร เข้าเรียนในสถานศึกษาได้ง่าย ไม่ค่อยต้องแข่งขันกับลูก ๆ ของตายายจึงมิได้เป็นชาวไร่อย่างพ่อแม่

9. ตากับยายเคยมีชีวิตในสมัยที่คนขยันและอดทน จะหากินได้คล่องและเก็บออกสมบัติได้เป็นอย่างดี

ความคิดเสริม

อาจเกิดขึ้นเป็นต้นว่า เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับยายชวนให้นึกถึงสวัสดิภาพของผู้ชราซึ่งควรจะได้รับเอาใจใส่จากรัฐ โดยเฉพาะมีหลักประกันว่า ผู้ชราไม่ควรจะถูกทอดทิ้งให้รู้สึกอ้างว้างว่าเหวไบบั้นปลายของชีวิต

แบบฝึกที่ 1

อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามท้ายข้อความ

ปัญหาการคุกคามทางเพศในการจ้างงาน และการใช้สตรีเพศเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเช่น เซ็กส์ทัวร์ โซเมณี บริการอาบอบนวดเหล่านี้ คงจะจัดให้หมดไปได้ยาก ถึงแม้ว่าจะมีมาตรการทางกฎหมาย ก็คงช่วยได้ไม่มากนักตราบเท่าที่สังคม โดยเฉพาะผู้ชายยังคงมองสตรีเป็นวัตถุทางเพศ เป็นดอกไม้ หรือตุ๊กตางามๆ เป็นของเล่นของผู้ชายซึ่งเจ้าของทำอะไรก็ได้ สตรีจะสามารถพัฒนาตนเองให้มีบทบาทและสถานภาพทัดเทียมชายได้ ก็ต่อเมื่อสังคมยอมรับผู้หญิงในฐานะที่เป็นบุคคลอย่างจริงจัง และมองคุณค่าของผู้หญิงที่ผลงานและความรู้ความสามารถมากกว่าเนื้อหนังมังสาของเธอ ที่สำคัญคือ ผู้หญิงก็ต้องไม่ยอมให้ตนเองเป็นวัตถุทางเพศด้วย ผู้หญิงจะต้องไม่ยึดความงามของรูปลักษณ์และเส้นทางการเพศของตนเป็นหลักในการแสวงหาความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน แต่น่าจะสร้างความสำคัญและความภาคภูมิใจให้กับตนเองด้วยการฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความสามารถและคุณธรรมมากกว่า

1. จากข้อความนี้ แสดงให้เห็นถึงเจตนาอย่างไรของผู้เขียน

ก. ชื่นชม	ข. ตำหนิ
ค. บ่น	ค. ตักเตือน
ง. ประชดประชัน	

2. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร

ก. ต้องการให้ผู้ชายให้เกียรติผู้หญิง
ข. ต้องการให้ผู้หญิงทำตนให้มีคุณค่า
ค. ต้องการให้ผู้ชายเห็นคุณค่าของผู้หญิง
ง. ต้องการให้ผู้หญิงเห็นคุณค่าของการศึกษา
จ. ต้องการให้เลิกบริการอาบอบนวด เซ็กส์ทัวร์ และโซเมณี

3. นักเรียนคิดว่า เมื่อผู้หญิงได้อ่านข้อความนี้แล้วน่าจะรู้สึกอย่างไร

ก. ไม่ไว้วางใจผู้ชายมากขึ้น

ข. ภูมิใจในคุณค่าแห่งสตรีเพศ

ค. สำนึกในคุณค่าแห่งสตรีเพศ

ง. ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว

จ. เกียดผู้ชายและเรียกร้องสิทธิของตน

4. ผู้เขียนมีความรู้สึกกับผู้หญิงอย่างไร

ก. ยกย่อง

ข. อุดหนุน

ค. ไม่ไว้วางใจ

ง. ไม่เข้าใจ

จ. เห็นอกเห็นใจ

5. นักเรียนมีความคิดแทรก ความคิดเสริมเกี่ยวกับข้อความนี้อย่างไร

.....

.....

.....

แบบฝึกที่ 2

อ่านข้อความแล้วตอบคำถามท้ายข้อความ

ความจริงเรื่องการขาดทุนของ ชสมก. นี้ เป็นเรื่องที่พูดกันมาตลอด และทุกครั้งมักจะลงเอยด้วยการเสนอขึ้นค่าโดยสาร เป็นทางออกที่สร้างความเดือดร้อนให้คนโดยสารโดยเสมอมา การดำเนินงานของ ชสมก. จะมีความลึกลับซับซ้อนเงื่อนไขอย่างไรถึงได้ขาดทุนกันมโหฬารขนาดนี้ เป็นเรื่องที่คนนอก ๆ อย่างเรา ๆ ไม่อาจล่วงรู้ได้

ข้อกังขาระดับชาวบ้านทั่วไปก็คือ ทำไมสมัยก่อนที่การเดินรถเมล์เป็นของเอกชน รถเมล์ของบริษัทนายเลิศ รถเมล์เขียวศรีนคร ฯลฯ นั้น ทำไมเขาได้กำไรกันดี แต่พอรัฐบาลเอามาทำเองกลับขาดทุนป่นปี้

ผมไม่เห็นด้วยกับความคิดที่เคยมีผู้เสนอแนะว่า ควรโอนกลับไปให้เอกชนทำ เพราะนั่นเป็นการถอยหลังเข้าคลอง และเป็นการห่อหุ้มความล้มเหลวกับการดำเนินรัฐวิสาหกิจจนเกินไป

การเอากิจการสาธารณูปโภคมาดำเนินงานโดยรัฐเองนั้นเป็นเรื่องที่ถูกต้องแล้ว เพราะเป็นกิจการใหญ่โตเกี่ยวข้องกับมหาชน หากบริหารกันดี ๆ ก็จะได้กำไรเข้ารัฐ เท่ากับผลกำไรจากเงินของประชาชนผู้บริโภคมาสู่ประชาชนอีก

1. ผู้เขียนเขียนข้อความด้วยเจตนาอย่างไร

ก. ตำหนิ

ข. วิงวอน

ค. เร่งเร้า

ง. ประชดประชัน

จ. แสดงความกลางแกลงใจ

2. ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างไร

ก. ไม่เห็นด้วยกับการขึ้นค่ารถเมล์

ข. ไม่พอใจที่กิจการ ชสมก. ขาดทุนมากมาย

ค. แฉการโกงกินในการบริหารงานของ ชสมก.

ง. ไม่เห็นด้วยกับการโอนงานของ ชสมก. ไปให้เอกชนทำ

จ. เสนอแนะให้รัฐบาลปรับปรุงการบริหารงานของ ชสมก.

3. ทำไมผู้เขียนจึงกล่าวว่า "ผมไม่เห็นด้วยกับความคิดที่เคยมีผู้เสนอแนะว่า ควรโอนกลับไปให้เอกชนทำ"

ก. เพราะจะได้นำกำไรเข้ารัฐ

ข. เพราะเป็นการถอยหลังเข้าคลอง

ค. เพราะผู้เขียนไม่ไว้วางใจจะให้เอกชนทำ

ง. เพราะกิจการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับมหาชนนั้น รัฐควรเป็นผู้ดำเนินงาน

จ. เพราะเป็นการแสดงความท้อแท้หมดอาลัยกับการดำเนินรัฐวิสาหกิจจนเกินไป

4. นักเรียนมีความคิดแทรก ความคิดเสริมเกี่ยวข้องกับข้อความอย่างไร

.....

แบบฝึกที่ 3

อ่านเรื่องแล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง

ลุงอ้วนมีร้านขายของเล่นอยู่ที่หัวมุมถนนสองสามสายมาบรรจบกัน ร้านของลุงอ้วนแปลกกว่าร้านของคนอื่น ๆ เพราะของในร้านทุกชิ้นแกะสลักด้วยไม้ ลุงอ้วนจะนั่งแกะตุ๊กตา กวาง ไก่ ห่าน และสัตว์อื่น ๆ อยู่หน้าร้านของแกทุกวัน

ทุกคนในเมืองไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่รู้จักร้านของลุงอ้วนกันทุกคน และรู้จักชอบพอลุงอ้วนทั้งนั้น ลุงอ้วนเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใสและนิสัยดีมาก ใครต่อใครจะแวะร้านลุงอ้วน ดูลุงอ้วนแกะสลักตุ๊กตาหรือสัตว์แบบใหม่ ๆ

"เวลาทำงานยังงี้ลุงมีความสุขมาก" ลุงอ้วนบอกเด็กทั้งชายหญิงที่ชอบแวะมาเที่ยวในร้านของแกตอนโรงเรียนเลิก ทุกคนก็เห็นอยู่แล้วว่าลุงอ้วนมีความสุขในเวลาทำงาน นัยน์ตาของแกเป็นประกาย แก้มเปล่งปลั่งและพร้อมที่จะยิ้มอยู่เสมอ

วันหนึ่งมีคนแปลกหน้ามาจากเมืองอื่นเข้ามาในร้านของลุงอ้วน เขาพิจารณางานแกะสลักของลุงอ้วนแล้วบอกว่า "ฝีมือดีจริง ๆ" เขาหยิบตุ๊กตาตัวหนึ่งขึ้นมาพินิจ

"ผมก็ทำสุดฝีมือแหละครับ" ลุงอ้วนบอก

"ฝีมือดีมากจริง ๆ นะ ขนาดมือรางวัลทีเดียว" เขาหยิบตุ๊กตาไก่และกวางขึ้นมาพินิจอีก "คุณควรส่งเข้าไปในเมืองหลวง เขามีการประกวดกันบ่อย ๆ รางวัลตั้งห้าพันเชียนนะ" นัยน์ตาลุงอ้วนวาววับด้วยความตื่นเต้นและประหลาดใจ

"ห้าพันเชียวหรือ ไต๋มาก็สบายไปตั้งนาน เก็บไว้เป็นทุน"

ลุงอ้วนมองตุ๊กตาพวกนั้นแล้วส่ายหน้า "ผมไม่คิดว่าตุ๊กตาพวกนี้จะดีพอ มันไม่สมควรกับเงินตั้งห้าพัน ผมแกะใหม่ดีกว่า ผมจะแกะตุ๊กตาที่ดีที่สุดสวยที่สุดทีเดียว สวยกว่าที่คุณเคยเห็นเป็นไหน ๆ"

เมื่อคนแปลกหน้าไปแล้ว ลุงอ้วนก็ลงมือแกะตุ๊กตาตัวใหม่ แกทำงานหนักอยู่หลายอาทิตย์ และความเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นกับลุงอ้วน

ดวงหน้าของแกชักซีดเซียว แก้มตอบ แก้มไม่หิวเราะและคุยเล่นกับเด็ก ๆ ที่แวะเข้ามาในร้านของแกตามเคย สีหน้าของแกหมกหมุ่นอยู่ตลอดเวลา

"ลุงอ้วนเป็นอะไรไป" พวกเด็ก ๆ สงสัยและถามกันเอง พวกเขาแวะเข้ามาดูลุง

อ้วนเหมือนกันแต่เห็นสีหน้าเครียด ๆ ของแกแล้วก็พากันดอย ลุงอ้วนงานยุ่งมากเกินไป

แต่แล้ววันหนึ่งเด็ก ๆ มองเข้าไปในร้านก็ได้เห็นลุงอ้วนยิ้มเหมือนเดิม แกโบกมือให้เด็ก ๆ ด้วย พวกเขาวจึงเดินเข้าไปในร้าน ท่าทางลุงอ้วนมีความสุขดี

"ลุงกังวลมากเกินไปเรื่องจะเป็นเมื่อรางวัลอะไรนั้น ไม่ไหวเลย" ลุงอ้วนอธิบาย "แทนที่จะสนุกกับการทำงานก็ต้องมาหน้าคำคร่ำครึยดกกลัวจะไม่ชนะ ลุงควรจะทำงานไปเรื่อย ๆ ตามความพอใจ ทำให้สุดฝีมืออย่างเคย ไม่ไหว ลุงไม่มีความสุขทั้งวัน"

ลุงอ้วนถอนใจแล้วพูดต่อ

"ทีนี้ลุงจะเลิกนึกถึงเรื่องรางวัลเสียที ลุงจะทำงานเพราะชอบและรักงานของลุง ไม่ใช่เพราะอยากได้รางวัล ไม่ได้ดีแล้วไป" แล้วลุงอ้วนก็หัวเราะ

ในที่สุดทุกตัวใหม่ของลุงอ้วนก็เสร็จเรียบร้อย ลุงอ้วนส่งเข้าไปประกวดในเมืองหลวง ลุงอ้วนรออยู่ไม่นานนักผลการประกวดก็ออกมา ลุงอ้วนได้รางวัลจริง ๆ ลุงอ้วนดีใจมาก

"ลุงอ้วนมีความสุขมาก แต่ลุงจะไม่มีวันทำงานเพื่อรางวัลอย่างเดียวยีกแน่ ๆ หากความสุขไม่ได้เลย ลุงสนุกกับการทำงานและสลักของลุง ลุงมีความสุขที่ได้แกะไม้เป็นรูปอะไรสวย ๆ น่ารัก ไม่ใช่เพื่อประกวด" ลุงอ้วนบอกเด็กทุกคน

1. ความคิดสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร

ก. ควรทำงานให้ดีที่สุดด้วยใจรัก

ข. ความหวังเป็นพลังแห่งความสำเร็จ

ค. การทำอะไรแต่พอเหมาะเป็นคุณสมบัติ

ง. ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

จ. รู้สิ่งใดให้กระจำงแต่อย่างเดียว จงให้เชี่ยวชาญเกิดจะเกิดผล

2. "เวลาทำงานยังงี้ ลุงมีความสุขมาก" ข้อความนี้แสดงว่าลุงอ้วนเป็นอย่างไร

ก. ตั้งใจทำงาน

ข. พอใจงานที่ทำ

ค. เอาใจใส่งานที่ทำ

ง. เห็นคุณค่าของการทำงาน

จ. ประสบความสำเร็จในการทำงาน

3. "ผมก็ทำสุดฝีมือแหละครับ" เป็นคำกล่าวด้วยความรู้สึกอย่างไร
- ก. อยากโอ้อวด ข. กระหม่อมใจ
ค. ตื่นเต้น ง. ภูมิใจ
จ. จริงใจ
4. อะไรเป็นสาเหตุให้ลุงอ้วนเกิดการเปลี่ยนแปลงหลังจากที่ขายแปลงหน้าจากไปแล้ว
- ก. ความอยากไปเที่ยวเมืองหลวง ข. ความไม่พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่
ค. ความเกรงว่าจะมีผู้อื่นสามารถกว่าตน ง. ความเอาจริงเอายิ่งในการทำงาน
จ. ความกังวลใจในงานที่ทำมากเกินไป
5. ลักษณะเด่นของลุงอ้วนเป็นอย่างไรร
- ก. อุตสาหะดี ข. มีอารมณ์ขัน
ค. ใจกว้าง ง. จริงจัง
จ. ใจดี
6. คำว่า "มือรางวัล" ในที่นี้หมายถึงอะไร
- ก. ผู้มีความสามารถถึงขั้นได้รับรางวัล ข. ผู้ได้รับรางวัลเพราะมิดี
ค. ผู้ชำนาญในเรื่องรางวัล ง. ผู้มีความสามารถดีเด่น
จ. ผู้ชำนาญในการทำงาน
7. "แล้ววันหนึ่งเด็ก ๆ ก็ได้เห็นลุงอ้วนยิ้มเหมือนเดิม..." เพราะเหตุใดลุงอ้วนจึงเป็นเช่นนั้น
- ก. เพราะเขาทำงานเสร็จตามต้องการ
ข. เพราะเขาเปลี่ยนใจไม่ส่งงานไปประกวด
ค. เพราะผลงานของเขาชนะการประกวด
ง. เพราะเขาเห็นว่าไม่มีประโยชน์ที่จะทำงานอย่างทุ่มเท
จ. เพราะเขาพบความจริงว่าควรทำงานด้วยใจรักมากกว่าหวังผลอื่น ๆ
8. นักเรียนมีความคิดแทรก ความคิดเสริมเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไรบ้าง
-
.....

8. นักเรียนมีความคิดแทรก ความคิดเสริมเกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง

.....

.....

แบบฝึกที่ ๕

อ่านเรื่อง ว่าวกลากับสายป่าน แล้วตอบคำถามท้ายเรื่อง

จะชอกกล่าววว่าวกลาตัวกล้าหาญ
พอขึ้นฟ้าควาสายหลายกระบวน

ปิดลูกปลาเต็มตัวหัวใสดุค
เสียงอูดอูดอยู่ที่ไหนก็ได้ยิน
ขึ้นก็อูดลงก็อูดพูดเสียงลั่น
อูดอูดนั้นมันว่าตัวข้าน

ถึงหงส์เฒ่าเหล่ากอจะข่อยขอย
อันพ้อข้าคือไม้ไผ่ชั่วคราว
พวกโง่โง่ที่เกิดกำเริบตัว
จะถือชื่อชื่อลายใครใครเกรง
แต่ตัวข้าชอกข้าเหมือนหนามเหน็บ
ด้วยสายป่านรัดครึ่งตรึงอร่า

มันคิดแล้วร้องคำอ้ายหมาป่าน
ข้าเป็นว่าเจ้าเห็นว่าข้าเป็นควาย
เร็วเร็วเหยยปล่อยข้าอ้ายบ้าเอ๋ย
มาหนวงเหนียวข้าไว้ทำไมกัน

ฝ่ายสายป่านฟังวาจากูลากล่าว
ปล่อยกลาหัวรันไปทันใด
พอสิ้นที่เหนียวรังก็กว้างแกว่ง
หัวหิมดินดั่งโป้งเลย ไตรงเปิง

ชายหรือหญิงทั้งวินัยหมายสนุก
หัวมนุษย์สุดจึ่งหัวคปัฐี

ผู้ชำนาญผูกมัดได้สัดส่วน
ไม่หุคม้วนหัวคว่ำลงต่ำดิน
มันก็พูดร้องไต่ดั่งใจดวล
ไม่สุดสิ้นเสียงขรมเมื่อลมดี
เคยสำคัญว่าตัวเก่งแบ่งศักดิ์ศรี
อยู่เมธีรูปร่างเหมือนอย่างคาว
แต่ซาลอยถึงฟ้าเวหาหา
กระดากว่าวนั้นแลแม่ข้าเอง
จงดูจำข้าไว้ให้เหมาะเหมง
พวกนักเลงน้อมหัวกลัวเคศา
หัวใจเจ็บปวดแสบแทบสังขาร
มิให้ซาลอยเลี้ยวเหี่ยวสลาย
เจ้ารุกรานชมข้ามาข้าหลาย
แก่งทำลายเสรีทุกวี่วัน
ข้าจะเลยลอยเข้าไปในสวรรค์
ทำผูกพันหาเรื่องให้เคืองใจ
ไม่ยากสาวต่อคำที่รำไซ
กลาใหญ่ชอบขึ้นก็รื่นเริง
ไปตามเพลงลมหาดลาเหลิง
ก็เสียเชิงสิ้นชื่อที่ถือดี
จะสิ้นสุขภำสรดสลดศรี
ใครเล่ามีกรรมสิทธิ์อิสรา.

1. เรื่องนี้ให้ความคิดสำคัญว่าอย่างไร
 - ก. เสรีภาพที่ชาวเครื่องหนึ่งขังยอมหายนะ
 - ข. ความประมาทเป็นหนทางแห่งความตาย
 - ค. พุทธเป็นศรีแก่ตัว พุทธชั่วอัปราชัย
 - ง. ทำอะไร โดยไม่คิดยอมผิดพลาด
 - จ. อย่าใฝ่สูงจนเกินศักดิ์
2. จุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องนี้คืออะไร
 - ก. ให้ความบันเทิง
 - ข. ให้ความรู้
 - ค. ให้แง่คิด
 - ง. ให้เหตุผล
 - จ. ให้อารมณ์สะเทือนใจ
3. เรื่องนี้เปรียบเทียบว่าวาวุฒาเหมือนคนประเภทใด
 - ก. คนพาล
 - ข. คนปากจัด
 - ค. คนกล้าน้ำขึ้น
 - ง. คนทะเยอทะยาน
 - จ. คนยโสขาดความยั้งคิด
4. "พวกโง่โง่ที่เกิดกำเนิดต่ำ
จะเลื่องชื่อลือลายใครใครเกรง
บทประพันธ์ตอนนี้เป็นคำกล่าวชนิดใด
 - ก. โอ้อวด
 - ข. ก้าวร้าว
 - ค. ขอความเห็นใจ
 - ง. แสดงความภูมิใจ
 - จ. ถูกเหยียดหยาม
5. เพราะอะไรสายป่านจึงยอมปล่อยว่าววุฒาไปโดยดี
 - ก. ต้องการให้ว่าววุฒาได้รับบทเรียน
 - ข. ต้องการทำลายว่าววุฒา
 - ค. ไม่อยากขัดใจว่าววุฒา
 - ง. โกรธเคืองที่วุฒาว่าววุฒาคำ
 - จ. น้อยใจที่วุฒาว่าววุฒาว่า
6. เรื่องราวของว่าววุฒาจบลงอย่างไร
 - ก. ว่าววุฒาติดพันกับยอดไม้
 - ข. ว่าววุฒาได้ห้องเหี่ยวตามสบาย
 - ค. ว่าววุฒาดีใจที่เอาชนะสายป่านได้
 - ง. ว่าววุฒาตกลงจากท้องฟ้า ห้างยับเยิน
 - จ. ว่าววุฒาถูกลมพัดพาไปอย่างไร้จุดหมาย

7. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของว่าวกลานั้นสรุปได้ว่าอย่างไร

ก. ชีวิตจะดีเพราะมีปัญหา

ข. เพราะรักสนุกจึงหุ่กซัดนั้ด

ค. ชีวิตหิ่กนาศเพราะขาดวินัย

ง. คิดผิดไม่รักษามิตรไว้กับตัว

จ. เพราะไม่เชื่อผู้ใหญ่จึงถึงตัว

8. นักเรียนมีความคิดแทรก ความคิดเสริมเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร

.....

เฉลยแบบฝึก

แบบฝึกที่ 1

1. ก
2. ข
3. ค
4. จ

แบบฝึกที่ 2

1. จ
2. ง
3. ง

แบบฝึกที่ 3

1. ก
2. ข
3. จ
4. จ
5. ก
6. ก
7. จ

แบบฝึกที่ 4

1. ก
2. ค
3. จ
4. ก
5. ก
6. ง
7. ค

สำหรับข้อสุดท้ายของแบบฝึกทั้ง 4 แบบ ส่งให้อาจารย์ผู้สอนตรวจ

ตอนที่ 4 การถามและการตอบ

ความคิดรวบยอด การถามและการตอบเป็นการแสวงหาความรู้ โดยตั้งคำถามให้ตรงจุดประสงค์ของผู้ถาม และตอบให้ตรงคำถาม

จุดประสงค์ปลายทาง นักเรียนสามารถตั้งและตอบคำถามจากเรื่องได้

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกข้อควรคำนึงในการตั้งคำถามที่ดีได้
2. ตั้งคำถามตามจุดประสงค์จากข้อความที่กำหนดให้ได้
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามและคำตอบที่กำหนดให้ได้

กิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. เล่นเกมหาถู
2. เลือกศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ 1 ใน 2 ข้อ ต่อไปนี้
 - 2.1 เอกสารความรู้เรื่อง "การถามและการตอบ"
 - 2.2 หนังสือวรรณวิจิตร เล่ม 2 หน้า 95 และหนังสือทักษะพัฒนา เล่ม 2 บทที่ 10 หน้า 183 - 189
3. ทำกิจกรรมตามใบงาน 4.1 , 4.2 , 4.3

เกมหาจุด

สมมุติให้นักเรียนเป็นนักเขียนข่าวบุคคลของหนังสือนิตยสารฉบับหนึ่ง หลังจากที่ได้สัมภาษณ์ พ.ต. ศิริลักษณ์ ศรีเมือง ผู้ชีวิตของผู้นำราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร พล.ต. จำลอง ศรีเมือง นักเรียนกลับมาจับคู่คำถามคำตอบ โดยนำหมายเลขข้อของคำตอบมาเขียนเรียงต่อคำถามที่ตรงกัน (ใช้เวลา 2 นาที)

คำถาม

1. เมื่อรู้จักกับคุณจำลองครั้งแรก รู้สึกว่าท่านเป็นคนอย่างไร
2. การถือศีลพรหมจรรย์ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาเปลี่ยนไปไหม
3. เมื่อทราบว่าคุณจำลองได้ตำแหน่งผู้นำราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร รู้สึกอย่างไร
4. เมื่อคุณจำลองตัดสินใจลงรับเลือกตั้ง ที่เห็นด้วยหรือไม่
5. จะรณรงค์ให้ผู้หญิงหันมาใช้ชีวิตที่เรียบง่ายหรือไม่
6. ปรัชญาแผนอนาคตร่วมกันไหม
7. บั้นปลายชีวิตจะทำอะไร
8. ไม่มีลูกไม่เหงาหรือ

คำตอบ

- (1) ไม่เห็นด้วย กลัวถูกคำว่า ถ้าจะลงสมัครก็ให้ลงอิสระจะได้รักษาความเป็นกลางได้
- (2) ดีใจ ที่คนหันมาสนใจมังสวิรัต
- (3) คงแก่เรียน จริงจัง มั่นคง และมีอารมณ์ขัน
- (4) ไม่...ปฏิบัติธรรมได้ตลอดตัวเพราะไม่มีห่วง
- (5) ไม่ต้องแล้ว มีแผนเดียว เดินตามทางพระพุทธเจ้า
- (6) ก็ฟัง คุณจำลองเป็นคนฟังเหตุผล แต่จะตัดสินใจเอง
- (7) ทั้งดีใจและหนักใจ ดีใจที่ประชาชนสนับสนุน หนักใจเพราะงานหนัก.เป็นงานใหญ่
- (8) ก็พูดเหมือนกันว่างานนี้เป็นงานหนัก แต่ก็มีคนช่วยมาก
- (9) ปกติมีความรักฉันเพื่อน ฉันก็รักอยู่แล้ว เราก็ยังเหมือนเดิม แต่เปลี่ยนความรักจากสองคนให้กว้างออกไปสู่คนอื่น

- (10) เอาเป็นว่า จะทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ถ้าใครเห็นดีก็ทำตามแล้วกัน
 (11) ปลุกฤๅไว้แล้ว จะไปอยู่ที่นั่น
 (12) ไม่.. ถ้านักปฏิบัติธรรมถูกไล่ให้ไปปฏิบัติธรรมเสียหมดแล้ว นักการเมืองที่
 ไม่ดีก็เล่นกันละเลย เมื่อไรจะแก้ไขได้

ประโยชน์ที่ได้รับ

นักเรียนจะเห็นได้ว่า การที่จะจับคู่คำถามคำตอบได้นั้น ต้องเข้าใจคำถามว่าถามเรื่องอะไร คำนใด จึงสามารถหาคำตอบที่มีเนื้อหาตรงกันได้ เกมนี้แสดงให้เห็นชัดว่า การตอบที่ฉับนั้นคือ ตอบให้ตรงคำถามนั่นเอง

(๗) ๘

(11) ๒ (5) ๑ (01) ๕ (1) ๗ (2) ๔ (6) ๒ (๔) ๑

ขยายผล

เอกสารความรู้
"คำถามและคำตอบ"

ป. ข้อมาจากปฐกา คือการถาม เป็นหัวใจนักปราชญ์ข้อที่ 3 ตามธรรมดาไม่มีใครรู้
ทุกสิ่งทุกอย่างได้ เมื่อเราฟังหรืออ่านข้อความหรือด้อยคำใดที่สงสัย ก็คิดตรึกตรอง กันกว่าหา
ความเข้าใจ ถ้ายังไม่เข้าใจก็ต้องสอบถามผู้ที่เรานั้นใจว่าเขารู้ ไม่ควรกระดากอายในสิ่งที่
เราไม่รู้ การถามจึงเป็นวิธีแสวงหาความรู้ที่สำคัญ

จุดประสงค์ของการถาม ผู้ถามและผู้ตอบต้องรู้จักจุดประสงค์ของการถามว่าถามเพื่ออะไร
จะได้ตั้งและตอบคำถามตรงจุดประสงค์ที่ต้องการ จุดประสงค์ของการถามอาจแยกได้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้ข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นจากอีกฝ่ายหนึ่ง

2. เพื่อตรวจสอบว่าอีกฝ่ายหนึ่งรู้ข้อเท็จจริงหรือไม่ มีความคิดเห็นอย่างไร เช่น ครู
ถามนักเรียนในการสอบ กรรมการซักถามผู้เข้าสอบสัมภาษณ์ นายซักถามพยานในศาล เป็นต้น

3. เพื่อใช้เป็นกลวิธีในการให้ความรู้หรือให้ข้อคิดเห็นบางประการแก่ผู้ฟัง ผู้ถามจะ
ตั้งคำถามเพื่อขั้วผู้ให้คิด แล้วจึงตอบคำถามนั้น จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้น เช่น เทศน์ปฐกา
วิไลชนา

4. เพื่อแสดงอหยาตัยไมตรี คำถามอาจใช้เป็นคำทักทายตามมารยาทสังคมได้ เช่น
ไปไหนมา กินข้าวหรือยัง กลับแล้วหรือ

5. เพื่อแสดงความสนใจ การใช้คำถามบางครั้งเป็นเครื่องแสดงว่า ผู้ถามสนใจ
เรื่องราวที่ผู้อื่นเล่าหรือบรรยายให้ฟัง

วิธีถาม การตั้งคำถามแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์ของผู้ถาม จะประมวลมาเฉพาะ
วิธีถามที่ใช้กันอยู่เสมอ ดังต่อไปนี้

1. ถามข้อเท็จจริง คำถามประเภทนี้มักใช้คำว่า ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
ทำไม ฯลฯ ตัวอย่าง

ใครเป็นนักวิทยาศาสตร์คนแรกที่ประดิษฐ์หลอดไฟฟ้า

อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวชนบทอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองหลวง

เขื่อนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยอยู่ที่ไหน ทรัพย์สินเปิดเมื่อไร

2. ถามความคิดเห็น คำถามประเภทนี้อาจมีคำ ใคร อะไร อย่างไร ฯลฯ เช่นเดียวกับถามข้อเท็จจริง แต่ผู้ถามต้องการให้ผู้ตอบให้เหตุผล เสนอแนะ ประเมินค่า วิเคราะห์ สันนิษฐาน คาดคะเน ฯลฯ ตัวอย่าง

ท่านเห็นว่า การลดค่าเงินบาทจะเกิดผลกระทบกระเทือนต่อค่าครองชีพของประชาชนโดยทั่วไปอย่างไร เพียงใด

การเล่นปริศนาคำทายมีประโยชน์แก่การฝึกเชาว์ปัญญาอย่างไร

ทำไมบทเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนขึ้นเรือนขุนช้าง จึงเป็นที่นิยมชมชอบของผู้อ่านมากกว่าตอนอื่น

การถามความคิดเห็น อาจใช้คำกริยาเกี่ยวกับความคิดเห็นกำกับไว้ด้วย เช่น ท่านคิดไหมว่า ท่านเข้าใจว่าอย่างไร

3. ถามเพื่อทดสอบ คำถามประเภทนี้อาจมีการออกคำสั่ง เพื่อให้รู้ว่าควรตอบแนวใด มากน้อยเพียงใด ตัวอย่าง

จงบรรยายลักษณะนิสัยของตัวละครที่ท่านชอบในบทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

จงเปรียบเทียบลักษณะภูมิอากาศของประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย

จังหวัดเชียงใหม่กับจังหวัดนครราชสีมาเหมือนหรือต่างกันอย่างไร จงเปรียบเทียบ

ในหัวข้อ ก. อาชีพ ข. สภาพภูมิประเทศ ค. ภูมิอากาศ

4. ถามโดยบอกที่มาของคำถาม การบอกที่มาของคำถามช่วยให้ผู้ตอบเข้าใจมูลเหตุที่ถามและช่วยทำให้คำถามนั้นสุภาพนุ่มนวลขึ้น ตัวอย่าง

มีผู้ใจจันทันว่า จะยุบชั้นเรียนของโรงเรียนประจำอำเภอให้เหลือเพียงชั้นมัธยมต้นเท่านั้น กระผมจึงให้ท่านได้โปรดชี้แจงว่าความจริงในเรื่องนี้เป็นอย่างไร

5. ถามให้ตอบได้หลายทาง เป็นคำถามที่เหมาะสมสำหรับการคิดร่วมกันในกลุ่ม เพื่อให้ได้ความคิดที่แยกคายที่สุด หรือได้ข้อเท็จจริงที่แม่นยำที่สุด คำถามประเภทนี้ยังช่วยให้ได้รับความรู้และความคิดที่กว้างขวาง ตัวอย่าง

การพบแหล่งน้ำมันในอ่าวไทยเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในด้านใดบ้าง ในการออกค่ายหักแรมครั้งนี้ เราจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง

ข้อคำนึงในการถาม การถาม เป็นวิธีแสวงหาความรู้และแสดงความเป็นมิตร แต่ถ้าถามไม่ดี เราอาจไม่ได้รับความรู้และสัมพันธ์ภาพอาจขาดลงได้ อีกประการหนึ่ง การถามเป็นการหาคำตอบเพื่อจากผู้รับคำถาม ผู้ถามจึงต้องรักษาสัมพันธ์ภาพและพยายามให้ได้คำตอบที่ต้องการ ข้อคำนึงในการถามมีดังนี้

1. มารยาท ในการถามต้องแสดงให้เห็นเขาทราบว่า ถามเพื่อต้องการความรู้จริง ๆ ด้วยความเคารพ ไม่ใช่ถามเพื่อสอบภูมิ ถามเพื่อขัดคอ หรือถามเพื่อข่มเขาให้ได้าย ไม่ถามเรื่องส่วนตัว ถ้าจำเป็นต้องถาม ต้องกล่าวขอภัย หรือถามโดยอ้อม ละเว้นคำถามที่ไม่สุภาพ คำถามที่ก่อความอับอาย คำถามที่กระทบกระเทือนผู้อื่น
2. บุคคล พิจารณาว่าผู้ที่เรามาเป็นใคร มีความรู้ ความคิดเพียงใด มีความสัมพันธ์กับเราแค่ไหน เพื่อรู้ว่าควรถามเรื่องใด ใช้คำพูดอย่างไร
3. กาลเทศะ ก่อนถามควรพิจารณาถึงอารมณ์ โอกาส สถานที่ และสภาพแวดล้อมของผู้รับคำถามด้วย
4. สาระ คำถามควรมีสาระซึ่งแสดงว่าผู้ถามสนใจจริง ๆ และมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นพอสมควร คำถามชนิดนี้มักเกี่ยวกับแง่คิดหรือเป็นหัวใจของเรื่อง
5. ภาษา คำถามควรกระชับรัด ชัดเจน ไม่สับสน ไม่ถามหลาย ๆ ประเด็นพร้อมกัน

วิธีตอบ ก่อนตอบต้องเข้าใจคำถามเป็นอย่างดีแล้ว ถ้าไม่แน่ใจควรถามซ้ำหรือหวนคำถามเสียก่อน วิธีตอบที่ดีควรเป็นดังนี้

1. ตอบให้ตรงคำถาม
2. ตอบให้แจ่มแจ้ง ไม่เยิ่นเย้อ ไม่คั่นกันเอง ถ้าจำเป็นต้องตอบยาวควรสรุปประเด็นในตอนท้ายด้วย
3. ตอบให้ครบถ้วนทุกคำถาม ทุกประเด็น เช่น
ถาม ประโยคความเดียวคืออะไร ต่างกับประโยคความซ้อนและประโยคความรวมอย่างไร

ตอบ ประโยคความเดียวคือ ประโยคที่มีใจความเดียว ประกอบด้วยประธาน ตัวแสดง และอาจมีกรรมด้วย

คำตอบนี้ไม่ครบถ้วน เพราะไม่ได้ตอบคำถามที่ว่า ประโยคความเดียวต่างกับประโยคความซ้อนและความรวมอย่างไร

ข้อคำนึงในการตอบ การตอบคำถามช่วยให้การสื่อสารไม่หยุดชะงัก ผู้ที่ถูกถามแล้วไม่ยอมตอบ นอกจากแสดงว่าไม่รู้หรือไม่มีความคิดเห็นแล้ว ยังอาจแสดงว่าไม่สนใจหรือไม่แสดงความเป็นมิตร ในการตอบคำถามมีข้อควรคำนึงดังต่อไปนี้

1. การจับประเด็นคำถาม ผู้ตอบควรจับประเด็นให้ได้ว่า ส่วนใดเป็นคำถาม ส่วนใดเป็นเพียงข้อความแวดล้อม การตอบควรตอบในแง่ใดบ้าง ตอบทุกคำถาม ทุกประเด็น
2. ภาษา ผู้ตอบต้องคำนึงถึงลักษณะผู้ฟัง ฐานะ ทัศนความรู้ เพื่อใช้ภาษาให้เหมาะสม
3. มารยาท ผู้ตอบต้องคำนึงทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา หลีกเลี่ยงคำตอบที่กระหืดกระหือนต่อผู้อื่น น้ำเสียงสุภาพ หอดสายตาไปยังผู้ถาม ถ้าอยู่ในห้องเรียน นักเรียนอาจต้องยืนขึ้นตอบครู หรือในขณะที่กำลังเดินอยู่ ควรหยุดเดินแล้วจึงตอบ

ใบงานที่ 4.1

"การถาม"

การถาม เป็นการส่งสาร โดยมีจุดประสงค์จะให้อีกฝ่ายหนึ่งบอกเล่าข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็น หรือเป็นการแสดงความเป็นมิตร สำหรับนักเรียนมักต้องใช้คำถามเพื่อให้ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นมากกว่าจุดประสงค์อื่น จึงควรฝึกการตั้งคำถามประเภทนี้

ตัวอย่าง จากข้อความนี้ ให้ตั้งคำถามเพื่อถามข้อเท็จจริง 2 ข้อ เพื่อถามความคิดเห็น 1 ข้อ

"ภายในห้องพักแพทย์ของแผนกัลยกรรม มีชายคนหนึ่งชื่อ นูต เขากำลังยืนคาบบุหรี่ มุมปากไปพลาง ล้างแก้วไปพลาง อีกคนหนึ่งชื่อ เสนาะ แพทย์ประจำบ้านปีที่ 2 กำลังจวนอยู่กับหมั่นบนโต๊ะ ควันบุหรี่และเสียงไอของนูต เป็นสิ่งที่ก่อความรำลึกของเสนาะเป็นอย่างดี นูตไอโซลก ๆ ทีหนึ่ง เสนาะก็เงยหน้าขึ้นมองทีหนึ่ง เขาไม่เข้าใจเลยว่า ทำไมคนเราจึงได้พอใจการทำลายสุขภาพของตนเองถึงเพียงนี้"

ถามข้อเท็จจริง

1. ระหว่างนูตกับเสนาะ ใครมีสุขภาพแข็งแรงกว่ากัน
2. เสนาะไม่มีสมาธิทำงานเพราะเหตุใด

ถามความคิดเห็น

3. นอกจากบุหรี่แล้ว นักเรียนคิดว่า อะไรบ้างที่มนุษย์มักนำมาทำลายสุขภาพตนเอง

แบบฝึกหัดที่ 1 อ่านข้อความนี้แล้วนำมาตั้งคำถามถามข้อเท็จจริง 2 ข้อ ถามความคิดเห็น 1 ข้อ

"โซเป็นอาหารที่มีคุณค่ามาก เพราะมีธาตุอาหารต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ร่างกาย โซมีโปรตีนสูงมาก และโปรตีนเป็นอาหารที่จำเป็นสำหรับเด็กที่กำลังเจริญเติบโต คุณค่าทางอาหารของโซขาวและโซแดงแตกต่างกัน โซแดงมีโปรตีน โซมัน และเกลือแร่ที่จำเป็นแก่ร่างกาย เช่น เหล็ก แคลเซียม และวิตามินเอ วิตามินดี วิตามินบี หอสมควร โซขาวมีโปรตีนเท่าโซแดง มีโซมันน้อยกว่า แต่วิตามินบี 2 และกำมะถันมาก คุณค่าทางอาหารของโซดีเกือบเท่านม เพียงแต่มีแคลเซียมน้อยกว่านมเท่านั้น"

ถามข้อเท็จจริง

1.
2.

ถามความคิดเห็น

3.

แบบฝึกหัดที่ 2 อ่านข้อความมาแล้วนำมาตั้งคำถามตามข้อเท็จจริง 1 ข้อ ตามความคิดเห็น 1 ข้อ

"คุณรู้ไหม เด็กไทยเป็นโรคขาดอาหารตายกันถึงปีละประมาณ 55,000 คนแล้ว ยังเป็นโรคขาดอาหารที่ยังไม่รุนแรงถึงตายอีกเป็นแสน เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นแล้วในประเทศไทยที่เคยมีคำกล่าวว่า "แม่เตหมายังไม่อดตาย" แต่เด็กไทยนั้นแหละตายไปแล้วเรียบร้อย"

ถามข้อเท็จจริง

1.
2.

ใบงานที่ 4.2

"การถาม"

การถาม เป็นวิธีแสวงหาความรู้และแสดงความเป็นมิตร แต่ถ้าถามไม่ดี อาจจะไม่ได้รับทั้งความรู้และความสัมพันธ์อันดีขาดสะบั้นลงได้ ผู้ถามจึงต้องระวังรักษาสัมพันธภาพไว้ในขณะเดียวกันที่พยายามให้ได้คำตอบที่ต้องการ ข้อที่ต้องคำนึงมากที่สุด คือ มารยาทในการถาม นักเรียนพึงฝึกสังเกตคำถามที่ได้พบเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้คำถามในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่าง อ่านข้อความแล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามที่ปรากฏ

"ฉันได้นั่งข้างหลังคนขับ คนที่นั่งข้าง ๆ ฉันเป็นผู้ชายชาวศรีลังกาผิวดำมืด แต่ดูสนุกสนานและเป็นคนเอื้อเฟื้อ เมื่อรถถึงปลายทาง เขาช่วยยกกระเป๋าให้ฉัน เอาไปใส่ตู้เก็บของผู้โดยสารให้ และยังซื้อกาแฟมาให้ฉันอีก ยายเหม่ที่นั่งกั้นกาแฟอยู่โต๊ะข้าง ๆ ชะโงกหน้ามาถามว่า "นั่นสามีมุขหรือ" ฉันลุนกิก"

ความคิดเห็น เหม่เห็นการกระทำของชายชาวศรีลังกาแล้วสรุปเอาเองว่า คงจะเป็นสามีภรรยา กัน แต่เพื่อความแน่ใจจึงถาม "ฉัน" ว่า "นั่นสามีมุขหรือ" คำถามนี้เป็นคำถามละลวยละลวงเรื่องส่วนตัว ถือว่าผิดมารยาท โดยเฉพาะกับผู้ที่เรารู้จัก และยังเป็นการถามโดยคาดเดาอย่างผิดพลาดจนยอมสร้างความไม่พอใจแก่ผู้รับคำถาม เป็นการทำลายสัมพันธภาพระหว่างกันได้

แบบฝึกหัดที่ 1 อ่านข้อความแล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามที่ปรากฏ

"วันนี้สัปดาห์มาโรงเรียนแต่เช้า ในห้องเรียนยังไม่มีใคร มีแต่ฉันนั่งอ่านหนังสือคนเดียว เธอเดินเข้ามาหาฉัน คุยอย่างสนุกสนานถึงรายการซื้อของเมื่อวันอาทิตย์ "คุณแม่ซื้อเสื้อแล้วสิมึงไว้ต้องกลับไปเอา โอ้ย/ ขึ้นลงบันไดเลื่อนจนจะเวียนหัวตาย เธอเคยเห็นไหม บันไดเลื่อนนะ" "ແມ່/" ฉันร้อง แล้วก็สะกดกลืนคำพูดไว้เพียงนั้น"

ความคิดเห็น

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 2 อ่านข้อความแล้วแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามที่ปรากฏ

"ทันใดนั้น พรทิมก็กระตุกมือฉัน ฉันสะดุ้งเงยหน้าขึ้น พงษ์นั่นเอง เขาเดินเฉียดโต๊ะเราไป ฉันประสานสายตากับเขาอย่างจ้อง แต่เขาทำหน้าเฉยเหมือนไม่เคยรู้จักฉันมาก่อน และเดินเลยไปอย่างไม่ว้าว ฉันเริ่มก้มหน้าซ่อนน้ำตาที่เอ่อขึ้นมาปริ่มขอบตา เสียงพรทิมถามแจ้ว ๆ "เอ๊ะ/ ทำไมหงั้นทำท่ายังกับไม่รู้จักรึ้นเธอเนะ ทำไมเธอไม่เรียกเขาล่ะ หรือเธอโกรธกับเขาแล้ว นี้อร เธอได้ยินฉันพูดไหม ทำไมเงยไปล่ะ" ฉันรู้สึกรำคาญพรทิมจนทนไม่ไหว กว่ากระเป๋าก็ได้หลุดจากโต๊ะมาเสียเฉย ๆ"

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

ใบงานที่ 4.3

"การตอบ"

การตอบคำถามบางคำถาม ผู้ตอบต้องใช้กลวิธีการตอบและศิลปการใช้ภาษาเพื่อ "บัวไม่เหี่ยว น้ำไม่เหือด" เป็นการรักษาสัมพันธภาพ และอาจสร้างมิตรภาพให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นักเรียนอาจศึกษาจากประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะในวงการทูต

ตัวอย่าง จากข้อความนี้ สังเกตวิธีตอบคำถามของบุคคลในประวัติศาสตร์แล้วแสดงความคิดเห็น

"เดวิด เช็กลูหาหรือหลายข้อที่แสดงให้เห็นว่า โงซาปานมีปัญหาหลักแหลมมาก เช่น เมื่อมีผู้หญิงฝรั่งเศสคนหนึ่งมาซักถามว่า "ท่านมาเมืองฝรั่งเศส ทำไมไม่พาคุณหญิงคุณนายของท่านติดตามมาบ้างเล่า" แต่โงซาปานกลับตอบว่า "อย่าว่าแต่อดีตโนเลยหล่อน ว่าแต่หล่อนเองก็เถอะ ลองทางราชการส่งตัวสามีของหล่อนไปไกล ๆ เช่น ไปถึงเมืองไทย เป็นต้น หล่อนจะกล้าติดตามเขาไปเที่ยวหรือ"

ความคิดเห็น การตอบของท่านโงซาปานที่ตอบหญิงฝรั่งเศส ไม่ใช้การตอบโดยตรง แต่ใช้การตอบโดยย้อมปัญหาในทำนองเดียวกันกับที่ถามมาให้ผู้ถามได้คิดและได้คำตอบเอง ซึ่งคำตอบจะแจ่มชัดยิ่งกว่าการตอบโดยตรงเสียด้วยซ้ำ และยังแสดงถึงไหวพริบของผู้ตอบอีกด้วย

แบบฝึกหัดที่ 1 จากข้อความนี้ สังเกตวิธีตอบคำถามของบุคคลในประวัติศาสตร์แล้วแสดงความคิดเห็น

"เชอวาเลีย เดอ โชมอง มีหนังสือโต้ตอบกับคอนชตันติน ฟอลคอน อ้างเหตุว่า พระเจ้ากรุงสยามควรจะต้องนับถือศาสนาคริสต์นิกายคอนชตันติน ฟอลคอน ได้ชี้แจงว่า

พระผู้เป็นเจ้าที่แท้จริง ผู้ซึ่งได้สร้างดินฟ้าและอากาศ หั่งสร้างมนุษย์และสิ่งสรรพสัตว์อันมีรูปพรรณและลักษณะต่าง ๆ กันนั้น ถ้าประสงค์จะให้มนุษย์ทั้งหลายได้อิทธิพลศาสนาเหมือนกันหมด และให้มนุษย์ทั้งหลายได้อยู่ใต้กฎหมายอันเดียวกันแล้ว พระผู้เป็นเจ้าก็ควรจะจัดให้เป็นดังนั้นได้ง่ายที่สุด แต่พระผู้เป็นเจ้าก็ได้สร้างสิ่งสรรพสัตว์ หนึ่งพันหกพันชนิด ให้มีลักษณะต่างกันทั้งนั้น เพราะฉะนั้นพระผู้เป็นเจ้าก็ประสงค์ให้ศาสนาต่างกันเหมือนกัน"

ความคิดเห็น

แบบฝึกหัดที่ 2 จากข้อความนี้ สังเกตวิธีตอบคำถามของบุคคลในประวัติศาสตร์แล้วแสดงความ
คิดเห็น

"ครั้นพระเจ้าฝรั่งเศสได้ทรงทราบว่า กำปั่นของคณะทูตสยามตกลงในเวียนอยู่ในวัน
ใหญ่ถึง 3 วันจึงขึ้นจากวนได้ ทรงสงสัยพระทัยนัก ด้วยแต่ก่อนกำปั่นลำใดแม้ว่าตกลงในวน
แล้ว วนก็อุกลงไปสิ้น...จึงซักถามราชทูตว่า คิดอ่านแก้ไขประการใด กำปั่นจึงรอดพ้นจากวน
ได้ ราชทูตได้กราบทูลว่า ข้าพระพุทธเจ้ากระทำให้สัตยาธิษฐานขอเอาพระราชาภุชญาเดชาบุภาพ
แห่งสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งเริ่มแรกจะผูกพระราชสัมพันธ์มิตรแก่กัน ขออย่า
ได้สูญเสียขาดทางพระราชไมตรีจากกันเลย เอาความสัตย์ข้อนี้เป็นที่พึ่งพำนัก ด้วยพระเดช
พระคุณบุญบารมีแห่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองฝ่าย ก็บันดาลให้เกิดมหาวาตะพายุใหญ่พัดหวน
หอบเอากำปั่นขึ้นจากวนได้ พระเจ้าฝรั่งเศสได้ทรงฟังคำราชทูตก็เห็นจริงด้วย มีพระราชดำริ
ว่า พระเจ้ากรุงศรีอยุธยามีบุญมากเสมอด้วยพระองค์ ก็ทรงพระมหากรุณาแก่ราชทูต พระราช
ทานรางวัลเป็นอันมาก"

ความคิดเห็น

.....

.....

เฉลยแบบฝึกหัดใบงาน

ใบงานที่ 4.1

มีเกณฑ์และแนวการประเมินผลดังนี้ (อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ตรวจ)

คำถามที่ทั้งชั้นต้องตรงตามจุดประสงค์ในการถามที่กำหนดให้ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับข้อความที่ให้ ถ้าคำถามถามข้อเท็จจริง คำตอบย่อมได้จากการอ่านข้อความที่ให้ ถ้าคำถามถามความคิดเห็น คำตอบจะไม่สามารถหาจากข้อความที่ให้ได้ และสามารถตอบได้หลายแนวทาง คำถามเหล่านี้จะไม่คำนึงถึงความลึกซึ้งในการถาม

ใบงานที่ 4.2

นักเรียนตรวจเอง

แบบฝึกหัดที่ 1 การพูดคุยเรื่องราวของตนเองอย่างสนุกสนานโดยไม่คำนึงถึงว่า ผู้ฟังกำลังทำอะไรอยู่มีความประสงค์หรือเต็มใจฟังหรือไม่ ก็เป็นการไม่เหมาะสมนัก และยิ่งใช้คำถามอย่างกะนองปากในลักษณะยกตนข่มท่านด้วยแล้ว โดยจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ย่อมเป็นการเสียมารยาทและสร้างความขัดเคืองใจแก่ผู้ฟัง

แบบฝึกหัดที่ 2 "ถิ่ลกก่อนพูด" เป็นสุภาษิตที่ควรนำมาใช้ในการถามด้วย แม้จะเป็นเพื่อนสนิทกันก็ตาม การถามในเรื่องส่วนตัวต้องระมัดระวังด้วยคำและกาลเทศะ ไม่ใช่ถามคำถามมากมายอย่างอยากรู้ อยากเห็น จนไม่คำนึงถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ฟัง นอกจากเป็นการเสียมารยาทอย่างมากแล้วยังก่อความสะเทือนใจแก่ผู้ฟัง จนผู้ฟังไม่สามารถรักษามารยาทด้วยได้

ใบงานที่ 4.3

นักเรียนตรวจเอง

แบบฝึกหัดที่ 1 คำตอบของคอนชันทันดิน พลตคอน อ้างถึงพระผู้เป็นเจ้าที่ผู้ถามเคารพหนักถือ และธรรมชาติความแตกต่างของมนุษย์ สัตว์ พืช มาเกี่ยวเนื่องเป็นเหตุผลต่อคำตอบที่อาจสร้างความไม่พอใจแก่ผู้ถาม ทำให้ผู้ถามไม่สามารถโต้แย้งหรือแสดงความไม่พอใจต่อไปอีกได้

แบบฝึกหัดที่ 2 คำตอบที่ราชทูตไทยทูลตอบพระเจ้าฝรั่งเศส ทำให้พระเจ้าฝรั่งเศสทรงพอพระทัยในการที่ราชทูตชื่นชมพระบารมีของพระองค์ ในขณะที่เดียวกันราชทูตก็ยกย่องพระบารมีของพระเจ้ากรุงศรีอยุธยาเทียบเท่าพระเจ้าฝรั่งเศส โดยที่พระองค์ไม่ทรงขัดเคืองพระทัย กลับเห็นคล้อยตาม และเต็มพระทัยในการผูกพระราชสัมพันธ์มิตรด้วย พร้อมกันนั้นก็มีพระมหากรุณาแก่ราชทูตเป็นอันมาก

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้อง

1. ส่วนวน "ไปไหนมา สามวาสองศอก"
นั้น เกิดจากลักษณะการตอบอย่างไร
ก. ตอบโดยไม่รู้จริง
ข. ตอบไม่มีมารยาท
ค. ตอบไม่ตรงคำถาม
ง. ตอบตามความคิดเห็น
จ. ตอบโดยการยกตัวอย่าง
2. ข้อใดเป็นลักษณะคำถามแบบข้อเท็จจริง
ก. ถ้าสอบตกควรทำอย่างไร
ข. ถ้าเธอไม่ทำจะเกิดผลเสียแก่ใคร
ค. เราจะช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างไร
ง. เชื้อนใหญ่ที่สุดในประเทศไทยอยู่ในจังหวัด
อะไร
จ. ภาคอีสานกับภาคกลางมีลักษณะแตกต่างกัน
อย่างไรบ้าง
3. ข้อใดเป็นลักษณะคำถามแบบถามความคิดเห็น
ก. ห่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย
เมื่อใด
ข. ใครอัญเชิญจารึกของห่อขุนรามคำแหงลงมา
กรุงเทพฯ
ค. เวลาจารึกห่อขุนรามคำแหงอยู่ที่ไหน
ง. ศิลปจารึกห่อขุนรามคำแหงมีเนื้อความว่า
อย่างไร
จ. จารึกของห่อขุนรามคำแหงมีความสำคัญอย่างไร
4. จากคำถามและคำตอบต่อไปนี้ คำตอบ
มีข้อบกพร่องในด้านใด
ถาม จังหวัดจันทบุรีอยู่ทางภาคใดของ
ประเทศ และมีสินค้าที่สำคัญอะไร
บ้าง
ตอบ จังหวัดจันทบุรีอยู่ทางภาคตะวันออก
ของประเทศไทย
ก. ตอบไม่ชัดเจน
ข. ตอบไม่ตรงคำถาม
ค. ตอบอ้อมค้อม
ง. ตอบไม่ครบทุกคำถาม
จ. ตอบให้รายละเอียดคนน้อยเกินไป
5. ถ้าจำเป็นต้องถามเรื่องส่วนตัว ผู้ถามควร
ทำอย่างไร
ก. ขออนุญาตก่อนถาม
ข. ถามโดยตรงเพราะเป็นเรื่องจำเป็น
ค. อธิบายถึงความจำเป็นและประโยชน์
ที่จะได้รับ
ง. ถามด้วยคำถามที่ตอบได้ง่ายขึ้นก่อนจึง
ถามคำถามที่ต้องการ
จ. ถามด้วยคำถามที่ผู้ตอบจะหลีกเลี่ยง
การตอบไม่ได้เลย

จงอ่านข้อความนี้ แล้วตอบคำถามท้ายข้อความ

"วิชาเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาเล่าเรียน ต้องจดจำ ต้องฝึกฝน จนกว่าจะมีความรู้ความชำนาญ ใช้งานได้ วิชาที่มีมากอย่างนัก จะเรียนกันให้จบและรู้จริงทุกวิชาไม่ได้ เพราะวิชาแต่ละวิชาว่า จะรู้จริงกินเวลาเรียนเวลาฝึกฝนนานหลายปี แม้มีโอกาสเรียนวิชาอะไรได้จบเท่าที่มีอยู่ แต่ ความรู้ยังไม่แตกฉาน จะถือว่ารู้เป็นอย่างดีรู้รักษาตัวรอดจริง ๆ ยังไม่ได้ ที่ว่ารู้แตกฉาน คือ รู้จักคิดแปลงแก้ไขให้เป็นประโยชน์ในทางดีงาม เข้ากันได้เหมาะสมกับตนและสิ่งแวดล้อมตน แม้ได้รู้ถึงเช่นนั้น ถ้ารู้เชี่ยวชาญแตกฉานเฉพาะวิชาเดียว ส่วนวิชาอื่นงมฉายไม่เอาใจใส่หรือไม่ รู้เสียเลย อาจเป็นคนคับแคบ มองไม่เห็นไกลและกว้างออกไป เปรียบเหมือนคนซุ่มรอถล่ม ยิ่ง ถึกเท่าใดตัวผู้ซุ่มก็ยิ่งจมลึกลงไปในเรื่องที่ซุ่ม ไม่สามารถมองเห็นสิ่งที่อยู่เหนือเรื่อง เพราะเหตุ ฉะนั้นท่านจึงกล่าวว่า "จงรู้วิชาดีของท่านเถิด แต่ควรรู้อะไรบ้างในสิ่งอื่น" เชี่ยวชาญเฉพาะ วิชาออกไป ทำให้ตาบอดและขาดความมีใจกว้างขวาง"

6. จากข้อความนี้ คำถามใดถามความคิดเห็นผู้อ่าน

- คำว่า "รู้แตกฉาน" ในที่นี้คืออะไร
- ข้อความใดที่ขัดแย้งกับแนวความคิดของผู้เขียน
- ท่านเห็นด้วยกับความคิดของผู้เขียนข้อความนี้หรือไม่
- ผู้เขียนได้เปรียบเทียบว่าคนซุ่มรอถล่มกับเหตุการณ์ใด
- การเป็นผู้มีความรู้เฉพาะอย่าง ตามความเห็นของผู้เขียนในที่นี้แสดงความคิดเห็นไว้อย่างไร

7. "รู้สิ่งใดให้กระจ่างแต่อย่างเดียว จงให้เชี่ยวชาญเถิดจะเกิดผล" เป็นคำตอบของคำถามใด

- คำว่า "รู้แตกฉาน" ในที่นี้คืออะไร
- ผู้เขียนข้อความนี้มีแนวความคิดอย่างไร
- ข้อความใดที่ขัดแย้งกับแนวความคิดของผู้เขียน
- ผู้เขียนได้เปรียบเทียบคนซุ่มรอถล่มกับเหตุการณ์ใด
- การเห็นโลกกว้างขวางและมีความคิดไกลเป็นผลมาจากอะไร

จงอ่านข้อความนี้ แล้วตอบคำถามท้ายข้อความ

"ต้นไม้เป็นของคู่กับมนุษย์มาตั้งแต่สร้างโลก ประโยชน์ของมันมีมากมายเหลือคณานับ เช่น ทำให้อากาศบริสุทธิ์สดชื่น และทำให้คนมีอากาศหายใจมาจนทุกวันนี้ เพราะเป็นตัวสร้าง

ออกซิเจนนั่นเอง โดยดูดคาร์บอนไดออกไซด์ที่เราหายใจออกไปไว้ทั้งหมด

อันนี้จะเรียกว่าเป็นขบวนการสำคัญที่สุดในโลกก็ได้ เพราะมีฉะนั้นเราก็ไม่รู้ว่า จะหาออกซิเจนได้จากไหน ยังมีพืชมากเท่าไร ก็ยังมีอากาศบริสุทธิ์สำหรับมนุษย์มากขึ้นเท่านั้น แม้แต่การเลี้ยงปลาในบ่อ ถ้าไม่มีพืชน้ำอยู่ด้วยเพื่อให้มีอากาศเพิ่มเติม ในที่สุดปลาก็จะตายได้ง่าย ๆ นอกจากนั้นพืชยังเป็นอาหารของสัตว์น้ำอีกด้วย ยังมีพืชบางชนิดสามารถดูดแก๊สพิษในอากาศได้ เช่น โซโครคาร์บอน หวกในโตรเจนออกไซด์ ฯลฯ พืชเหล่านั้นมีอาทิ ต้นโอลิฟ ต้นเมเปิล แม้สิ่งสกปรกที่คนปล่อยลงน้ำ เช่น อุจจาระ ปัสสาวะ และเศษมูลฝอยต่าง ๆ ซึ่งเป็นสารอินทรีย์นั้น พืชที่เราคิดว่าไร้ค่า ถือผักตบชวา สามารถดูดเอาสิ่งสกปรกไปได้ และยังทำให้น้ำสะอาดตามเดิม

ประโยชน์สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความร่มรื่นสวยงาม เจริญหูเจริญตา มีผู้เปรียบเทียบไว้ว่า ไม่นานกลางต้นเดียวสามารถทำหน้าที่เท่า ๆ กับเครื่องปรับอากาศในห้องธรรมดาถึง 10 เครื่อง โดยใช้เวลา 20 ชั่วโมงต่อวัน พืชเป็นที่อยู่ของสัตว์ต่าง ๆ และเป็นแหล่งของอาหารสัตว์ด้วยในขณะเดียวกัน นกและแมลงต่าง ๆ ซึ่งให้ความอภิรมย์แก่มนุษย์ก็ต้องอาศัยพืช ถ้ามีอันตรายเกิดขึ้นแก่พืชก็ย่อมกระทบกระเทือนถึงสิ่งแวดล้อมและกลายเป็นพิษสำหรับมนุษย์ได้อย่างไม่ต้องสงสัย เพราะฉะนั้นการดางป่าและตัดต้นไม้จึงควรทำด้วยความระมัดระวัง ทำเมื่อถึงคราวจำเป็นจริง ๆ และควรจะหาทางปลูกต้นไม้ทดแทนไว้ทุกโอกาสที่จะทำได้"

8. คำถามใดไม่มีคำตอบจากข้อความนี้

- ก. ต้นไม้มีประโยชน์อย่างไร
- ข. การตัดต้นไม้ถูกวิธีทำอย่างไร
- ค. อากาศที่ร่างกายมนุษย์ต้องการคืออะไร
- ง. ถ้าพืชถูกทำลาย จะมีผลเสียหายอะไรตามมา
- จ. ทว่าต้นไม้สามารถทำหน้าที่เท่ากับเครื่องปรับอากาศ หมายความว่าอะไร

9. คำถามใดถามใจความสำคัญของข้อความนี้

- ก. ต้นไม้มีประโยชน์อย่างไร
- ข. ผักตบชวามีประโยชน์อย่างไร
- ค. การแก้ไขสิ่งแวดล้อมเป็นพิษควรทำอย่างไร
- ง. อะไรเป็นขบวนการสำคัญที่สุดในโลก
- จ. ในบ่อถ้าไม่มีพืชน้ำ ปลาจะตายง่ายเพราะเหตุใด

เฉลย แบบทดสอบตนเอง ชุดการเรียนรู้ตอนที่ 4

1. ก	6. ก
2. ง	7. ก
3. จ	8. ข
4. ง	9. ก
5. ก	

ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบได้ถูกต้องตั้งแต่ 7 ข้อขึ้นไป ถือว่านักเรียนผ่านชุดการเรียนรู้
ตอนที่ 4 แต่ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบได้ถูกต้องน้อยกว่า 7 ข้อ นักเรียนควรทบทวนกิจกรรม
การเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ตอนที่ 4 อีกครั้งหนึ่ง

ตอนที่ 5 การจดบันทึก

ความคิดรวบยอด

การจดบันทึกเป็นการเขียนที่ต้องการแสดงใจความสำคัญของเรื่องที่ฟัง อ่าน หรือเหตุการณ์ที่ประสบมา โดยมีรูปแบบที่แน่นอนและต้องอ้างอิงถึงแหล่งที่มาด้วย

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถจดบันทึกได้

จุดประสงค์นำทาง

นักเรียนสามารถ

1. บอกหลักการและวิธีการจดบันทึกได้
2. จับใจความสำคัญของเรื่องได้
3. ถา้ดับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนเลือกศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ 1 ใน 2 ข้อ ต่อไปนี้
 - 1.1 ศูนย์การเรียนรู้ที่ 1 - 3
 - 1.2 หนังสือวรรณวิจิตร เล่ม 2 หน้า 96 - 97 และหนังสือทักษะพัฒนา เล่ม 2 บทที่ 5 หน้า 72 - 83
2. เมื่อนักเรียนศึกษาแล้ว ให้เลือกหำงาน 1 ใน 3 ข้อ ต่อไปนี้
 - 2.1 จดบันทึกรายการความรู้ที่ประทับใจ เรื่องใดเรื่องหนึ่งใน 6 เรื่อง จาก แดงบันทึกภาพมาวน 5.1, 5.2
 - 2.2 จดบันทึกเรื่องที่สนใจจากหนังสือ หรือสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ 1 เรื่อง
 - 2.3 จดบันทึกจากการไปทัศนศึกษาสถานที่น่าเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการ 1 แห่ง

บัตรเนื้อหา

การจัดบันทึก เป็นขบวนการในขณะรับสาร อาจจำแนกได้ดังนี้

1. จัดบันทึกจากการฟัง เช่น จัดบันทึกคำบรรยาย ปาฐกถา การอภิปราย การสัมภาษณ์ การประชุม รายการจากวิทยุและโทรทัศน์
2. จัดบันทึกจากการอ่าน เช่น จัดบันทึกจากหนังสือ นิตยสาร เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
3. จัดบันทึกจากประสบการณ์ตรง เช่น จัดบันทึกเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันหรือในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

หลักในการจัดบันทึกมีดังนี้

1. เก็บข้อมูลหรือข้อความให้ถูกต้องตรงตามที่ปรากฏจริง
2. ระบุแหล่งที่มาให้ชัดเจน และลงวันเดือนปีบันทึกด้วย
3. จัดบันทึกอย่างมีระบบให้เป็นระเบียบเดียวกัน

สำหรับศูนย์การเรียนรู้ 1 จะกล่าวถึง การจัดบันทึกจากการฟัง

การจัดบันทึกจากการฟังจะได้ผลดีเพียงใดขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการฟังของผู้จัดบันทึก

กล่าวคือ ต้องสามารถแยกใจความออกจากผลความได้ แล้วเลือกจดเฉพาะประเด็นสำคัญ โดยอาจใช้อักษรย่อ หรือเครื่องหมายที่ใช้กันทั่วไปเพื่อบันทึกให้รวดเร็ว เช่น

ร.ร. แทน โรงเรียน

ร. 1 แทน รัชกาลที่ 1

∴ แทน เพราะฉะนั้น

> แทน มากกว่า

นักเรียนอาจใช้อักษรย่อหรือเครื่องหมายที่คิดขึ้นเอง โดยเฉพาะก็ได้ แต่ต้องใช้ให้เป็นระบบจะได้ไม่สับสน

นอกจากนี้ การฟังบางชนิดมีวิธีจัดบันทึกข้อปลีกย่อยเพิ่มเติมแตกต่างกันไปดังนี้

การจัดบันทึกการสัมภาษณ์ ควรแยกจัดบันทึกคำถามและคำตอบออกจากกัน

การจัดบันทึกอภิปรายเป็นคณะ ควรจดเฉพาะข้อความสำคัญของผู้อภิปรายเป็นคน ๆ ไปทุก

ครั้งหยุด

การจัดบันทึกการประชุม ควรจดไปตามระเบียบวาระ

ศูนย์การเรียนรู้ 1

บัตรเนื้อหา (ต่อ)

ตัวอย่างการจัดบันทึกจากการฟัง

ข้อความที่ฟัง

รายการ "เที่ยวเมืองไทย 5 นาที ขอเสนอบทความเรื่อง "องค์ที่วัดระฆัง" ซึ่ง "นิชา" เขียนไว้ในหนังสือสตรีสาร ภาคพิเศษ ฉบับที่ 18 วันที่ 2 สิงหาคม 2524 หน้า 11

เพื่อนเคยได้ยินชื่อวัดระฆังมาบ้างหรือไม่ วัดระฆังมีชื่อเต็มว่า วัดระฆังโฆสิตาราม เป็นวัดเก่าแก่โบราณ มีมาตั้งแต่ก่อนสมัยรัชกาลที่ 1 แต่เดิมชื่อวัดบางหว้าใหญ่

เพื่อน ๆ อาจเคยได้ยินชื่อ โรงเรียนสตรีวัดระฆังซึ่งตั้งอยู่บริเวณเดียวกับวัด อยู่ฝั่งธนบุรี ตั้งอยู่ตรงข้ามฝั่งแม่น้ำกับพระบรมมหาราชวัง ถ้านั่งเรือข้ามฝากแม่น้ำเจ้าพระยา จะมีทำให้เรือข้ามฝากจอด เรียกว่า หน้าวัดระฆัง

การจัดบันทึก

"องค์ที่วัดระฆัง" ของ นิชา จาก สตรีสาร ภาคพิเศษ ฉบับ 18 2 ส.ค. 24 รายการวิทยุ "เที่ยวเมืองไทย 5 นาที" 2 พ.ย. 24

วัดระฆังโฆสิตารามเป็นวัดเก่า มีมาก่อนสมัย ร. 1 เดิมชื่อวัดบางหว้าใหญ่

ร.ร. สตรีวัดระฆัง ตั้งอยู่ริมบริเวณวัดนี้ อยู่ตรงฝั่งธนฯ ตรงข้ามกับพระบรมมหาราชวัง ลงเรือข้ามฝากไปถึงวัดได้

จากตัวอย่างเพียงแค่นี้ นักเรียนคงยังไม่ทราบว่า องค์ที่วัดระฆังคืออะไร ขอให้ติดตามต่อไปที่บัตรคำสั่ง

ศูนย์การเรียนรู้ 1

บัตรคำสั่ง (เทป. 5.1)

ให้นักเรียนฟังเรื่อง ของดีที่วัดระฆัง ต่อจากบัตรเนื้อหา แล้วจับบันทึกที่ละย่อหน้าจนจบ นำข้อความที่จดทั้งหมดมาเรียบเรียงต่อจากที่กำหนดให้ข้างล่างนี้ และต้องไม่ลืมด้วยว่านักเรียนต้องใช้ความรู้ที่เรียนมาจากการเรียนตอนที่ 2 การฟัง ก็คือ พิจารณาถึงจุดมุ่งหมายหรือเจตนาที่แท้จริงของเจ้าของบทความว่า ต้องการให้เราคิดหรือปฏิบัติอย่างไรใด ควรเขียนแสดงไว้อย่างไร

บันทึกเรื่อง ของดีที่วัดระฆัง ของนิชา จากสตรีสาร ภาคพิเศษ ฉบับที่ 18 วันที่ 2 สิงหาคม 2524 อ่านทางรายการวิทยุ เทียวเมืองไทย 5 นาที มีใจความดังนี้

วัดระฆังโฆสิตารามเป็นวัดเก่า สร้างก่อนสมัยรัชกาลที่ 1 เดิมชื่อวัดบางหว้าใหญ่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งธนบุรี ตรงข้ามกับพระบรมมหาราชวัง

.....

.....ผู้บันทึก

วัน เดือน ปี ที่บันทึก

ศูนย์การเรียนรู้ 1

บัตร เฉลย

บันทึกเรื่อง ของคหิวัตระยัง ของณิชา จากสตรีสาร ภาคพิเศษ ฉบับที่ 18 วันที่ 2 สิงหาคม 2524 อ่านทางรายการวิทยุ เทียวเมืองไทย 5 นาที มีใจความดังนี้

วัตระยัง ไทสีตารามเป็นวัดเก่า สร้างก่อนสมัยรัชกาลที่ 1 เดิมชื่อวัดบางหว้าใหญ่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งธนบุรี ตรงข้ามกับพระบรมมหาราชวัง

ที่วัตระยังมีงานศิลปะที่สำคัญ งดงาม และมีชื่อเสียงมาก คือ พระปรารักษ์และหอพระไตรปิฎก พระปรารักษ์วัตระยังได้ชื่อว่าเป็นพระปรารักษ์องค์เดียวในกรุงรัตนโกสินทร์ ที่สร้างขึ้นอย่างสวยงามและถูกแบบ หอไตรวัตระยังเป็นสถาปัตยกรรมที่มีค่าควรเมือง สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 เป็นเรือนฝากระดานสามหลังแปด มีชานหน้า หลังคามุงกระเบื้อง นอกจากมีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรมไทยแล้ว ยังมีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่งามที่สุดแห่งหนึ่งของยุครัตนโกสินทร์ และประติมากรรมทั้งซุ้มประตูของหอไตรมีงานฝีมือแกะไม้งามเป็นเลิศอีกด้วย เดิมหอไตรปลูกอยู่กลางสระ ต่อมาย้ายขึ้นมาปลูกไว้บนบก เป็นที่ทราบกันแพร่หลายว่า หอไตรนี้งดงามทรงคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์จึงไม่ถูกรื้อถอนไป

ผู้ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการอนุรักษ์หอไตรแห่งนี้ คือ อาจารย์เฝ้า หริพิทักษ์ ซึ่งเป็นผู้ที่เห็นคุณค่างานศิลปะในอดีต จึงอุทิศเวลาทำการอนุรักษ์ตลอดมา

เจ้าของบทความชี้แนะว่า เมื่อพบโบราณวัตถุหรือโบราณสถาน ควรสนใจศึกษาบ้างว่ามีความเป็นมาอย่างไร และท่านยังฝากปัญหาให้ขบคิดด้วยว่า เหตุใดงานศิลปกรรมของคนสมัยก่อนจึงวิจิตรบรรจงกว่างานศิลปะในสมัยปัจจุบัน

.....ผู้บันทึก

...../...../.....

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 2

บัตรเนื้อหา

การจัดบันทึกเป็นกระบวนการในขณะรับสาร อาจจำแนกได้ดังนี้

1. จัดบันทึกจากการฟัง เช่น จัดบันทึกคำบรรยาย ปาฐกถา การอภิปราย การสัมภาษณ์ การประชุม รายการจากวิทยุและโทรทัศน์

2. จัดบันทึกจากการอ่าน เช่น จัดบันทึกจากหนังสือ หนังสือพิมพ์ เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

3. จัดบันทึกจากประสบการณ์ตรง เช่น จัดบันทึกเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันหรือในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

หลักสำคัญในการจัดบันทึกมีดังนี้

1. เก็บข้อมูลหรือข้อความให้ถูกต้องตรงตามที่ปรากฏจริง

2. ระบุแหล่งที่มาให้ชัดเจน และลงวันเดือนปีที่บันทึก

3. จัดบันทึกอย่างเป็นระบบ ให้มีระเบียบเดียวกัน

ในศูนย์การเรียนรู้ที่ 2 นี้จะกล่าวถึง การจัดบันทึกจากการอ่าน

การจัดบันทึกจากการอ่าน มีสิ่งสำคัญที่ต้องเข้าใจและปฏิบัติ 3 ประการ

1. การบอกแหล่งที่มา

2. วิธีจัดบันทึกข้อความ

3. รูปแบบในการจัดบันทึก

การบอกแหล่งที่มา การบอกแหล่งที่มาของข้อความที่บันทึก เป็นการแสดงมารยาทอันดีต่อเจ้าของเรื่องเดิม และเป็นประโยชน์ในการแสดงหลักฐานอ้างอิงอรรถ การบอกแหล่งที่มาขึ้นควรใช้ให้เป็นระบบเดียวกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หนังสือเล่ม ให้ระบุ

ชื่อผู้แต่ง.//ชื่อหนังสือ.//ครั้งที่พิมพ์.//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์หรือ โรงพิมพ์.//ปีที่พิมพ์.//หน้า.

ตัวอย่าง

เพ็ญแข วัฒนสุนทร. กานินยมในตำนานไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

โอเดียนสโตร์, 2528. หน้า 10.

บัตรเนื้อหา (ต่อ)

นิตยสารหรือวารสาร ให้ระบุ

ชื่อผู้เขียนบทความ.//"ชื่อบทความ,"/ชื่อวารสาร.//ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)//:
หน้าที่สุดพิมพ์บทความ//;วัน/เดือน/ปี.

ตัวอย่าง

วิชัย โชควิวัฒน์. "กรณีนิมิตมหากษัย เหตุใดจึงล่าช้า," สุขภาพ. 15(3) :
68 - 77 ; มกราคม 2530.

หนังสือพิมพ์ ให้ระบุ

ชื่อผู้เขียนบทความ.//"ชื่อบทความ,"/ชื่อหนังสือพิมพ์.//วัน/เดือน/ปี.//หน้า.

ตัวอย่าง

ดิพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ. "ทำบุญหมักไซ้ได้ใน 32 วัน," ไทยรัฐ. 27 กรกฎาคม
2524. 7.

วิธีจัดบันทึกข้อความ มีหลายวิธีดังนี้

1. จัดเฉพาะสาระสำคัญโดยใช้ถ้อยคำของตนเอง
2. จัดสาระสำคัญโดยใช้ถ้อยคำที่สำคัญจากต้นฉบับประสมกับถ้อยคำของตนเอง
3. จัดข้อความตอนใดตอนหนึ่งเพื่อใช้ในการอ้างอิง โดยจัดให้ตรงตามต้นฉบับและใส่

เครื่องหมายอัญประกาศ

4. มีการแสดงความคิดเห็นหรือข้อสังเกตเพิ่มเติม โดยระบุให้ชัดเจนว่าเป็นความคิดเสริมและแยกเขียนไว้ตอนหนึ่งต่างหาก

รูปแบบในการจัดบันทึก การจัดบันทึกควรจัดเพียงด้านเดียวบนแผ่นกระดาษที่มีขนาด

เดียวกัน โดยวางรูปแบบในการจัดบันทึกตามลำดับดังนี้ หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย แหล่งที่มา เลขหน้า
ข้อความ ดังตัวอย่าง

ศูนย์การเรียนรู้ 2

บัตรเนื้อหา (ต่อ)

การทำปุ๋ยหมัก - สูตรวัสดุที่ใช้

ดีพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ. "ทำปุ๋ยหมักใช้ได้ภายใน 32 วัน," ไทยรัฐ. 27 กรกฎาคม 2524. 7.

สูตรวัสดุที่ใช้ทำปุ๋ยหมักของกรมพัฒนาที่ดิน เศษพืช (ใบไม้ใบหญ้า) เศษฟาง
กากอ้อย หรืออื่น ๆ 1,000 กิโลกรัม มูลสัตว์ 200 กิโลกรัม ปุ๋ยแคลเซียมแอม-
โมเนียไนเตรท 2 กิโลกรัม อะโกรแม็กซ์เซลล์โลสยแทท (ตัวเชื้อ) 90 กรัม
อะโกรแม็กซ์ชนิดเข้มข้น (สารเร่ง) 100 ซี.ซี.

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนจดบันทึกข้อความที่นำมาจากนิตยสารศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 9 ฉบับที่ 12
ตุลาคม 2531 หน้า 130 เขียนลงในบัตรบันทึกที่แจกให้

จุฬาราชมนตรี

ศัพท์คำนี้ผมเคยสงสัยมานาน เพราะเป็นตำแหน่งของราชการไทยฝ่ายอิสลาม แต่ดูไม่ใช่นักอาหรับเลย

ถ้าเป็นสันสกฤตจะแปลว่า "ราชมนตรียอด" ก็ไม่เหมาะ จะแปลว่า "ราชมนตรีเจ้า" (จุฬาร) ก็ไม่ไหว กังใจผมเป็นลูกศิษย์ (สมัครเอง) ของอาจารย์ปลื้ม ฅ นคร จึงเปิด "พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน" ของท่านดูบ้าง หน้า ๑๒๐ ท่านอธิบายว่า

"จุฬาราชมนตรี น. ชื่อตำแหน่งหัวหน้าเจ้าหน้าที่ทางศาสนาอิสลาม ทางราชการให้บรรดามุสลิมนิกายสุหนี่ (โดยพระบรมราชโองการ) ให้ดำรงตำแหน่งจุฬาราชมนตรี...มีหน้าที่เป็นผู้แทนติดต่อระหว่างรัฐบาลกับมุสลิมนิกายสุหนี่ในประเทศไทย"

คำอธิบายนี้จะสมบูรณ์ชัดเจนทุกประการ ไม่ต้องสงสัยเลย แต่ยังมีคำอธิบาย "ความเป็นมา" ของคำ

จะหาได้ที่ไหน? เห็นจะไม่จำเป็นต้องหาในที่ใด ๆ หรือ เพราะในหน้าเดียวกัน (๑๒๑) ของพจนานุกรมเหนือ "จุฬาราชมนตรี น." มีข้อความว่า

"จุเลียม, จูเลียม, จูดา น. แจกที่อยู่คนึงกะเดมะดาบ์ของจุเลียมตลกตลกมาดิงลังกา เป็นพวกมีเชื้อสายมาจากอาหรับที่เป็นพวกนิกายเจ้าเซน (ชีอะห์) มีราชทินนามหัวหน้าแจกเหล่านี้ว่าจุฬาราชมนตรี"

เห็นจะไม่ต้องสงสัยเลยว่า จูเลียม, จูเลียม, จูดา เพี้ยนมาจากคำว่า โง๊ะ ซึ่งเป็นชื่อราชวงศ์ที่ครองอยู่ในลุ่มแม่น้ำกาวรี ใน พุทธศตวรรษที่ ๑๕-๑๖ ได้แก่อ่านจากหนังสืออินเดียนได้ทั้งหมดตลอดจนถึงเกาะลังกาและ "ศรีวิชัย" ในอุษาคเนย์

ผมจึงอยากจะเสนอว่าตำแหน่งจุฬาราชมนตรีที่น่าจะเก่าแก่มาาก ก่อนสมัยอยุธยาที่เรารู้จัก แต่เดิมน่าจะเป็น "โงฬาราชมนตรี" และน่าจะเป็นเหตุการณ์ที่

ราชในสยาม หรือไม่ก็เป็นข้าราชการสยามที่มีหน้าที่ดูแลการติดต่อระหว่างสยามกับอินเดียได้ (ฮินดู)

ต่อมา (สมัยอยุธยาตอนกลาง?) พอถ้าจากเปอร์เซียและภาคตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียอพยพมาแย่งการค้าต่างประเทศของอินเดียได้ แยกที่เข้ามาถึงอุษาคเนย์จากโจฬชนชาติ จึงกลายเป็นอิสลามไปหมด แต่ตำแหน่งโงฬาราชมนตรีมิได้เปลี่ยนแปลง ยังเรียกว่าจุฬาราชมนตรีจนทุกวันนี้ ตำแหน่งที่แต่เดิมเป็นอินดูจึงกลายมาเป็นตำแหน่งอิสลามจนได้

หากที่ผมกล่าวมานี้ผิดก็ขออภัย แต่ถ้าไม่ผิดก็ควรสงสัยอีกต่อไปว่า คำอื่นบางคำอาจจะเพี้ยนมาจาก "โง๊ะ" เช่น "จุฬาร" (เจ้า) และ "จูดา"

ใครจะถามว่า "โง๊ะ" มีส่วนเกี่ยวข้องกับ "โง" หรือ "โงะ" หรือ? ผมไม่ทราบแต่เคยอ่านในหนังสือว่า โงฬราชทรงโปรดการตีบ้านตีเมืองโดยรอบ (ตราประจำราชวงศ์ก็ถือถือ) ท่านจึงบอกว่าท่านเป็นโงฬราช! ใครจะทำไหม?

ใครจะทราบว่าหน้าที่ชาวสยามเรียกโงฬว่า "เสื่อ" เป็นของเกิดในเนื้อ? หรือว่าเลียนมาจากภาษาจีน? หรือว่าสะท้อนถึงชาวโงฬกับของเสื่อที่เขาซื้อมาทำ

อย่าลืมว่าใน พ.ศ. ๑๕๖๘ (โดยประมาณ) พระเจ้าราชมนตรีโงฬที่ ๑ ได้ส่งกองทัพข้ามยาวเบงกอล (อาหรับเรียกยาว?) มาตี "ศรีวิชัย" (ซึ่งไม่มีใครรู้ว่าอยู่ที่ไหน แต่คืออยู่ในแหลมมาเลเซีย) และยึดแหลมศรีวิชัย จนถึงราว พ.ศ. ๑๖๑๓

หรือ "จุฬาราชมนตรี" หรือ "โงฬาราชมนตรี" รุ่นแรก ๆ น่าจะเป็นข้าหลวงโงฬราชที่ถูกส่งเข้ามาคุมอาณัติจักรศรีวิชัย ต่อมาค่อยเปลี่ยนหน้าที่มาควบคุมชาวอิสลามในแง่การค้าเปลี่ยนมือจากแขกอินดูมาเป็นแขกชีอะห์ในสมัยหลัง ๆ

แต่ผมไม่มีหลักฐาน ใ้แต่สมมุติ ๆ เอา

หรือว่าท่านจุฬาราชมนตรีหรือพี่น้องชาวอิสลามจะมีหลักฐาน?

ถ้ามีกรุณาเขียนมาสิครับ

ศูนย์การเรียนรู้ 2

บัตร เฉลย

ความหมายและความเป็นมาของคำ - จุฬาราชมนตรี

"จุฬาราชมนตรี," ศิลปวัฒนธรรม. 9(12) : 130.; ตุลาคม 2531.

ความหมายของคำ "จุฬาราชมนตรี" จากหจนะ-สารานุกรม ฉบับทันสมัย ของ นายเปลื้อง ณ นคร หน้า 121 มีว่า

"จุฬาราชมนตรี น. ชื่อตำแหน่งหัวหน้าเจ้าหน้าที่ทางศาสนาอิสลาม ทางราชการให้กรรมการอิสลามคัดเลือกมุสลิมอาวุโสขึ้นคนหนึ่ง แล้วออกคำสั่งแต่งตั้ง (โดย พระบรมราชโองการ) ให้ดำรงตำแหน่งจุฬาราชมนตรี ...มีหน้าที่เป็นผู้แทนติดต่อระหว่างรัฐบาลกับมุสลิมในประเทศไทย"

สำหรับความเป็นมาของคำนี้ ผู้เขียนบทความได้อ้างถึง หจนะ-สารานุกรม เล่ม และหน้าเดียวกันว่า

"จุเลี้ย, จุเหลี้ย, จุลา น. แขนที่อยู่ตามฝั่งทะเลมะลาบาร์ของอินเดียนตลอดลงมาถึงลังกา เป็นพวกมีเชื้อสายมาจากอาหรับที่เป็นพวกนิกายเจ้าเซน (ชีอะห์) มีราชทินนามหัวหน้าแขนเหล่านี้ว่า จุฬาราชมนตรี"

ผู้เขียนบทความสันนิษฐานว่าคำว่า จุเลี้ย, จุเหลี้ย, จุลา เพี้ยนมาจากคำว่า โจฬะ ซึ่งเป็นชื่อราชวงศ์ที่ครองอยู่ในลุ่มแม่น้ำกาเวรี ในพุทธศตวรรษที่ 15 - 16 ได้แผ่อำนาจเหนืออินเดียนใต้ทั้งหมดตลอดถึงเกาะลังกาและอาณาจักรศรีวิชัย จุฬาราชมนตรีหรือโจฬาราชมนตรีรุ่นแรก ๆ คงเป็นข้าหลวงที่ถูกส่งเข้ามาควบคุมอาณาจักรศรีวิชัย ต่อมาได้เปลี่ยนหน้าที่ดูแลการค้าระหว่างสยามกับอินเดียนใต้ เมื่อพ่อค้าจากเปอร์เซียและภาคตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียนซึ่งเป็นแขกชีอะห์นับถือศาสนาอิสลาม มาแย่งการค้าของประเทศอินเดียนใต้ซึ่งเป็นแขกฮินดู จุฬาราชมนตรีจึงเปลี่ยนหน้าที่มาควบคุมชาวอิสลาม

ศูนย์การเรียนรู้ 3

บัตรเนื้อหา

การจัดบันทึก เป็นขบวนการในขณะรับสาร อาจจำแนกได้ดังนี้

1. จัดบันทึกจากการฟัง เช่น จัดบันทึกคำบรรยาย ปาฐกถา การอภิปราย การสัมภาษณ์ การประชุม รายการจากวิทยุและโทรทัศน์
2. จัดบันทึกจากการอ่าน เช่น จัดบันทึกจากหนังสือ หนังสือพิมพ์ เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ
3. จัดบันทึกจากประสบการณ์ตรง เช่น จัดบันทึกเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันหรือในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

หลักสำคัญในการจัดบันทึกมีดังนี้

1. เก็บข้อมูลหรือข้อความให้ถูกต้องตรงตามที่ปรากฏจริง
2. ระบุแหล่งที่มาให้ชัดเจน และลงวันเดือนปีที่บันทึกด้วย
3. จัดบันทึกอย่างมีระบบให้เป็นระเบียบเดียวกัน

สำหรับศูนย์การเรียนรู้ 3 นี้ จะกล่าวถึง การจัดบันทึกจากประสบการณ์ตรง

ความรู้บางอย่างเราไม่อาจหาได้จากการอ่านหรือการฟัง ต้องอาศัยการไปดูและสังเกตด้วยตนเอง แล้วอาจใช้เป็นข้อมูลสำหรับมาเขียนรายงานได้เป็นอย่างดี แม้การบันทึกอยู่ในรูปบันทึกชีวิตหรือบันทึกประจำวันก็นับว่าเป็นนิสัยที่ดี ควรปลูกฝังให้ติดตัวต่อไป

วิธีการจัดบันทึกจากการสังเกตของจริง เราต้องสังเกตสิ่งที่สำคัญ ๆ สังเกตดูความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่าเกี่ยวข้องกับอย่างไร ถ้ามีข้อสงสัยหรือความคิดเห็นอย่างไรก็บันทึกแยกไว้ แล้วนำข้อมูลที่จัดบันทึกทั้งหมดมาเรียบเรียงขั้นตอน ดังนี้

1. เรื่องที่บันทึก
2. วัน เวลา สถานที่
3. ชื่อผู้เกี่ยวข้อง
4. สภาพของสิ่งที่สังเกต
5. ข้อสังเกตหรือความคิดเห็น

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

บัตรคำสั่ง

ให้นักเรียนศึกษาจากบัตรเนื้อหา แล้วออกสำรวจโรงเรียนที่ศึกษาอยู่ ตามหัวข้อดังนี้

1. ห้าง
2. จำนวนอาคาร ห้องต่าง ๆ คณะอาจารย์และนักเรียน
3. สภาพการเรียนการสอน
4. ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน

เมื่อสำรวจแล้วให้เรียบเรียงบันทึกลงไว้ให้เรียบร้อย แล้วจึงนำไปตรวจกับบัตร เฉลย

ศูนย์การเรียนรู้ที่ 3

บัตร เสนอ

บันทึกการสำรวจ โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ
วันที่.....เวลา.....น.

โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอลพบุรี จังหวัด
สมุทรปราการ ตั้งอยู่หลังสถานีตำรวจ หน้าตลาดเขตร ด้านข้างติดกับ "ปั๊มน้ำมันไฟฟ้า"
และตลาดเช้า ทางเข้าด้านหน้าเป็นที่ตั้งว่าการอำเภอลพบุรี

มีอาคารเรียน 3 หลัง อาคารที่กำลังก่อสร้าง 1 หลัง อาคารประชาสัมพันธ์ 1
หลัง มีห้องเรียน 38 ห้อง ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ 3 ห้อง ห้องปฏิบัติวิชาการงานและ
อาชีพ 2 ห้อง ห้องปฏิบัติทางภาษา 1 ห้อง ห้องโสตฯ 1 ห้อง คณะครูอาจารย์ 106 คน
นักเรียน 2076 คน

การเรียนการสอนโดยทั่วไป นักเรียนเรียนอยู่ประจำในห้องเรียนของตน ยกเว้น
วิชาที่ต้องปฏิบัติการ ต้องไปเรียนตามห้องปฏิบัติการนั้น ๆ มีสนามปูนใหญ่อยู่ระหว่างอาคาร
ทั้ง 4 อาคารสำหรับเรียนพลศึกษา ฝึกซ้อมกีฬา ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรม
ลูกเสือเนตรนารี ในบางครั้งก็ขอใช้สถานที่ใน "ปั๊มน้ำมันไฟฟ้า" อันร่มรื่น บรรยายการ
เรียนการสอนเอาจริงเอาจังแต่เป็นกันเอง อาจารย์สอนด้วยการอภิปราย สาธิต และให้
นักเรียนได้ค้นคว้า ทดลอง ทำรายงาน

มีความรู้สึกต่อโรงเรียนวิสุทธิกษัตริว่า

..... ผู้บันทึก

นักเรียนอาจได้ข้อเท็จจริง ข้อสังเกต ความคิดเห็น ที่แตกต่าง มากกว่ากันบ้าง
ไม่ว่าผิดหรือถูก เป็นการฝึกสังเกต จดบันทึกสิ่งที่พบเห็น

ตอนที่ 6 การเขียน

ความคิดรวบยอด

การเขียนเชิงวิชาการ เป็นการเขียนที่นำเอาผลการศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การอ่าน การใช้ความคิด และเหตุการณ์ที่ประสบมา มาเสนออย่างมีลำดับหัวข้อชัดเจน ใช้ภาษาเขียนเชิงวิชาการ และมีการอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างมีระบบ

จุดประสงค์ปลายทาง

นักเรียนสามารถเขียนรายงานเชิงวิชาการได้

จุดประสงค์นำทาง

นักเรียนสามารถ

1. บอกขั้นตอนการเขียนรายงานเชิงวิชาการได้
2. บันทึกเรื่องราวที่ค้นคว้าอย่างมีระบบได้
3. เขียนเค้าโครงเรื่องที่กำหนดให้ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากหนังสือทักษะพัฒนา เล่ม 2 บทที่ 5 หน้า 83 - 89
2. ศึกษาจากเอกสารความรู้ 6.1 และ 6.2
3. ทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่ง 6.1

เอกสารความรู้ 6.1
"ลักษณะของความเรียง"

ความเรียง หรืองานเขียนประเภทร้อยแก้ว โดยทั่วไปมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ
คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป

คำนำ ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ทำให้ผู้อ่านสนใจ
- แนะนำหรือบอกความมุ่งหมายหรือแนวของเรื่อง
- ไม่ทิ้งต้นไถลเกิน และมีแนวนำเข้าสู่เรื่อง
- ไม่ยาวเกินไป

ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะวิธีขึ้นต้นการเขียน

1. ขึ้นต้นด้วยความจริง หรือข้อเท็จจริง เช่น

- รัฐบาลได้ประกาศขึ้นค่าไฟฟ้าไปแล้วตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2523

2. ขึ้นต้นด้วยความเห็นอย่างตรงไปตรงมา หรือข้อเสนอสั้นๆ เช่น

- งานนิทรรศการประจำปีเป็นการเสียเวลาเล่าเรียนของนักเรียน สมควรที่จะยกเลิกเสีย

3. ขึ้นต้นด้วยเหตุการณ์สั้น ๆ เกร็ดสั้น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่เนื้อเรื่องที่สอดคล้องกัน เช่น

ใช้เหตุการณ์ในท้องถิ่นวันฝนตกน้ำท่วม รถยนต์วิ่งอย่างไม่นิ่งถึงยูเคินถนนซึ่งถูกน้ำสาดกระเซ็น เปียกเลอะเปอะเปื้อน เพื่อนำเข้าสู่เรื่องทำนองเอาใจเขามาใส่ใจเรา หรือการอยู่ร่วมกันในสังคม

4. ขึ้นต้นด้วยบทสนทนาสั้น ๆ หรือข้อความที่คัดมาจากผู้อื่นที่จะสอดคล้องกับเนื้อเรื่องได้

- ลูกจ้าง "นาฬิกาผมเหิงจะแปดโมง ผมมาถึงก่อนเวลาด้วยซ้ำ"

นายจ้าง "คุณต้องเปลี่ยนนาฬิกา หรือไม่กี่เปลี่ยนงาน"

ใช้สำหรับขึ้นต้นเรื่องเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา หรือเรื่องเกี่ยวกับระเบียบวินัย

- "ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ" เป็นข้อความที่คัดมาจากสุภาษิตที่จะใช้ได้

กับเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ และการรักษาร่างกายให้ปลอดภัยจากโรค

5. ชื่นต้นด้วยคำถามที่ยั่วความคิด ยั่วให้เกิดปฏิกิริยา หรือเจตนาจะขัดแย้ง เช่น

- สมควรหรือไม่ที่จะยุบมหาวิทยาลัยเสียบ้าง

ชื่นต้นเรื่องที่เป็นความเห็นเกี่ยวกับการศึกษา

- ประเทศเราเป็นหน้หอหรือยัง

ชื่นต้นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

6. ชื่นต้นด้วยบทประพันธ์ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เช่น

- ขนใดไม่มีคนตรึงการ ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก

ใช้สำหรับเรื่องเกี่ยวกับศิลปะและดนตรี

เนื้อเรื่อง เป็นส่วนสำคัญและมีขนาดยาวที่สุด มีลักษณะดังนี้

1. ข้อมูลสำคัญเรียงลำดับเวลา ตามพื้นที่ หรือตามความสำคัญ

2. ประกอบด้วยย่อหน้า แต่ละย่อหน้าสื่อความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ และมีสัดส่วนเหมาะสม

ตามความสำคัญของเนื้อเรื่อง

3. มีความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละประโยค และแต่ละย่อหน้า

4. มีรายละเอียดที่ชัดเจน ขยายความ ประกอบความ และสนับสนุนข้อมูลสำคัญให้แจ่มแจ้ง อย่างเหมาะสมสอดคล้อง

สรุป โดยทั่วไปแล้ว การจบความเรียงมักใช้วิธีการสำคัญ 2 วิธี คือ

1. สรุปเนื้อความ คือ นำเอาใจความสำคัญมากกล่าวในตอนสุดท้ายของการเขียน เป็นการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

2. สรุปความมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

การเขียนสรุป อาจเขียนเป็นประโยคบอกเล่า ประโยคคำถาม ภาษิต หรือคำประพันธ์ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องได้

เอกสารความรู้ 6.2
"ลักษณะของรายงานเชิงวิชาการ"

รายงานเชิงวิชาการ เป็นความเรียงประเภทหนึ่ง จึงมีลักษณะเช่นความเรียงโดยทั่วไป (เอกสารความรู้ 6.1) ในที่นี้จะขอกล่าวถึงรายละเอียดเพิ่มเติมของรายงานเชิงวิชาการ ดังนี้

ส่วนประกอบของรายงานเชิงวิชาการ

1. ส่วนเนื้อหา ได้แก่ เนื้อหาสาระที่ผู้เขียนเสนอในรายงาน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1.1 ส่วนนำ ได้แก่ คำนำหรือบทนำ กล่าวถึงความเป็นมา ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ และขอบเขตของรายงาน

1.2 ส่วนเนื้อเรื่อง เป็นสาระสำคัญของรายงานซึ่งให้รายละเอียดต่าง ๆ แสดงผลการศึกษาค้นคว้าอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน อธิบายไปตามลำดับหรือขั้นตอน

1.3 ส่วนท้าย หมายถึงส่วนจบของรายงานซึ่งอาจจบด้วยการสรุปความของรายงาน นั้น หรืออาจจบด้วยการเสนอแนะข้อคิดเห็นที่สรุปได้จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ

2. ส่วนอ้างอิง รายงานเชิงวิชาการเป็นผลการศึกษาค้นคว้าที่ได้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ จำเป็นต้องแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลและข้อความรู้ต่าง ๆ อย่างชัดเจน การอ้างอิงแหล่งความรู้ช่วยให้ข้อเขียนนั้นมีน้ำหนักที่น่าเชื่อถือประการหนึ่ง และเป็นการแสดงมารยาทต่อเจ้าของความรู้ความคิดเดิมอีกประการหนึ่ง

2.1 ส่วนอ้างอิงในเนื้อหา การอ้างอิงในเนื้อหาของรายงานเชิงวิชาการมี 2 ลักษณะ

ก. การคัดลอกข้อความมาโดยตรง หมายถึง การคัดข้อความมาประกอบเรื่อง มีข้อปฏิบัติ ดังนี้

1) การคัดลอกข้อความนั้นต้องให้เหมือนต้นฉบับเดิมทุกประการ ไม่ควรแทรกคำหรือข้อความของผู้เขียนลงในข้อความนั้น

2) ก่อนที่จะคัดข้อความนั้น ควรกล่าวนำในเนื้อเรื่องว่า เป็นคำของใคร หรือสำคัญอย่างไร จึงคัดมาประกอบเรื่องตอนนั้น

3) ข้อความที่คัดมานั้นควรใส่ไว้ในเครื่องหมายอัฒประกาศุ์ และท้าย
เครื่องหมายอัฒประกาศุ์มีเลขกำกับ และให้เลขนั้นตรงกับเลขกำกับเชิงบรรทัด

4) ควรใช้หมายเลขให้ต่อเนื่องกันไปโดยตลอด นับแต่การอ้างครั้งแรก
ให้ใช้ 1 และนับต่อไปเรื่อย ๆ

ข. การเก็บใจความมาประกอบเรื่อง หมายถึง การย่อความมาใช้ในเรื่อง
การอ้างอิงเช่นนั้นไม่ต้องใส่เครื่องหมายอัฒประกาศุ์ แต่ให้ใส่หมายเลขกำกับที่ส่วนเหนือตอนท้าย
ของข้อความ และทำเชิงบรรทัด

การเขียนเชิงบรรทัด

เชิงบรรทัด (Foot - note) คือ ข้อความที่ใส่ไว้ตอนล่างของหน้า เป็นข้อความอธิบาย
เพิ่มเติม หรือข้อความอ้างอิงที่มาของความรู้ที่นำมาเสนอ หรือข้อแนะนำเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่
จะเป็นต้องแยกไว้ต่างหาก มิให้ผู้อ่านเกิดความสับสน

ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะเชิงบรรทัดอ้างอิง (Reference Foot - note) นอกแห่ง
กันคว่า ใช้สำหรับการอ้างอิงด้วยคำหรือความคิดของผู้อื่น

รูปแบบการเขียนเชิงบรรทัดโดยทั่วไป

1ชื่อ/ชื่อสกุล.//ชื่อหนังสือ.//ปีที่พิมพ์.//หน้าอ้างอิง.

ตัวอย่าง

1หลวงวิจิตรวาทการ. มันสมอง. 2529. หน้า 78 - 80.

2ดวงเดือน พันธุมนาวิน และจรรยา สุวรรณทัต. จิตวิทยาเบื้องต้น เล่ม 1. 2520.
หน้า 14.

3อาภรณ์ พุกกะมาน, ชัยพร วิชชาวุธ และเกียรติ เปรมกิตติ. การศึกษาการสอน
ศีลธรรมเพื่อสร้างเสริมพุทธธรรมจริยา. 2528. หน้า 90 - 91.

4พิชัย บุรณสมบัติ และคนอื่น ๆ. ภาษาคอมพิวเตอร์. ม.ป.ป. หน้า 90 - 96.

5พระยาอนุমানราชชน. วัฒนธรรม. โดยเสรีयरโกศต (นามแฝง). 2515.
หน้า 72.

6ไพรินทร์ (นามแฝง). การรักษาสุขภาพและการเตรียมตัวตลอด. 2528. หน้า
66 - 67.

⁷ กรรมสาร. 2529. หน้า 30, 42, 90.

⁸ เบนิตโต เอส. เวอการา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการปลูกข้าว. แปลโดย อภิชาติ เถาว์โท และเสริมศักดิ์ อวษกุล. 2528. หน้า 60 - 65.

⁹ การส่งเสริมการเกษตร. การปลูกข้าวฟ่าง. 2521. หน้า 19.

การอ้างอิงจากวารสาร ให้ใช้รูปแบบต่อไปนี้

¹ ผู้เขียนบทความ. // "ชื่อบทความ," / ชื่อวารสาร. // เล่มที่หรือปีที่ (ฉบับที่) / : หน้า ที่พิมพ์บทความ / ; / วัน / เดือน / ปี.

ตัวอย่าง

¹ ม.ล.อนงค์ นิลอุบล. "การใช้พลังงานปรมาณูให้เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ศิลปวัตถุและวิชาโบราณคดี," ศิลปากร. 19(1) : 50 - 55 ; พฤษภาคม 2518.

² สารสำคัญของฟาร์มแอคท์ของอเมริกา, " เศรษฐศาสตร์การเกษตร. 5(1) : 4 - 6 ; มิถุนายน 2529.

การอ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ ให้ใช้รูปแบบดังนี้

¹ ผู้เขียนบทความ. // "ชื่อบทความ," / ชื่อหนังสือพิมพ์. // วัน / เดือน / ปี. // หน้า.

ตัวอย่าง

¹ เสนีย์ เสาวพงศ์. "เขตปลอดนิวเคลียร์ในทะเลใต้," มติชน. 16 มีนาคม 2530.

หน้า 7

2.2 ส่วนอ้างอิงท้ายรายงาน คือ ส่วนที่รวบรวมเอกสารอ้างอิงทั้งหมดที่ใช้ในการเขียนรายงาน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บัญชีรายชื่อเอกสารอ้างอิงนั่นเอง แต่เป็นบัญชีที่บอกรายละเอียดและเรียงตามตัวอักษร บัญชีหนังสืออ้างอิงท้ายรายงานนี้มีชื่อเฉพาะว่า "บรรณานุกรม"

การเขียนบรรณานุกรม

การเขียนบรรณานุกรม มีรายการที่นำมาลงดังต่อไปนี้ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ (ถ้าเป็นการพิมพ์ครั้งแรกไม่ต้องลง) เมืองที่พิมพ์ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์ (ถ้าไม่มีให้ใช้คำว่า ม.ป.ท.) ปีที่พิมพ์ (ถ้าไม่มีให้ใช้คำว่า ม.ป.ป.)

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรมเป็นดังนี้

ชื่อ / ชื่อสกุล. // ชื่อหนังสือ. // ครั้งที่พิมพ์. // เมืองที่พิมพ์ / : สำนักพิมพ์หรือ โรงพิมพ์, / ปีที่พิมพ์.

ตัวอย่าง

เพ็ญแข วัจนสุนทร. ค่านิยมในสำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.

บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กิनावงศ์. วิธีสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2527.

พิษณุ จงสถิตย์วัฒนา, เอกชัย ชัยประเสริฐสิทธิ และอัจฉิมา จันทราพิทย์. การบริหารการตลาด บหความและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

พลประเสริฐ ฤทธิรักษา และคนอื่น ๆ. กฎหมายน้ำ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีสมบัติ, ม.ป.ป.

ประยูร อุตุชาวะ. สังคมไทยกับจิตรกรรมฝาผนัง. โดย น. ฅ ปากน้ำ(นามแฝง) กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

มาน้ำ(นามแฝง). เลี้ยงปลาทะเล. กรุงเทพฯ : กราฟิการ์ต, 2522.

กฎหมายตราสามดวง. พระนคร : องค์การค้าคุรุสภา, 2502.

บรรณานุกรมที่เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร ให้ใช้รูปแบบดังนี้
ชื่อผู้เขียนบทความ.//"ชื่อบทความ,"/ชื่อวารสาร.//ปีที่หรือเล่มที่(ฉบับที่)//หน้าที่สุดพิมพ์บทความ/
;/วัน/เดือน/ปี.

ตัวอย่าง

วิชัย โชควิวัฒน์. "กรณีผงมหาภัย เหตุใดจึงล่าช้า," สุขภาพ. 15(3) : 68 - 77 ; มกราคม 2529.

"หลักตำนาน...พระไตรปิฎก สังกายนาคครั้งใน 5 ศตวรรษ," มติชนสุดสัปดาห์. 7(341) : 6 ; 15 มีนาคม 2530.

บรรณานุกรมที่เป็นสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ ให้ใช้รูปแบบดังนี้
ชื่อผู้เขียนบทความ.//"ชื่อบทความ,"/ชื่อหนังสือพิมพ์.//วัน/เดือน/ปี.//หน้าที่สุดพิมพ์บทความ.

ตัวอย่าง

ถึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "ชอยสวนพลู," สยามรัฐ. 12 มีนาคม 2530. หน้า 9.

ข้อเสนอแนะการใช้ภาษาในการเขียนรายงานเชิงวิชาการ

การเขียนรายงานเชิงวิชาการไม่ใช่งานประพันธ์ ผู้เขียนไม่ต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำหรือสำนวนโวหารที่ไพเราะมาเขียน ภาษาในรายงานควรมีลักษณะเรียบตรงไปตรงมา สื่อความหมายที่ต้องการอย่างชัดเจน ไม่แสดงอารมณ์ใด ๆ ลงในข้อเขียน

ถ้อยคำที่เลือกมาใช้ควรเป็นคำในระดับภาษาแบบแผน อาจใช้ภาษาทั้งแบบแผนปนบ้างได้ ควรละเว้นภาษาปาก ระวังการสะกดให้ถูกต้องถ้าจะต้อง ถ้าจะต้องใช้คำศัพท์ที่มีความหมายต่างไปจากที่เข้าใจและใช้กันอยู่ตามธรรมดา ควรจะตรวจสอบความหมายที่ถูกต้องเสียก่อน และเมื่อนำมาใช้ควรมีข้อความประกอบอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจความหมาย

ควรเลือกใช้ประโยคสั้น เพราะประโยคสั้นเขียนง่ายและอ่านเข้าใจง่ายกว่าประโยคยาว ทุกประโยคควรมีใจความสมบูรณ์ไม่ทิ้งความค้างไว้ เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง เรียงลำดับไปตามความรู้ความคิดซึ่งได้จัดระเบียบไว้เรียบร้อยแล้ว การเขียนอธิบายเรื่องใดก็ตาม ถ้าจะให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง ผู้เขียนควรลำดับความให้ต่อเนื่องกัน เพื่อช่วยให้ความรู้ ความคิดสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปโดยตลอด

การเสนอเนื้อหาสาระ นอกจากแบ่งเป็นตอนเป็นข้อแล้ว ควรใช้ย่อหน้าเป็นเครื่องช่วยเสริมให้ใจความแต่ละตอนชัดเจนด้วย ย่อหน้าหนึ่ง ๆ ย่อยาวไม่เท่ากัน แต่ละย่อหน้าควรมีใจความสำคัญเพียงประการเดียว และทุก ๆ ย่อหน้าก็ควรเรียงลำดับให้ต่อเนื่องกัน

สรุปว่า รายงานเชิงวิชาการ เป็นผลงานค้นคว้าของนักเรียนที่ได้จากการศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ แล้วประมวลความรู้ความคิดเหล่านั้นเข้าด้วยกัน เรียบเรียงด้วยสำนวนของนักเรียนเอง อาจคัดลอกข้อความบางตอนมาประกอบได้ แต่จะคัดจากเล่มโน้นเล่มนี้มาปะติดปะต่อเรื่องไม่ได้

บัตรคำสั่ง

บัตรที่ 6.1

ชั้น ม. 5

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
คำสั่ง
แหล่งวิชาหรือสื่อ

นักเรียนเขียนรายงานเชิงวิชาการเรื่อง "ผักบุ้ง" ได้
ให้นักเรียนเขียนรายงานเชิงวิชาการเรื่อง "ผักบุ้ง"
ให้ ศึกษาจากหนังสือและวารสารต่าง ๆ ดังนี้

1. ชัยโย ชัยชาญพิทยธ. การใช้สมุนไพรเล่ม 1. กรุงเทพฯ
: โครงการพัฒนาเทคนิคการทำยาสมุนไพร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2522 - 2525.
2. ตันไม้เพื่อชีวิต 1 ว่าน,สมุนไพร และยาไทย. กรุงเทพฯ
: ภาษิต, 2525.
3. ประจักษ์ ประภาพิทยากร. "ผักบุ้ง," ประชาศึกษา.
36(12) : 8 - 11 ; กันยายน 2529.
4. วิชัย อภัยสุวรรณ. ดอกไม้เมืองไทย. กรุงเทพฯ :
ประเสริฐศิริ, 2520.
5. วิทย์ เทียงบุรณธรรม. พจนานุกรมสมุนไพร. กรุงเทพฯ
: โอ. เอส. พรินติ้งเฮาส์ , 2531.
6. สดาศักดิ์ ปริดา. "ปลูกผักบุ้ง," ชัยพฤกษ์วิทยาศาสตร์.
30(13) : 32 - 34 ; กรกฎาคม 2526.

เวลา

2 คาบเรียน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางวรภา ชื่อสกุล โพธิ์สัหา

เกิดวันที่ 5 เดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2497

สถานที่เกิด อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 47 หน้าศาล ถนนคลองตาเค็ดฝั่งตะวันตก
ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ 10280

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวิสุทธิกษัตริ ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ 10130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2513 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

พ.ศ. 2515 ป.กศ. ต้น จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2519 กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2532 กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร